

Sjómannadagsblað Grindavíkur 2012

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn*

SJÓVÁ

Opið frá kl. 9.00 - 16.00 alla virka daga
Sími 426 7150 & 893 7140 - Fax 426 7151
Veffang gunnar.vilbergsson@sjova.is

**Óskum sjómönnum og fjölskyldum þeirra
til hamingju með sjómannadaginn 3. júní**

Þú raðar saman þínum
þægindum.
Við framleiðum orkuna
sem til þarf !

HS ORKA HF
hsorka.is

Kæru sjómenn og fjölskyldur ykkar!

Til hamingju með sjómannadaginn

Grindavík

Útgerðarbær

www.grindavik.is

Sjómannadagsblað Grindvíkinga heldur velli

Sjómannadagsblað Grindavíkur nálgast senn 25 ára aldurinn en það hóf göngu sína 1989 svo það er 23 tölublaðið sem nú kemur fyrir sjónir lesenda smekkt fullt af fjölbreyttu efni að vanda.

Ég er oft spurður hvort ekki sé erfitt að fá efni í blaðið þar sem efnissvið blaðsins er svo þröngt. Svarið er nei því staðreyndin er sú að hér í Grindavík og nágrenni er óhemju mikil og fróðlega saga sem býður eftir að vera skráð auk þess sem Grindvíkingar eru leiðandi sjávarútvegsbær með fjölda fyrirtækja af ýmsum toga sem eru að gera góða hluti og fréttnæma. Spurningin er að nálgast allt þetta efni og koma því skemmtilega til skila.

Í fyrra fengum við leyfi til að birta sögukortin hans Ómars Smára og var það mikill fengur fyrir útgáfunu og sýnir þá virðingu sem blaðið nýtur út á við. Þetta efni tók mikið pláss í blaðinu enda verðskuldaði það þannig framsetningu. Fyrir vikið varð nokkuð af efni að bíða en slíkt kemur ekki að sök því valið var tímalaust efni í biðina.

Blaðið í ár er því í skugga frá mjög sterku blaði í fyrra en það ætti ekki að koma að sök því í ár hefur tekist að ná

fram sterkri fjölbreytni sem gefur ólíkt blað og er það vel. Má þar nefna sýnishorn af hafsbotni, myndefni, sem ekki hefur áður komið fyrir augu almenns lesanda og á örugglega eftir að vekja mikla athygli því þegar vönustu skipstjórnendur sáu þessa tækni fyrst fyrir nokkrum árum urðu þeir ekki lítið hissa sjálfir. Mest kemur á óvart hve hafsbotninn við landið dýpkar fljótt og bratt nánast upp í fjöru og skýrir hvers vegna sjólag getur verið erfitt skammt undan landi í slæmum veðrum.

Óhætt er að benda á grein úr gamla tímanum þar sem sagt er frá verllifinu í Garðhúsum í tíð Einars Jónssonar, forföður stórmenna, en Einar stundaði útgerð af kappi og var bóndi að auki enda varð Garðhús að stórbýli er fram liðu stundir langt á undan sinni samtíð. Þá er fengur að birta ljóðabálkinn frá Einar G. kaupmanni í Garðhúsum sem fannst óvænt í náttborðsskúffu barnabarns hans um áttati árum frá því Einar orti kvæðin. Þau áttu sína mögnuðu skýringu þegar farið var að skoða betur í söguna.

Svona mætti lengi telja því blaðið er vettvangur Grindvíkinga sem treysta sér til að setja niður efni á blað og sama er

með ljósmyndir en ég vek athygli á að einn efnisflokkur hefur átt ört vaxandi vinsældum að fagna en þá er ég að vísa til myndanna sem birtast í Sjómynda-galleríinu. Að þessu sinni er það ung kona, Vilborg Valmundardóttir, húsfreyja á Hrauni, sem sýnir safnið sitt og óhætt að segja að þar eru margar fallegar perlur ef hægt er að tala um myndir með þeim hætti.

Svona má lengi telja en á sama tíma sala á blaðinu eykst og auglýsingum fjölga þá verður að ætla að verið sé á réttri leið með efnistöð og framsetningu þess. Spurningin er hvort ekki verður að fjölga síðum sem undanfarin ár hafa talið 100 og verður að teljast þökkalegt fyrir stórt blað á litlum markaði.

Við sem stöndum að útgáfunni þökkum því fyrir móttökurnar, megið þið njóta blaðsins hér eftir sem hingað til.

Kristinn Benediktsson, ritstjóri.

Verbraut 3a, 240 Grindavík | Sími: 426 7700

Sendum sjómönnum, fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn

Hæstiréttur staðfestir rétt sjómanna til fullra launa í slysa- og veikindaforföllum

Hæstiréttur staðfesti nýverið dóm Héraðsdóms Reykjavíkur, í máli þar sem deilt var um rétt skipverja á frystitögara til veikindalauna, vegna meiðsla er hann hlaut um borð í skipinu.

Fyrir hönd skipverjans var gerð krafa um full óskert laun í þeim tveimur veiðiferðum sem farnar voru meðan á óvinnufærni hans stóð, sem var í rúma tvo mánuði. Útgerðin vildi hins vegar ekki greiða skipverjanum forfallalaun fyrir fyrri veiðiferðina sem farin var á tímabilinu, einvörðungu þá síðari, þar sem skipverjinn hefði átt að vera í fríi fyrri veiðiferðina, hefði hann ekki veikt. Taldi útgerðin að við uppgjör veikinda- og slyslauna ætti að miða við róðrafyrirkomulag sem almennt gildi um borð í skipinu, sem var tvær veiðiferðar á sjó og ein í frí. Hafði útgerðin um árabíl haft þennan háttinn á við uppgjör slysa- og veikindalauna við skipverja sinna.

Í dómi Hæstaréttar sagði að skýra bæri 1. mgr. 36. gr. sjómannalaga, sem fjallar um veikinda- og slyslaun skipverja, á þann veg að skipverji sem forfallaðist við vinnu sína

héldi fullum launum þótt hann hefði átt að fara í launalaust frí á veikindatímabilinu. Var meðal annars til skýringa vísað til frumvarps til eldri sjómannalaga sem og dómafordæma um beitingu þeirrar reglu. Var því fallist á kröfur skipverjans og útgerðinni gert að greiða honum umkrafinn laun, auk drátt-arvaxta og málskostnaðar.

Með dómnum er bundinn endir á langvinnan ágreining samtaka sjómanna og útgerðarmanna varðandi uppgjör á slysa- og veikindalaunum skipverja sem starfa samkvæmt skiptimannakerfi. Vitað er til þes að margar útgerðir hafa gert upp forfallakaup til samræmis við það skiptimannakerfi sem gildi um borð í skipum sínum. Eru skipverjar sem forfallast hafa frá vinnuog hafa ekki fengið greidd full og óskert laun, í allt að tvo mánuði, meðan á óvinnufærni þeirra stóð, hvattir til að kanna sína réttarstöðu.

Jónas Þór Jónasson, hæstaréttarlögmaður, Lögmenn Jónas & Jónas Þór sf., lögmaður SVG, flutti málið fyrir hönd skipverjans

Efnisyfirlit

Bls. 4	Ritstjórnarpistill: Kristinn Benediktsson
Bls. 6	Formannspistill: Hermann Magnús Sigurðsson, formaður
Bls. 6-9	25 ára barátta sjómanna Sveinn Sveinsson ritari Sjómannafélags Reykjavíkur fyrstu árin
Bls. 7	Kinverskt ljóð skreytir bæjarskrifstofurnar
Bls. 10-18	Í minningu um Hjalmar Haraldsson, skipstjóra, á Oddgeiri EA 600 sem lést á s.l. árt: „Fiskverndunin er kapituli sem enginn skilur,“ segir Hjalmar en ritstjóri fór með honum í róður fyrir Fiskifréttir 2006
Bls. 20-23	Minningarorð
Bls. 25	Rúllumaðurinn á Sturlu GK í stórræðum
Bls. 26-29	Sjómannadagurinn í Grindavík 2011
Bls. 30-33	Heiðrun 2011
Bls. 34-41	Menningarverðlaun 2012 falla Þorbirningum í skaut. Minja- og myndasýning Þorbjarnar hf.
Bls. 42-52	Kristinn Benediktsson í róðri með Grétari á Farsæl GK. Grétar segir frá eigin strandi, björgun félaga sinna og eins þegar þeir voru

	hætt komnir í innsiglingunni í fyrra ásamt ýmsu fleiru forvítulegu. Fyrri hluti
Bls. 53-59	Undraheimur opnast á hafsbotni með nýrri þrívíddar tækni
Bls. 61	Fréttir
Bls. 63	Fagranesið orðið að lúxusbúð í San Francisco
Bls. 64-65	Hautak hf
Bls. 67	Selvogs-Geiri Eftir Ólaf Arnberg
Bls. 69-70	Hann er búsettur í Noregi með sterk bönd til átthaganna Um Svein Torfa Þórólfs son greinahöfund
Bls. 71-73	„Rukkarinn.“ Að vinna í Vélsmiðju Grindavíkur. Fyrsti hluti greinar Sveins Torfa Þórólfs sonar
Bls. 74-79	Gvendur dúllari skemmti Grindvíkingum Einar Einarsson, vermaður, lýsir verbúðarlífi í Garðhúsum í tíð Einars Jónssonar, bónda, föður Einars G. kaupmanns
Bls. 80-81	Týndur kvæðabálkur kominn í leitirnar Eftir Einar G. Einarsson, kaupmann, í Garð-

Bls. 83-91	Hrífn af tunglinu Valgerður Valmundsdóttir leggur til myndir í Sjó-Gallerið að þessu sinni
Bls. 94-97	Fisktækniskólinn – skóli til framtíðar Eftir Nönnu Báru Mariasdóttur, kennara og umsjónarmanns með endurmenntun skólans
Útgefandi: Sjómannafélag Grindavíkur	Formaður: Hermann Magnús Sigurðsson
Ritstjóri: Kristinn Benediktsson	Ábyrgðarmaður: Hermann Magnús Sigurðsson
Uppsetning: Svavar Ellertsson, Staparent	Forsíðumynd: Áhöfnin á Farsæli GK í róðri fyrir skömmu. Kristinn Benediktsson tók myndina.
Verð í lausasölu 1200 kr.	
Skrifstofa Sjómannafélags Grindavíkur, Hafnargötu 9, sími 426 8400, fax 426 8405, skrifstofan er opin alla virka daga frá klukkan 9.00-12.00. Öll afritun texta og mynda er óheimil nema með leyfi ritstjóra eða höfunda.	

25 ára barátta sjómanna

Sveinn Sveinsson ritari Sjómannafélags Reykjavíkur

Sveinn Sveinsson var afi Sveins Torfa Þórólfssonar greinarhöfundar í blaðinu.

Ljósmynd: Valgerður Valmundsdóttir.

Ef við lítum aftur í tímann, þó ekki sé lengra en til ársins 1915, og athugum hvernig er umhorfs í atvinnu- og menningarlífi þjóðarinnar, berum það svo saman við það, sem nú er orðið, hlýtur hver og einn að undrast stórlega hvað margt hefir tekið stórfelldum breytingum á aðeins 25 árum.

Tuttugu og fimm ár er ekki langur tími og ekki líklegt að smáþjóð, fátæk með lítið af framleiðslutækjum og vöntun á faglegri þekkingu, geti breytt öllu athafnalífi sínu til lands og sjávar, sem þegar hefir verið gert hér á landi.

Landið sjálft er lítið ræktað og illa byggt. Ár voru óbrúaðar og lítið um vegi. Sími aðeins um helstu staði landsins, ómögulegt að ferðast um landið nema fótgangandi eða á hestum og á stöku stað kerrum eða vögnum með hestum fyrir, og var það þunglamalegt ferðalag.

Nú hafa verið ræktaðir þúsundir hektara af landi með nýttiskú vélum, bæir byggðir upp í þúsundatali og vegakerfið komið um landið svo að segja verður þvert og endilangt. Nú er því hægt að ferðast um flesta hluta landsins á nýttiskú bifreiðum svo að nú tekur ferð ekki nema einn dag, sem tók sex til sjö daga áður. Sími er nú kominn um allt landið, meira

að segja mörg hundruð einkasímar á sveitaheimili. Sömu leiðis rafstöðvar, svo að fjöldi sveitabæja nota hvorki eldivið né olíu. Fjöldi skóla byggðir í sveitum landsins raflýstir og sumir hitaðir upp með heitu hveravatni o. m. fl.

Þá hefir risið upp hér iðnaður í stórum stíl og stórar og miklar verksmiðjur reistar, svo að nú hefir fjöldi manna atvinnu við ýmsan iðnað. Stóreflis rafstöðvar byggðar, sem meðal annars leggja iðnaðinum til orku og hita upp og lýsa bæna. Hraðfrystihús byggð í flestum þorpum landsins og sums staðar tvö og þrjú á sama stað, sem frysta kjöt og fisk til útflutnings. Milli 10 og 20 síldarverksmiðjur hafa verið reistar, sem vinna úr síldinni mjöl og lýsi fyrir tugi milljóna á ári. Þá hafa verið byggðar fiskimjölverksmiðjur, lýsisvinnslustöðvar og niðursuðustöðvar. Hafnir gerðar og ýmis hafnarmannvirki fyrir tugi milljóna króna. Nokkuð hefir verið keypt af skipum og bátum, þó að það sé minnst í hlutfalli við aðrar framfarir.

Í menningar- og skólamálum hefir mikið verið gert, fjöldi skóla hefir verið byggður, sem sagt allir mögulegir skólar allt frá barnaskólum upp í háskóla (ekki stýrimanna- eða vélstjórnarskólar). Enn

fremur hafa ýmis stórhýsi verið byggð, s.s. Þjóðleikhúsið, útvarpsstöðin, stuttbylgjustöðin, einnig símstöðvar, loftskýtastöðvar og bókasöfn, að ógleymdum öllum þeim fjölda af íbúðarhúsum og verslunarhúsum sem byggð hafa verið á þessum árum í öllum bæjum og þorpum landsins með nýttiskú þægindum.

Bifreiðar hafa verið keyptar svo margar, að sagt er að einn maður eigi um 100 bifreiðar o. m. fl., sem of langt væri upp að telja.

Allt hefir þetta gerst á 25 árum. Þó halda margir því fram, að ekkert sé gert þjóðinni til gagns.

Hvaðan hefir allt þetta fé komið, sem lagt hefir verið í allar þessar framfarir? Ekki nokkur maður getur svarað því á aðra leið en þá, að svo að segja allt þetta fé sé komið frá sjávarútveginum og það eru sjómennirnir, sem hafa sótt allt þetta verðmæti í greipar Ægis. En – hve marga erfða stund, hrakninga, vösbúð og kulda hafa þeir orðið að þola, meðan þeir skópu allt þetta verðmæti?

Þar sem allt þetta fé, að heita má, sem þurft hefir til allra þeirra framkvæmda, sem að framan er talið, hefir komið frá útgerðinni, eða réttara sagt verið tekið frá henni, væru lýkur til að við ættum

öflugan fiskiflota af nýjustu gerð. Því réttmætt finnst manni, að sá atvinnuvegur, sem byggir jafn gifurlega upp og sjávarútvegurinn hefir gert hér, bæði gæti og væri leyft að endurnýja sjálfan sig og sjómanna-stéttin, sem allt þetta verðmæti dregur að landi, hefði fullkomin skip til framleiðslunnar. En það er öðru nær. Skipin eru flest öll gömul og með öllu úrelt og alls ekki sæmandi jafnmikilli og duglegri fiskveiðipjóð, sem Íslendingar eru.

Þegar svo t.d. togaraflotinn, sem mestan skerf hefir lagt til að byggja upp landið, einn góðan veðurdag er orðinn félaus og úreltur, og mörgum var áhyggjuefni hvernig með hann myndi fara, samþykki Alþingi að veita styrk til byggingar nýtsku togara. En þegar á að fara að láta byggja þennan nýtsku togara, þá er bannaður á honum innflutningur. Það var samt ekki gengið svo hreint til verks að neita um innflutning, heldur að gjaldeyrir fengist ekki – það var miklu hógværi neitun.

Undanfarin ár hefir helst ekki verið hægt að fá gjaldeyrisleyfi fyrir skipum, þó að sótt hafi verið um það. Þrátt fyrir að greiða mætti allmikið af kaupverðinu með afurðum, sem skipið aflar sjálft og flytti út sjálft, eins og hægt var að fá í Þýskalandi á tímabili. Eitt félag sótti um, en fékk ekki. En þess í stað var því skipað að kaupa gamlan úreltan togara hér heima, sem bankinn þurfti að losna við. Það hefir þótt einkennileg ráðstöfun að brýna fyrir mönnum að reyna að afla sem mest gjaldeyris og neita svo bæði útgerðarmönnum og sjómönnum um skip, sem hlutu að skapa allmikinn gjaldeyri. Á sama tíma og sjómenn voru að biðja um betri og fleiri skip til framleiðslunnar og fengu neitun, var hægt að flytja inn fyrir milljónir króna allra handa verðlaust og einskis nýtt skran, sem ekkert gerði nema eyða gjaldeyri. Svo langt gekk ríkisstjórnin í gjaldeyrismálinu gagnvart sjómönnum að viðbættu því, að neita þeim um skip, að

hún skipaði útgerðarmönnum, að þeirra sögn, að draga svo úr gjaldeyri við þá í útlendum höfnum, að nærri stappaði að það væri afnumið með öllu, því að menn gátu ekki keypt neitt fyrir svo litla peninga nema bjór. Þessi hlunnindi fengu sjómenn fyrir að afla gjaldeyris.

Þegar Sjómannafélag Reykjavíkur var stofnað 1915, var það markmiðið að vinna að bættum kjörum aðallega togaraháseta. Var það og aðalstarfið fyrstu árin, en

Kínverskt ljóð skreytir bæjarskrifstofurnar

Á bæjarskrifstofunni í Grindavík eru margar myndir, málverk, vatnslitamyndir og listaverk af ýmsum toga sem prýða veggina. Því miður eru flest þessi verk aðeins augnayndi fyrir starfsfólkið og einstaka bæjarbúa sem eiga erindi við bæj-

arstjóra og er þá boðið í það allra heilagasta.

Við hliðina á dyrum skrifstofu bæjarstjóra er þetta ljóð skrifad á kínversku innrammað og með því er þýðing á íslensku og ensku og skýringar frá gefandanum svo langt sem þær ná.

Hao Shi Jin

Svo finn og grannur finger
til hugleiðslu hæfur,
veitt gæti holdinu stuðning
Með snertingu við gólf.
Fingurinn
getur slegið á
púka og ára,
beint þoku á burt
Og gert himinn heiðskíran.

Á þessari stundu
snertast finger
og mynda saman
Orku og eld.
Er snerting umbreytir
grjóti í gull,
munu Ísland og Kína
Brosa saman bæði.

Ég þáði gjöf frá Einari í Fiskanesi Hf. í Grindavík mynd af tveim fingrum sem snertast og með áletruninni „Lengi lifi vin-átta Íslands og Kína“. Ég samdi ljóðið „Hao Sji Jin“ og reit það með skúfpenna sem gjöf í þakklætisskyni.

Wang Ronghua.

Þýðing: Matthías Kristiansen

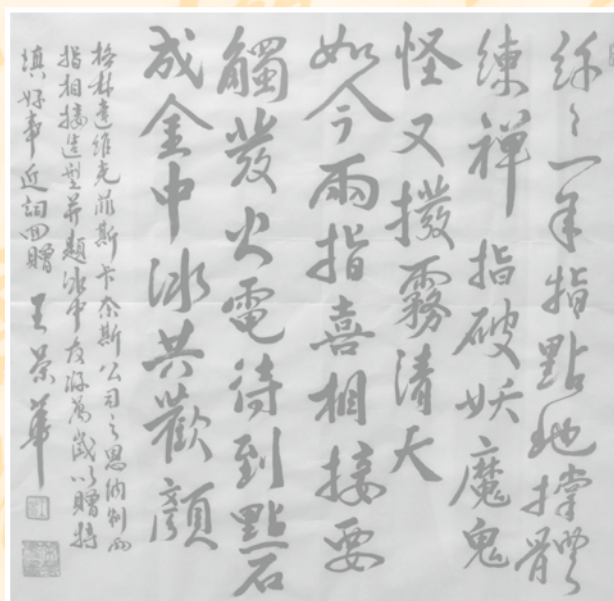
Hao Shi Jin

So small and slim a finger,
It could do meditation,
Supporting the body by
Putting it against the floor.
The finger
Can pierce through
Devils and demons,
Can push the fog away
And make the sky clear.

Today the fingers
Touch each other,
The touch will produce
Power and fire.
When the touch turns
Stone into gold,
China and Iceland will
Smile together.

Having received a gift from Einar at Fiskanes Hf. At Grindavík which is a design of two fingers Touching each other with an inscription of „Long Live the Friendship between Iceland And China“, I filled in the „Ci“ of „Hao Shi Jin“ and wrote it down by brush pen as a return gift.

Wang Ronghua

Sendum sjómönnum og fiskvinnslufólki
hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn

Grindavík

Hafnarfjörður

Ísafjörður

Höfn

Fiskmarkaður Suðurnesja hf.

Hafnargötu 8 - 245 Sandgerði - Sími 420 2310 - Fax 420 2311 - Netfang: fms@fms.is

Starfstöðvar FMS: Sandgerði 420 2200 • Grindavík 420 2300 • Hafnarfjörður 565 1888 • Ísafjörður 456 3665 • Höfn 470 8500

nettó

Ódýrt fyrir heimilið!

Óskum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og
öðrum Grindavíkingsum
til hamingju með daginn

Skráðu þig á póstlistann á www.netto.is!

Mjódd - Salavegi - Hverafold - Akureyri - Höfn - Grindavík - Reykjanesbæ

seinna fært út á miklu víðara svið og nær til allra háseta, matsveina og kyndara á öllum skipum, hvernar tegundar sem eru. Enn fremur til vélgæslumanna á mótorskipum.

Á þeim árum, sem félagið var stofnað, var lítið um verkalyðshreyfingu í landinu og reyndist oft erfitt að fá samningsréttinn viðurkenndan hjá atvinnurekendum, sem helst ekkert vildu hafa með félögin að gera og vildu ekkert við þau semja. Á þessu hefir fengist sú breyting, að engum atvinnurekenda dettur nú í hug að semja nema við stéttarfélögin, en alls ekki við einstaka menn. Allar réttarbætur á kaupum sínu og kjörum hafa sjómenn orðið að sækja í hendur útgerðarmanna með samningum, og hefir félagið verið samningsaðilinn. Oftast nær stjórn þess. Samningar hafa gengið mjög misjafnlega. Útgerðarmenn hafa þótt óþarflega fastheldnir á réttarbætur handa sjómönnum og það svo, að til stórra átaka hefir komið. Alla jafna hefir eitthvað áunnist, stundum lítið, stundum nokkuð, oftast nær eftir því hvernig afkoman hefir verið hjá útgerðinni. Útgerðarmenn hafa verið all misjafnir við að eiga. Sumir hverjir hafa sýnt fullan skilning á þörfum sjómanna og því erfiði og þeirri hættu, sem því starfi fylgir. Aðrir hafa helst aldrei viljað láta þá fá neitt, hvort sem þeir hafa litla eða mikla getu til þess, eða hvort það hefir kostað þá mikið eða lítið og jafnvel þótt það hafi ekki kostað þá neitt fjárhagslega. Það hefir þurft svo að segja að draga úr höndum þeirra hverja réttarbot, sem fengist hefir, og aldrei hefir fengist svo lítið, að ekki hafi þótt of mikið og mikið meira en ætla mætti.

Það skal fúslega viðurkennt, að geta útgerðarmanna hefir stundum verið lítil til að standast alla þá skatta og fleira, sem á útgerðina hafa verið lagðir, bæði að þörfu og óþörfu, en viljinn segir til sín og margt er hægt að gera til bóta, ef góður vilji er fyrir hendi.

Mörgum hefir fundist að mjög erfiðlega gengi að fá kjör sín bætt, svo við væri unandi, því að nú á síðustu árum hefir kauphækkun, og er mjög mikið því um að kenna, að megnið af útgerðinni, sem fiskveiðar stunda, var orðið að réttu lagi gjaldþrota og öðru vísi gat það ekki farið. Bæði var verðið lágt á afurðunum og annað hitt, að svo miklu var rift frá útgerðinni í ýmislegt, að hún reis ekki undir því lengur. Það var auðgert að segja hvaða afleiðingar það hefði getað haft fyrir afkomu landsmanna, ef ófriðurinn hefði ekki bjargað því á síðustu stundu. Þetta bága ástand kom fyrst og fremst niður á sjómönnum, enda var svo komið, að þeir lifðu við skort, eða þeir af þeim,

Frostilla við Grindavíkurhöfn. Ljósmynd: V.V.

sem höfðu fyrir einhverjum að sjá. Nú þegar ástandið í þessum málum batnar eins og nú hefir gert, þá verður að hefjast handa og bæta sjómönnum upp það, sem þeir áður hafa tapað. Allmargir sjómenn, sem tóku hlut sinn í afla, höfðu það heldur gott á síðastliðnu sumri, eða jafnvel það, sem af er þessu ári, eins þeir, sem á verslunarskipum sigla. En það er ein stétt sjómanna, sem ekkert er farin að fá bætur á liðna tímenn, og það eru togarahásetarnir. Það verður því að taka það mál til ræðilegrar meðferðar við næstu samninga, og mun Sjómannafélagið gera allt, sem það fær áorkað, til þess að fá úr þessu bætt. Ég ber það mikið traust til útgerðarmanna, að þeir bregðast vel við, þar sem þeir hafa meiri getu nú en nokkru sinni áður, enda ekki þvingunarlög nein frá því opinbera því til fyrirstöðu lengur.

Hvernig sem afstaða útgerðarmanna verður til þessa máls, verða réttarbæturnar að koma, þá með illu ef þær ekki fást með góðu. Það er líka athyglisvert, að menn eru farnir að fara af togurunum unnvörpum á önnur skip, vegna þess hve rýrar tekjur þeirra eru á þessum skipum.

Þegar félagið var á fyrsta ári, lenti það í harðvítugu verkfalli og sigraði.

Það hefir jafnan síðan verið sigursælt í verkföllum, sem það hefir háð, og engu tapað. Það hefir stundum orðið að gefa eftir eitthvað, en jafnan náð því fljótt aftur, sem það hefir eftir gefið.

Félagið hefir af fremsta megni reynt að forðast að aðrir aðilar kæmust í deilur þess en þeir, sem þar áttu hlut að máli, og tekist það, þar til í síðustu kaupdeilu að ríkisstjórnin tók málið úr höndum sjómanna og setti í gerðardóm þann hinn fræga, sem sjómenn munu lengi minnst.

Ami formaður hefir nú stjórnað félaginu í 21 ár af þeim 25 árum, sem félagið

hefir starfað. Allan þann tíma hefir hann barist fyrir bættum kjörum sjómanna og rétti þeirra hvar sem við varð komið, með ótrúlegri þrautseigju og dugnaði, enda hefir hann marga réttarbot unnið handa sjómönnum, bæði frá útgerðarmönnum og eins á löggjafarþingi þjóðarinnar og hefir þar oft átt við ramman reip að draga í þeim málum.

Sigurjón Á. Ólafsson er mjög hygginn og lipur samningamaður, enda oft þurft á því að halda. Hann hefir alla tíð reynt af fremsta megni að afstýra verkföllum, og ekki lagt út í þau nema allar leiðir til samninga væru strandaðar, en hefir þó jafnan lagt út í þau ótrauður og vongóður um sigur að lokum.

Það er engum vafa undirorpið, að félagið hefir á sínum tíma verið mjög heppið í vali sínu með formann, sem best sést á því, að allan þennan tíma hefir enginn maður verið innan félagsins, sem til mála gæti komið í formannssæti annar en hann.

Annar maðurinn í stjórn félagsins, gjaldkeri þess og starfsmaður, hefir ótulllega barist við hlið formannsins og verið honum jafnan að miklu liði, enda nýtur hann trausts allra félagsmanna og það svo, að varla fær nokkur annar atkvæði við kosningar sem gjaldkeri en hann. Sigurður Ólafsson er starfsmaður með afbrigðum, reglusamur og harðfylginn sér, enda hefir hagur félagsins blómgast svo undir stjórn hans, að félagið á nú með stærstu sjóðum, sem nokkurt stéttarfélag á í landinu.

Undir handleiðslu þessara manna getur Sjómannafélag Reykjavíkur aldrei orðið annað en fyrirmyndar félag.

*Sveinn Sveinsson
ritari Sjómannafélags Reykjavíkur.*

Fiskverndunin *er kapítuli sem enginn skilur*

-segir Hjálmar Haraldsson skipstjóri á Oddgeir EA 600

„Ég skal segja þér sögu af því hvernig fisk-verndunarvinnubrögð Hafró eru í reynd,” segir Hjálmar, skipstjóri á Oddgeir EA 600, við mig þar sem hann er að toga á 15 mílna blettunum í Miðnessjó fyrir skömmu.

„Stafnessvæðið opnaði 1. maí síðast liðinn eftir hrygningarstoppið hjá Hafró. Flotinn frá Eyjum, Suðurnesjum og Snæfellsnesi, togarar og bátar, voru í viðbragðsstöðu

þegar opnaði og voru í mokfiskiríi dögum saman á hrygningarfiski sem hvergi var nærri búinn að hrygna,” heldur Hjálmar áfram og er mikið niðri fyrir. „Snurvoð-arbátarnir voru svo nær landinu á drullu-bleyðunum við sömu aðstæður. Þannig hefur þetta verið undanfarin ár. Fiskurinn er plataður með þessu veiðibanni til að setjast til á svæði þar sem hann fær frið.

Fiskurinn verður værukær í hrygningunni og svo er honum mokað upp þegar flotinn ræðst á hrygningarsvæðið þegar hólfíð er opnað. Ég skil ekki svona verndunar-sjónarmið, satt best að segja. Nú vantar stórt svæði þar sem fiskurinn fær frið líkt og var með Selvogsbankann hér á árum áður. Ég skil ekki í þessum „fræðingum” að þeir skuli ekki halda þessum svæðum

*Greinin birtist í Fiskifréttum 2006
eftir að ritstjóri hafði farið í róður með Hjálmari
Haraldssyni, skipstjóra á Oddgeiri ÞH.
Hjálmar lést s.l. sumar eftir erfið veikindi
og því birtist greinin hér í minningu
um góðan skipstjóra.*

Texti og myndir: Kristinn Benediktsson.

lokuðum fram í júní svo fiskurinn fái frið til að ljúka við hrygninguna. Ef heldur fram sem horfir og ástandið á þorsstofninum er svo slæmt eins og þeir segja þá kemur að þessu fyrir en seinna hvort eð er,” heldur Hjálmar áfram og bætir við að ekki sé sama við hverja sé talað þegar kemur að fiskigengd. Hann tekur sér málhvöld en kallar svo „Hífa!“ í kallkerfi bátsins um leið og hann ýtir á takka sem gefur væl niður í vistarverur skipverja. Að því búnu bindur á sig silklslæðu blárauða þar sem hann stendur við stjórnstækin í brúnni. Heilla-slæða sem tengdamóðir hans gaf honum fyrir mörgum árum og hefur reynst honum mikil lukka. Hjátrú eða ávani? Hann ypptir öxlum og kinkar kolli sem þýðir „bæði.“

„Togarakarlarnir segja örugglega að lítið af fiski hafi komið í vetur í kuldinum á meðan netakarlarnir eru yfir sig ánægðir enda verið með netin bunkuð meðfram landinu alveg upp í fjöru. Þeir hafa sjaldan séð eins mikinn fisk í langan tíma. Heila málið er að fiskurinn hagar sér misjafnt milli ára og leitar að svæðum þar sem hann fær frið en þau svæði eru orðin ansi fá sýnist mér, ha” heldur Hjálmar áfram og dæsir. Hann horfir út um brúargluggann. Flotinn hefur tvístrast. Niðri eru karlarnir í aðgerð, blóðugir upp fyrir haus að slægja fallegan fisk sem er að ljúka hrygningu. Senn birtast þeir á dekkinu til að taka trollið aftur.

„Ég skal segja þér sögu, sanna sögu, sem rennir stoðum undir það sem ég er að segja,” bætir hann við.

„Árið 1991 var hrygningarhólfíð á Selvogsbanka opnað á miðnætti 15. maí það ár. Togaraflotinn, sem á þessum árum var stór, beið fyrir utan hólfíð. Beið miðnættis. Það var eins og við manninn mælt, flotinn lenti í mofiskiríu. Hrognin og svilin bunuðu úr fiskinum svo mönnum ofbauð. Klukkan fjögur, 16.00, um daginn var búið að loka hólfinu fyrir tilstilli skipstjóranna sjálfra, sem létu vita af ástandinu. Ég skal ekki sverja fyrir að einhverjir eftirlitsmenn hafi verið um borð í einhverjum skipum en á þessum árum var ekki sama eftirlitið og nú er. Ég var þá með gamla Oddgeir, og

Áhöfnin á Oddgeiri EA 600 talið frá vinstri: Ragnar A. Pálsson, 2. stýrimaður, Gunnar Þór Sæþórsson, vélavörður, Haraldur H. Hjálmarsson, háseti, Jón E. Sæmundsson,

var búinn að fá tuttugu tonn þegar lokað var svo nærri má ímynda sér hve stórvirkir skutarar voru búnir að moka upp,” segir Hjálmar og hleypur aftur á til að sjá hvernig samsetningin er í fjögurra tonna hali sem verið var að hífa inn fyrir.

Vonbrigði víða með kosningarnar

Sunnudagurinn eftir kosningar. Veðrið er skýjað með köflum eftir hvassa norðan átt og kulda frá deginum áður. Togbáturinn, Oddgeir EA 600, liggur í Grindavíkurhöfn

Það eru mörg handtökin við trollið.

yfirstýrimaður, Óskar H. Friðriksson, háseti, Hjálmar Haraldsson, skipstjóri, Davíð Árnason, háseti, Arnar Davíðsson, matsveinn og Þórólfur Már Þórólfsson, yfirvélstjóri.

ásamt fleiri bátum. Senn kemur nýtt skip til Grindavíkur með þessu nafni. Skuttogari, 29 metra langur, hefur verið í smíðum í Póllandi í rúmt ár og þá verður gamla bátnum lagt ásamt Verði ÞH sem liggur bundinn skammt frá en áhafnir beggja

fara á nýja skipið. Þessir bátar hafa haldið velli af þeim fáu vertíðarbátum sem svo kölluðust fyrir nokkrum áratugum. Þeim hefur verið breytt mikið frá því þeir komu upphaflega. Lengdir, yfirbyggðir, skipt um stýrishús eða breikkaðir að aftan en nú

verður þeim skipt út fyrir það nýja.

Smá líf færist yfir höfnina þegar líður á daginn. Á slaginu þrjú, 15.00, standa skipverjarnir algallaðir á dekki tilbúnir að leysa landfestar. Karlinn, Hjálmar Haraldsson, teygir sig úlpuklæddur út um brúargluggann með kastskeyti á höfði og kallar í strákana að losa. Báturinn sígur frá og Hjálmar rennir honum meðfram Miðbakknum, framhjá Verði ÞH, Tjaldanesi GK, Sigurfara GK úr Garðinum og Grímsnesi GK. Rigningardropar falla er við leggjumst upp að ísranum til að taka ís á vestara horni Miðbakkans. Grindavíkin GK er við hinn ísranann að taka ís. Rúnar skipstjóri er að fara í sinn annan róður á haukalóð eða lúðulóð eins og það kallast í dag. Hann lét vel af fyrsta róðrinum í síðustu viku þó hann kæmist ekki á standinn sinn, fyrir útlenskum báti, sennilega Norðmanni og síðan var bræluskrafti að gera honum erfiðara fyrir. Rúnar fór fyrir mörgum árum, þegar hann var með Grindvíking GK, eftir loðnuvertíðar og gekk vel með lúðulóðið svo hann þekkir aðstæður þegar hann fer aftur af stað.

Hjálmar kveikir á sjónvarpinu til að fylgjast með fótboltanum og ljóst má vera þegar hann rennir bátnum út í innsiglinguna að West Ham er uppi eftir frækilegan sigur á Englandsmeisturum Man. United 0-1 en Sheff. United fellur niður úr Úrvalsdeildinni. Í innsiglingunni er trilla á fullri ferð inn og beygir hvergi þó tveir bátar komi á móti. Þórólfi, vélstjóra, finnst að hann mætti beygja af en Hjálmar segist vera eilítið of austarlega svo þetta sleppur allt saman þegar hann hefur sveigt í stjórn. Grindavíkin GK heldur síðan áfram í suður, trúlega á Reykjaneshrygg en Hjálmar beygir vestur með landinu. Hjálmar hefur einhverjar fréttir af þú úr Jökuldýpinu. Mokið við Stafnesinu er búið.

Ég spyr Hjálmar um Eldeyarsvæðið.

„Í vetur er búið að vera mjög gott við Eyjuna en nú er þar millibilsástand fram í júlí. Seinnipart vetrar hefur ekki borið á

Bórólfur yfirvélstjóri hífir inn trollið.

Hlerinn lásaður frá.

Þá er það aðgerðin.

neinu trönusíli svo þar er ekkert sérstakt núna. Engar fréttir að hafa, sennilega eru allir heima meira og minna út af kosningunum. Það næst ekki í nokkurn mann,” segir Hjálmar og ræskir sig. „Maður fer ekki alltaf út að Eyju þó hún sé búin að vera gjöful.”

Engar veiðifréttir af viti

Á dekinu eru strákarnir að ljúka við að setja nýjan karfapoka undir því sá gamli hafði ekki verið hreyfður frá því í haust og var því ekki hægt að stóla á að hann stæðist mælingu. Nælonið verpist og skreppur saman ef trollið er óhreyft lengi og hafa margir skipstjórnarmenn farið flatt á því að vera of værukærir gagnvart slíku.

„Ég fer eitthvað vestur með landinu. Já, það er hellings líf hérna, það vantar ekki. Þetta er síld en enginn fiskur, vantar trönusílið eins og ég sagði áðan. Hér í Röstinni er hægt að hitta á fisk en hætta er sú að þetta er helvítis úfsadrasl. Manni, ha,” hann ræskir sig og bætir við að sennilega hafi orðið vonbrigði með úrslit kosninganna víða. „Svo lafir stjórinn, ha. Hljóta að vera vonbrigði víða, já ég fór snemma að sofa, ha. Ekki er hægt að vaka sig vitlausan við að fylgjast með enda allt gjörbreytt að morgni hvort sem maður vakir eða sefur á sínu græna.

„Halló, góðan daginn, ertu í Sandgerði, Sævar,” Hjálmar er kominn í símann. Hann er hálfórólegur að hafa ekki fleiri fréttir af svæðunum.

„Hvað segirðu, er Siddi í höfn?” heldur hann áfram. „Jæja, þið fenguð einn Sandgerðing á þing. Veistu hvort einhverjir voru að fá ‘ann við Eyjuna? Nei, jæja var það, já. Já, ég er að koma út.

Eru allir í landi, nú, eru þeir á sjó? Binni á sjó? Jæja, þú hefur ekkert frétt, nei, jæja, segjum það vinur,” segir Hjálmar og leggur á.

„Hvar ert þú? Ég er rétt að skriða út,” segir Hjálmar í símann og er nú loksins búinn að ná í annan eftir nokkrar misheppnaðar tilraunir í símanum.

„Hvernig fiskur er það? Já, já, já.” Nú hlustar hann. „Já, já. Mikið af bátum núna, nú voru þeir það. Hvað segirðu eru þið bara að draga 5-6 míluna. Já, út undir togaralínu, já, jæja.

Voru Vestmannaeyingarnir þarna, þeir hafa einhverjir verið í landi, já Grundfirðingarnir. Hvað segirðu á 70 föðmunum? Prófaðir þú ekkert út af Sandgerði? Nokkur þorskur þar núna? Já, já, já.

Nei, nei, allt í lagi.” Hjálmar leggur á og dæsir. Ekki mikið á þessu að græða og þó. Flotinn er tvist og bast ef svo má segja. Ég giska á að hann hafi verið að tala við Binna á Sóleyju Sigurjóns GK úr Garðinum.

Hjálmar gefur út að stímið verði 45 mílur norður í Jökuldýpi svo karlarnir sem komnir voru inn fyrir stundu fá sér lúr fyrir utan þá sem fylgjast með fréttum sjónvarpsstöðvanna. Sumir fara í koju en aðrir dotta á bekkjunum yfir kosningaumræðunni.

Þannig er það á trollbát. Vinna, sofa og borða. 18 tíma á vakt og 6 í hvíld. Menn koma sér í rétta girinn strax til að geta vakað vel og lengi ef skyldi bresta á með fiskiríi.

Dregur hulu á jökulinn „Hífa!”

Hjálmar er kominn snemma upp í brú til að leysa mág sinn af, Jón stýrimann. Glampandi sól merlar haflötinn. Snæfellsnesjökull rís tignarlega yfir og Nesið teygir sig svo langt sem augað eygir í austur. Berglín GK og Sóley Sigurjóns GK eru á slóðinni en Þórunn Sveinsdóttir VE og Gullbergið VE eru dýpra. Vörður ÞH, Gjögursbáturinn frá

Grindavík, kom út í gærkvöldi á eftir okkur en kastaði út af Stafnesi suður af Garðskaganum og fékk 4 tonn í nótt af fallegum fiski á hörðu blettunum í Miðnessjónum.

„Mér fannst þetta vera svo uppdráttarlegt í gærkvöldi þegar ég fór framhjá,” segir Hjálmar og ræskir sig. Hann hefur bundið litskrúðugan klút um hálsinn og slær inn togspilunum. „Já, mér fannst þetta uppdráttarlegt, ég verð að segja það,” bætir hann við.

Þórólfur, vélstjóri, er kominn upp til að sjá um hífinguna. Áhöfnin er í góðu skapi eftir góðan afla um nóttina þrátt fyrir festu í öðru halinu. Hásetarnir, Davíð, Óskar og Haraldur bíða eftir að hlerarnir skelli í gálgunum, þar sem þeir standa algallaðir í skoti við lúkarinn aftur á.

„Sjáið skýjahuluna sem er að draga upp á jökulinn,” segir Óskar við félagi sína og bendir á Snæfellsjökul fyrir aftan bátinn. „Bóndinn þar sem ég var í sveit, þegar ég var strákur sagði alltaf að von væri á

suðaustanátt með rigningu og roki þegar svona skýjafar byrjaði á jöklinum í sól og heiðskíru. Ég var í sveit í Lundarreykjadal þar sem jökullinn blasti við og þá var ekki farið í heyskap þann daginn,” segir Óskar en strákunum er ekki til setunnar boðið þar sem hlerarnir eru að koma upp aftur á.

Í áhöfninni á Oddgeiri EA eru níu karlar og er Hjálmar Haraldsson, skipstjóri. Aðrir eru Jón E. Sæmundsson, yfirstýrimaður, Ragnar A. Pálsson, 2. stýrimaður, Þórólfur Már Þórólfsson, yfirvélstjóri, Gunnar Þór Sæþórsson, vélavörður, Arnar Danielsson, matsveinn og hásetarnir, Haraldur H. Hjálmarsson, Davíð Árnason og Óskar H. Friðriksson.

„Flestir búnir að róa með mér í fimmtán ár eða lengur,” segir Hjálmar og glottir.

Hlerarnir skella á lunningunni aftur á og Þórólfur lagar þá til. Allt hefur sína lagni. Davíð og Óskar lása dauðaleggnum úr og í leiðarann, grandaraspilin byrja að snúast. Haraldur lásar vargakjöftunum á bakstroff-

unni úr áður en strekkist á og senn birtast Rossin og svo kemur bobbingalengjan, grjóthopparnir, upp bratta skutrennuna. Belgurinn liggur aftur úr og pokinn kemur upp með látum innan um soltið fuglagerið sem flykkist að úr öllum átum. Greinilega gott í.

Pokinn er hífdur inn á tveimur gilsum og brakur vel í 5-6 tonn af fallegum fiski.

„Nei, nei, þetta er aldrei meira en 4 tonn, þegar búið er að slægja,” segir Hjálmar sem kominn er aftur á til að fylgjast með aflasamsetningunni um leið og fiskurinn sturtast niður í móttökuna.

„Best að draga sig eitthvað suður eftir og sjá hvað skeður,” segir hann og leggur af stað inn í stýrishúsið. Strákarnir gera trollið kastklárt. Sóley Sigurjóns GK meldar 3 tonn norðan úr kantinum á Búrbankanum. Vörður ÞH hefur verið að kroppa fint á hörðu blettunum út af Stafnesinu enda einskipa og hefur fengið að vera í friði fyrir öðrum bátum.

Út með trollið, út!

Grín í aðgerðinni og svo fyllist lestin hægt og bitandi.

Reri 12 ára á færi við Langanes

Hjálmar er fæddur í Neskaupstað 1942 og fór snemma í sveit í Mjóafjörð til ömmu sinnar, Margrétar í Haga. Þar voru trillur á hverjum bæ og réru bændurnir á hverjum degi til fiskjar. Fóru jafnvel úr heyskap ef gaf á sjó.

„Ég var tólf ára þegar ég fór í fyrsta skipti á sjó. Mér er þetta svo minnisstætt því þetta var á 17. júní sem þá var haldinn hátíðlegur. Pabbi kom á trillunni sinni, Byr NK, 17 tonna bát frá Norðfirði og tók mig með í róður norður að Langanesi á færi. Við vorum að dorga í fjóra daga undir Fontinum og var aflinn bara góður. Á trillunni voru fjórir karlar auk mín og mér er enn fast í huga að það stóð „Hellusteypan“ á handfærarúllunum sem voru auðvitað handsnúnar. Þá voru færabátar um allan sjó fyrir austan. Oft stóðu slíkar veiðiferðar yfir í viku enda um 80 mílur norður eftir frá Neskaupstað. Ég var á handfærum í mörg sumur og oft var óþolið að drepa mann á vorin þegar skólinn var ekki búinn.

Árið 1960 fluttu foreldrar mínir til Flateyrar en síðan til Grindavíkur níu árum seinna þar sem faðir hans keypti húsið Sæból, gerði það upp og var kenndur við það allar götur síðan. Þetta hús var ábyggilega gömul verbúð og var illa farið, svo pabbi lagði mikla vinnu í það,” segir Hjálmar og rifjar upp fyrri tíma.

„Eftir að við flytjum suður fór ég í Stýrimannaskólann. Með skólanum notaði maður hverja stund til að vera á netum og voru viðbrigðin mikil frá Vestmannaeyjum. Ég hafði farið tvær vertiðar á net í Eyjum áður en við fluttum vestur. Í Eyjum var oft sótt langt, sérstaklega ef róið var vestur á Banka, þá gat tekið 5-6 tíma stímið aðra leið. Í Grindavík var róið í fjöurnar svo viðbrigðin voru mikil. Pabbi átti Fram GK og fékk ég reynslu hjá honum auk þess sem ég fór á humar á Mána GK og Þóri GK. Svo var farið vestur á skak á sumrin þar sem við áttum trillu,” segir Hjálmar og bætir við að svo merkilegt sem það nú sé þá hafi handfæraveiðiskapurinn kennt sér marga sem kom að góðum notum á trollveiðum. „Á handfærunum lærðum við að þekkja botninn, og eins hvar fiskurinn heldur sig. Nokkuð sem trollskipstjórinn verður að hafa sem grundvallar vinnureglu.”

Missti veiðileyfið á humarveiðum

„Ég byrjaði sem skipstjóri árið 1973 þegar ég tók Þorbjörninn GK fyrir Hraðfrystihús Þórkötlustaða sem þá gerði út nokkra báta. Þorbjörninn var 60 tonna trébátur og vorum við á netum á vertíðinni.

Í Grindavík voru fjöldi báta og mikið

líf í höfninni á þessum árum, enda mikið af aðkomubátum á hverju ári. Um vorið fórum við á humar ásamt öllum flotanum. Unninn var humar í báðum frystihúsum og þar fengu unglingar og stálpaðir krakkar mikla vinnu fram eftir sumri á þessum árum. Nú er þetta bara Þorsteinn Gíslason GK sem er enn á þessum veiðum svo miklar eru breytingarnar á þessu sviði eins og öðrum.

Veiðisvæðið á þessum árum voru humarbleyður við Surtinn og síðan vestur fyrir Eldey. Við vorum ekki búnir að vera lengi að þegar við misstum veiðileyfið vegna þess hve mikill fiskur kom með humrinum. Þá voru takmarkanir á því hve mikill fiskur mátti koma eins og er enn.

Ég byrjaði svo á Verði ÞH sem Gjögur hf. gerði út og var stýrimaður þar í nokkur ár. Árið 1982 tók ég við Oddgeir ÞH sem Gjögur hf. gerði einnig út ásamt fleiri bátum. Gamli Oddgeir ÞH var stálbátur, smíðaður í Hollandi 1963 og var byggt yfir hann á Akureyri nokkrum árum seinna. Nú liggur hann í höfninni á Ísafirði og grotnar niður sýnist mér,” segir Hjálmar og bætir við að það merkilega við þennan Oddgeir er, að hann er smíðaður á sínum tíma eftir sömu teikningu og Vörður ÞH.

„Núverandi Oddgeir ÞH var upphaflega smíðaður í Boizenburg í Þýskalandi 1967 og hét þá Magnús Ólafsson GK en Vörður ÞH var smíðaður fyrir Gjögur hf. í Noregi á svipuðum tíma. Mikið flakk var á bátunum ef marka má skipaskrána því hann hét Njörvi SU, Víðir AK, Jóhann Gíslason ÁR og síðan Gjafar VE,” segir Hjálmar og bætir við að eitthvað skrítið hafi verið í sambandi við bátinn því hann fór út fyrir nýsmíði en kom svo aftur sem verður að teljast algjör undantekning miðað við þær reglur sem voru þá í gildi.

Í brúnni er kvæði upp á vegg með kveðju frá Ragnari:

„Meðan þú um heimsins höf
hyggur ennþá glíma.
Gefi þér á „Gjafar” gjöf.
Guð um alla tíma.”

Greinilega vísa sem fylgt hefur bátnum frá Vestmannaeyjum en þar hét hann Gjafar VE áður en hann kom til Grindavíkur fyrir þremur árum eftir að Gjögur keypti útgerðina, Sæhamar, með kvóta og bát.

Senn kemur svo nýr Oddgeir EA 748, skuttogari sem smíðaður er í Póllandi, og er alveg eins og Vestmannaey VE, sem kom til landsins fyrir skömmu. Þá verður sá gamli og Vörður ÞH seldur og áhafnir beggja bátanna fara á þann nýja. Menn eru samt ekkert að spekulera í því á þessari stundu.

Stjórnendurnir í brúnni, Hjálmar og Jón.

Arnar matsveinn heldur mönnum pattaralegum.

Jón yfirstýrimaður lokar fyrir pokann með sérstökum lás.

Gengismálin aðal afkomuspurningin

„Fyrsta vertíðin sem ég er með Oddgeir ÞH var um haustið er farið var á síld,” segir Hjálmar og heldur áfram að rifja upp gamlan tíma. „Við fengum fyrstu síldina við Eyjar en svo færðist hún austur á firði. Mikið var af síld í Mjóafirði og Norðfjarðarflóanum mínum æskustöðvum. Ég man alltaf eftir þegar síldveiðarnar voru leyfðar aftur 1975. Ég var þá á Verði ÞH og urðum við að salta um borð. Því var nú strax hætt. Saltað í nokkrar tunnur og síðan öllu kastað upp á bryggju og landað laust í málum. Sama var með trékassana, bátarnir voru með stafla af þeim á dekkinu framan við brúna en þeir voru aldrei notaðir og svo fór að þeir hurfu í land hægt og rólega.

Mér gekk vel með bátinn og eina óhappið sem ég lenti í var að ég beygði stautinn fyrir astikið þegar ég rak hann niður inn á Berufirði. Á vetrarvertíðum vorum við framan af á netum og svo var trolld á sumrin fram að síldveiðum. Árið 1985 er ákveðið að fara ekki á net heldur troll eftir áramótin. Við vorum ekki búnir að trolld lengi um veturinn þegar okkur er sagt að skipta yfir á net. Þeim fannst þeir ekki fá nóg af fiski í söltunina,” segir Hjálmar sposkur og kallar á mannskapinn að hífa.

Fjórum tonnum seinna spyr ég Hjálmar hvernig það hafi atvikast að báturinn fór síðan allt árið að trolld.

„Premur árum seinna, 1988, er ákveðið að fara alfarið á troll og trolld allt árið. Oddgeir var eini báturinn í Grindavík sem var á sóknardagakerfi, allir aðrir voru með aflamark. Hvernig sem á því stóð þá valdi útgerðarmaðurinn, hann Guðmundur Þor-

björnsson, þetta kerfi fyrir bátinn í upphafi kvótasetningar. Við máttum veiða í þessu kerfi eins mikið af öllum tegundum og við gátum á visst mörgum dögum en þorskurinn var með þaki. Með þessu kerfi var hægt að vinna sér inn meiri kvóta fyrstu árin,” segir Hjálmar og rifjar upp að á vertíðum fór stóri þorskurinn í salt í verkuninni en svo var mikið siglt á þessum árum þangað

til gámarnir komu.

„Ég er nú búinn að upplifa miklar breytingar, tæknibreytingar í brúnni og á dekkinu, veiðarfærabreytingar, að það yrði í annað viðtal ef við ætlum að kryfja það allt til mergjar. En í mínu tilfelli finnst mér tilkoma gámanna einna merkilegasta breytingin því hún sparaði okkur óhemju tíma og skapaði mikla hagræðingu þegar við losnuðum við siglingarnar og gátum haldið áfram á veiðum, þó fiskurinn væri á leið erlendis á markað.

Nú erum við spá í gengið því að gámur sem fór í síðustu viku lækkaði um næstum tvö hundruð þúsund af því að pundið er að lækka niður í 124 kr. og við eigum eftir að selja tvo gáma í þessari viku. Afkoman er og verður alltaf áhyggjuefni,” segir Hjálmar og bætir við að lokum að þegar hann var að byrja til sjós varð hann að hringja heim til sín í gegnum talstöðina og panta símtalið í gegnum Nesradíó eða önnur landradíó, með margra tíma fyrirvara eftir því hvar báturinn var staðsettur við landið.

„Svo hlustaði allur flotinn á hvað maður hafði að segja við sína nánustu og kærustu. Já, það er að æra óstöðugan að telja upp allar breytingarnar, maður,” segir Hjálmar og hlær. „Nei, best er fyrir svona sjóhunda eins og mig og mína áhöfn að allt hefur gengið vel, bæði fyrir menn og skip. Mikil gæfa bundin í því og svo bíður fjölskylda heima sem aldrei hefur snúið við manni baki.”

Sjóferðarbæn sr. Odds V. Gíslasonar

Mér verður hugsað til platta með Sjóferðarbæn sr. Odds V. Gíslasonar, sem er uppi á vegg niðri í matsal bátsins, en þar stendur að hann sé gjöf frá Kjalarnes-sprófastdæmi. Séra Oddur var prestur á Stað við Grindavík á nítjándu öld og vann mikið starf í þágu sjómanna:

Í nafni Guðs föður, sonar og heilags anda.
Almáttugur Guð, ég þakka þér að þú hefur gefið mér líf og heilsu svo ég geti unnið mín störf í sveita míns andlits.
Drottinn minn og Guð minn. Þegar ég ræ til fiskveiða og finn vanmátt minn og veikleika bátsins gegn huldum kröftum lofts og lagar, þá lyfti ég upp til þín augum trúar og vonar og bið þig í Jesú nafni að leiða oss á djúpið, blessa oss að vorum veiðum og vernda oss, að vér aftur farsælega heim til vor náum með þá björg sem þér þóknast að gefa oss.
Blessa þú ástvini vora, og leyt oss að fagna aftur samfundum sem vér fyrir heilags anda náð samhug flytjum þér lof og þakkargjörð.
Ó, Drottinn, gef oss öllum góðar stundir, skipi og mönnum í Jesú nafni.
Amen.

Sjómenn

til hamingju með daginn!

Voot beita hefur áreiðanlega og persónulega þjónustu í forgrunni sem viðskiptavinir okkar kunna vel að meta. Við flytjum inn mest af saury, smökkfisk og makríl sem eru þær beitutegundir sem hafa reynst einna best á íslenskum fiskimiðum.

VOOT BEITA

VOOT BEITA aðalskrifstofa
Miðgarði 3 • 240 Grindavík
Sími 581 2222 • Fax 5812223
Gsm: 841 1222 • beita@beita.is

Minning Margrét Sighvatsdóttir

Margrét Sighvatsdóttir, húsmóðir og söngkona í Grindavík, lést á hjúkrunarheimilinu Víðihlíð í Grindavík föstudaginn 3. febrúar sl., áttatíu og eins árs að aldri.

Margrét fæddist í Ártúnum á Rangárvöllum 23. maí 1930. Hún var dóttir hjónanna Kristínar Árnadóttur og Sighvatar Andréssonar bónda á Ragnheiðarstöðum í Flóa.

Margrét var stofnfélagi í Slysavarnafélaginu Þórkötlum í Grindavík, sat í fyrstu stjórn þess og var heiðursfélagi. Hún var jafnframt í Kvenfélagi Grindavíkur, sóknarnefnd Grindavíkurkirkju og í kirkjukórnum. Hún æfði ýmsa barnakóra í Grindavík og sá um tónlistarkennslu í grunnskólanum þar til tónlistarskólinn var stofnaður. Margrét var einnig

heiðursfélagi í Ungmennafélaginu Samhygð í Gaulverjabæjarhreppi. Hún var einnig umboðsmaður Morgunblaðsins í Grindavík um nokkurra ára skeið.

Margrét hafði alla tíð unun af tónlist og söng og lærði m.a. hjá Maríu Markan, Sigurði Demetz Franssyni, Guðrúnu Á. Símonardóttur og John Speight. Vorið 2010 kom út hljómdiskurinn „Lögin hennar mömmu,“ með lögum og textum sem Margrét hafði samið í Keflavík og Grindavík.

Margrét latur eftir sig eiginmann, Pál H. Pálsson útgerðarmann, frá Þingeyri við Dýrafjörð, og sex börn, Margréti, Pál Jóhann, Kristínu Elísabetu, Svanhvíti Daðeyju og Sólnýju Ingibjörgu.

Sjómannna- og vélstjórafélag Grindavíkur minnst Margrétar með hlýhug og vottar aðstandendum hennar samúðar, blessuð sé minning Margrétar Sighvatsdóttur.

Ritstjóri.

Minning Hjálmar Haraldsson

Hjálmar Haraldsson fæddist í Neskaupstað 25. ágúst 1942 og lést á Heilbrigðisstofnun Suðurnesja 25. ágúst 2011.

Hann var sonur hjónanna Haraldar Harðar Hjálmarssonar frá Haga í Mjóafirði fæddur 18. febrúar 1919, dáið 1. apríl 1989 og Kristínar Sæmundsdóttur frá Kaganesi við Reyðarfjörð fædd 26. febrúar 1919, dáið 30. mars 2002. Systkini Hjálmars eru Gunnar Berg f. 1938, Sæmundur f. 1944, d. 2012. Marta Margrét f. 1947, Unnur Guðrún f. 1948, Önnur Grétar f. 1952 og Ágúst Sigurlaugur f. 1957.

Hjálmar ólst upp í Neskaupstað til 18 ára aldurs en fjölskyldan flutti til Flateyrar við Önnundarfjörð haustið 1960. Þar kynntist Hjálmar eftirlifandi eiginkonu sinni, Ragnheiði Guðmundsdóttur, f. 14. janúar 1944, frá Flateyri við Önnundarfjörð. Hún er dóttir hjónanna Guðmundar Þórðarsonar frá Breiðdal í Önnundarfirði og Kristínar Bernharðsdóttur frá Hrauni á Ingjaldssandi. Þau bjuggu á Flateyri til haustsins 1969 er þau fluttu til Grindavíkur og hafa búið þar síðan.

Þau eignuðust sjö börn: 1) Haraldur Harðar f. 30. apríl 1963, eiginkona hans

er Linda Rós Sveinbjörnsdóttir, börn þeirra eru Hafðís Ósk, Hjálmar, Ingunn María og Sveinbjörn Matthías. Hjálmar á dótturina Söldísi Rún. 2) Kristín

Guðrún f. 20. maí 1965, sambýlismaður hennar er Kjell Ove Aarö, saman eiga þau Finn Ingvald en fyrir á Kristín tvær dætur með Eiríki Árna Hermannssyni, Kristínu Ragnheiði og Elínborgu Öddu. 3) Eva Margrét f. 23. mars 1968, eiginmaður hennar er Arnar Danielsson, börn þeirra eru Daniel Reynir og Þórdís Una. 4) Sigríður Helga f. 21. nóvember 1969, eiginmaður hennar er Davíð Árnason, saman eiga þau Árna Magna en fyrir á Sigríður Jóhönnu Maríu með Kristjáni Birki Jónssyni. 5) Anna Kristín f. 21. apríl 1976, eiginmaður hennar er Magnús Kristján Guðjónsson, saman eiga þau Særúnu og Guðmund Einar en fyrir á Anna Kristín Regínu Þóreyju með Einari Þór Einarssyni f. 9. júní 1972, d. 27. janúar 2000. 6) Lauf-

ey Unnur f. 20. janúar 1980, eiginmaður hennar er Bjarki Þór Sveinsson, saman eiga þau Láru Björk, Sölva Bernharð og Birnu Ragnheiði. 7) Rósey Rán f. 1. júlí 1983, sambýlismaður hennar er Indriði Kristinn Guðjónsson, saman eiga þau Emelíu Rut og Sigríði Evu en fyrir á Rósey Sindra Snæ með Gunnari Berg Jóhannssyni f. 5. ágúst 1980, d. 28. apríl 2003.

Hjálmar starfaði alla tíð við sjómennsku eða frá 13 ára aldri. Hann lauk prófi frá Stýrimannaskólanum í Reykjavík árið 1972. Lengst af starfaði Hjálmar hjá útgerðarfélaginu Gjögri, fyrst sem stýrimaður á Verði ÞH og síðan sem skipstjóri á Oddgeir ÞH en þar starfaði hann til ársins 2010 eða þar til veikindi bundu endi á farsælan skipstjóraferil.

Sjómannna- og vélstjórafélag Grindavíkur minnst Hjálmars með hlýhug og vottar aðstandendum hans samúðar, blessuð sé minning Hjálmars Haraldssonar félaga okkar.

Ritstjóri.

Minning Bragi Guðráðsson

Bragi Guðráðsson fæddist á Skáney í Reykholtssdal, Borgarfirði, 29. mars 1932. Hann lést á heimili sínu í Hafnarfirði 26. mars 2011.

Bragi ólst upp í Nesi í Reykholtssdal. Foreldrar hans voru Guðráður Sesil Davíðsson, fæddur í Hraunási, Helgafellssveit, Snæfellsnesi, 6. nóvember 1904, d. 13. apríl 2003, og Vigdís Bjarnadóttir, fædd á Skáney í Reykholtssdal, Borgarfirði, 9. maí 1910, d. 18. nóvember 2009. Bragi var elstur í röð þriggja systkina, þau eru: Bjarni, f. 1935, og Helga, f. 1936.

Bragi giftist 6. nóvember 1954 Magnúsinu Ernu Þorleifsdóttur, f. 1934, d. 1998. Börn þeirra eru: Vigdís, f. 1952, hún á 4 börn, 13 barnabörn og 2 langömmubörn. Stefanía, f. 1955, gift Gunnari Sigurðssyni, hún á 4 börn, 8 barnabörn, 2 langömmu-

börn. Sigríður, f. 1956, sambýllismaður Duane Casavecchia, hún á 6 börn og 6 barnabörn. Helga, f. 1961, hún á 3 börn og 2 barnabörn. Erla, f. 1962, sambýllismaður Hallgrímur Þorsteinsson, hún á 2 börn. Guðráður Davíð, f. 1966, d. 1981.

Bragi bjó með fjölskyldu sinni frá 1952 í Grindavík. Flutti búferlum til Hafnarfjarðar 1976. Hann tók að sér hin ýmsu störf, þ.á.m. sjómennsku, var loftskreytamaður, skrifstofumaður, verslunarmaður og smábátaeigandi. Hann var virkur í félagsstörfum og bæjarmálum í

Grindavík og Hafnarfirði, einnig var hann virkur meðlimur í Lions og Hamars-reglu frímúrara frá 1978.

Sjómannna- og vélstjórafélag Grindavíkur minnst Braga með hlýhug og vottar aðstandendum hans samúðar, blessuð sé minning Braga Guðráðssonar.

Ritstjóri.

Minning Óskar Hermannsson

Óskar Hermannsson var fæddur á Króki í Selárdal í Arnarfirði þann 23. október 1928. Hann lést 9. október 2011. Foreldrar Óskars voru hjónin Guðrún Andrea Einarsdóttir, húsfreyja, fædd á Uppsölum í Selárdal og Hermann Kristjánsson, útgerðarmaður, fæddur í Krossadal í Tálknafirði. Óskar var fjórði í röð sex systkina, Sólveig, Finnur, Kristján, Stella og Björgvin, þau eru öll látin. Eftirlifandi eiginkona Óskars er Sjöfn Kristjánsdóttir, fædd 1934, húsmóðir. Hún er fædd á Höfða í Njarðvík. Þau hófu búskap í Reykjavík árið 1954. Óskar og Sjöfn giftust þann 14. maí 1955. Árið 1958 fluttu þau til Grindavíkur og bjuggu þar til 1983 eða þegar þau fluttu í Kópavog og hafa búið þar síðan. Foreldrar Sjafnar voru Guðmunda Ingvarsdóttir, húsfreyja og Kristján Guðmundsson, vélstjóri. Óskar og Sjöfn eiga tvær dætur, Guðmundu Björk Óskarsdóttur, fædd 1954 og Sólveigu Óskarsdóttur, fædd 1958. Guðmunda á tvær dætur: Lísbet Ósk Karlsdóttur, fædd 1973, gift Ólafi Guðjónssyni, fæddur 1971 og eiga þau börnin Guðjón Karl og Elvu Björk. Sjöfn Arna Karlsdóttir, fædd

1985, í sambúð með Gísla Birni Björnssyni, fæddur 1983, og eiga þau soninn, Bjarka Björn.

Guðmunda var gift Karli Ragnarssyni, þau slitu samvistum. Sólveig er í sambúð með Hallbirni Kristinssyni. Hún var áður gift Ágústi Haraldssyni og eiga þau soninn, Óskar Ágústsson, fæddur 1974, giftur Bergljótu Þórðardóttur, fædd 1975. Þau eiga börnin Sólveigu Ósk, Pétur Þór og nýfæddan dreng. Óskar ólst upp til átta ára aldurs á Vestfjörðum en fjölskyldan flutti til Reykjavíkur árið 1936. Óskar stundaði sjómennsku og byrjaði ungur á sjó. Árið 1952 keypti Óskar ásamt föður sínum, bróður og félögum bát sem þeir nefndu Arnfirðing. Þeir gerðu hann út á togveiðar. Þessi útgerð varð visir að hinu myndarlega útgerðar- og fiskverkunarfyrirtæki þeirra félaga, Arnarvík h/f í Grindavík. Óskar fór í land árið 1957 og tók við verkstjórn og rekstri Arnarvíkur í landi allt til ársins 1976 eða

þess tíma þegar þeir seldu fyrirtækið. Um fimmtugt hóf hann störf hjá Síldarútvegsnefnd og starfaði hann þar fram yfir sjötugt. Óskar stofnaði síldarfyrirtækið Óskar ehf. árið 1991, fyrirtækið sérhæfði sig í niðurlagningu á síld og var selt og markaðssett undir vörumerki ORA. Árið 2003 seldi hann ORA fyrirtæki sitt.

Sjómannna- og vélstjórafélag Grindavíkur minnst Óskars með hlýhug og vottar aðstandendum hans samúðar, blessuð sé minning Óskars Hermannssonar.

Ritstjóri.

ÞJÓNUSTA :

HÖNNUN VEIÐARFÆRA

Hönnun veiðarfæra: Hönnun veiðarfæri frá grunni ef með þarf. Einnig sjáum við um breytingar og lagfæringar á veiðarfærum til að aðlagja þau að óskum kaupenda.

UPPSETNING OG FRÁGANGUR VEIÐARFÆRA

Sjáum um uppsetningu og frágang veiðarfæra að óskum kaupenda.

VIÐHALD VEIÐARFÆRA

Yfirförum allar gerðir veiðarfæra.

VÍRAR, HÓLKAR, 600TN VÍRAPRESSA

Eigum á lager flestar gerðir vinnsluvíra og kranavíra. Erum með 600tn vírapressu, og þrykkjum bæði ál og stálhólka með hefðbundnum augum með eða án kóssa. Erum einnig með stálaugu f/ víra og vírmanillu.

ROCKHOPPERAR OG FÓTREIPI

Erum með rockhopperpressu. Setjum upp og lagfærum lengjur af öllum stærðum og gerðum, að óskum kaupenda. Eigum ávallt til á lager rockhopperdíska 10-24" í ýmsum þyngdum. Einnig erum við með milligúmmí af flestum stærðum. Setjum einnig upp fótreiði fyrir draghnætur og humartroll.

KEÐJUR OG LÁSAR

Stálkeðjur 9-32mm og galvanisíraðar 4-32mm frá Trygg í Noregi. Patentlása frá Parson og Silverline, og járnvara frá Markussen.

NET TÓ OG GARN

Net tó og garn frá Hampiðjunni, Cotesi og Euronet í Portugal.

ALL T Í NETAÚTHALDIÐ

Eigum efni í færi, sérta, baujur, belgi, teina og fleirra

NETAFELLING OG AFSKURÐUR

Tökum að okkur netafellingu og afskurð.

SKILJUR

Setjum upp og sjáum um viðhald á Sort-V smáfiskaskiljum og rækjuskiljum.

SJÓFATNAÐUR

Sjófatnaður, vettlingar, hnífar, brýni og ýmislegt fyrir útgerðina.

Frekari upplýsingar færðu á www.veidarfaeri.is

Minning Bjarni Halldór Þórarinnsson

Bjarni Halldór Þórarinnsson fæddist á Húsatóftum í Garði 9. maí 1928. Hann lést á Heilbrigðisstofnun Suðurnesja laugardaginn 7. apríl 2012.

Foreldrar Bjarna voru Sveinborg Jónfríður Petrína Jensdóttir, f. 1. janúar 1894, d. 19. apríl 1970 og Þórarinn Samúel Guðmundsson, f. 17. júlí 1896, d. 30. desember 1971. Systkini Bjarna eru Guðmundur, f. 1924, Magnþóra, f. 1926, d. 2008, Þórarinn, f. 1930, d. 2000, Þórunn, f. 1933, Magnús, f. 1937, d. 1988, Jónas, f. 1939. Sammæðra systkini Bjarna: Jenný, f. 1917, d. 2006, Sigurvin, f. 1916, d. 1917.

Þann 31. maí 1952 giftist Bjarni Ásdís Eyrúnu Sigurgeirsdóttur, f. 19. ágúst 1932, frá Hlíð í Grindavík. Börn þeirra eru: 1) Einar Björn, f. 23. nóvember 1949. Maki

Sæunn Kristinsdóttir. 2) Guðrún, f. 26. desember 1951. Maki Pétur Gíslason. 3) Þorkatla, f. 26. júlí 1954. Maki Lúðvík Gunnarsson. 4) Sigurgeir Þór, f. 26. mars 1959. Maki Kristjana Halldórsdóttir. 5) Sveinbjörn, f. 18. september 1968. Maki Ingibjörg Steinþórsdóttir.

Bjarni ólst upp í Garðinum til ársins 1950 en þá fluttist hann til Grindavíkur eftir að hafa kynnst Ásdís. Þau bjuggu í Grindavík frá þeim tíma til dagsins í dag. Þau eiga 19 barnabörn og 20 barnabarnabörn. Bjarni

var lengi til sjós, m.a. sem skipstjóri og farnaðist vel. Bjarni starfaði hjá Grindavík-urhöfn frá 1973 til ársins 1995 þegar hann lét af störfum vegna aldurs, lengst af starfaði hann sem hafnarstjóri Grindavíkurhafnar. Árið 1999 er Bjarni heiðraður af Sjómannagöngum og vélstjórafélagi Grindavíkur á Sjómannadaginn fyrir störf sín við sjósókn og fleira. Eftir starfslok Bjarna vann hann sér til gamans við að valsa harðfisk hjá dóttur sinni og tengdasyni í Stjórnuvísir í Grindavík og fórst það vel úr hendi.

Sjómannagöngum og vélstjórafélag Grindavíkur minnst Bjarna með hlýhug og vottar aðstandendum hans samúðar, blessuð sé minning Bjarna Halldórs Þórarinnssonar félaga okkar.

Ritstjóri.

Minning Bjarni Guðmann Ágústsson

Bjarni Guðmann Ágústsson fæddist í Grindavík 9. desember 1931. Hann lést á heimili sínu 14. janúar 2012.

Foreldrar Bjarna voru Matthildur Sigurðardóttir, húsmóðir, f. á Akrahóli í Grindavík 1.6. 1914, d. 10.9. 2005 og Sveinbjörn Ágúst Sigurðsson, skipstjóri og útgerðarmaður í Grindavík, f. á Þúfnavöllum á Skagaströnd 11.8. 1906, d. 28.6. 1975. Bjarni Guðmann var elstur 14 systkina, sem eru Ólafur, f. 1935, Sigrún, f. 1936, Hallbera Árný, f. 1938, Alda og Bára, f. 1940, Ása, f. 1941, Þórdís, f. 1942, Sigríður Björg, f. 1946, Sigurður Magnús, f. 1948, Hrönn, f. 1951, Matthildur Bylgja, f. 1952, d. 2009, Sveinbjörn Ægir, f. 1954 og Sjöfn, f. 1956.

Bjarni giftist 1955 G. Valborgu Jónsdóttur frá Flateyri, börn þeirra eru G. Valdimar, f. 1954, Ágúst Sveinbjörn, f. 1957, Jón Salómon, f. 1958 og Jarþrúður, f. 1960. Þau skildu 1970.

Bjarni giftist 28.7. 1974 eftirlifandi konu sinni Láru Karenu Pétursdóttur frá Stykkishólmi. Yngstu börn Karenar og fósturbörn Bjarna eru Ásgerður Á. Andreassen, f. 1958 og Þorfinnur S. Andreassen, f. 1964.

Bjarni flutti með foreldrum sínum fyrsta árið og bjuggu þau að Móum á Skagaströnd í eitt ár og sneru svo aftur til Grindavíkur þar sem Bjarni Guðmann ólst upp og bjó mestan sinn aldur. Fyrsta aðsetrið var að Akrahóli hjá foreldrum Matthildar og nokkrum stöðum eftir það uns foreldr-

ar hans keyptu húsið Hraunteig í Grindavík árið 1941 sem stórfjölskyldan hefur verið kennd við síðan. Ágúst faðir Bjarna var skipstjóri og útgerðarmaður. Bjarni lýkur

barnaskólaprófi 14 ára en er þá jafnframt fullnuma úr »Búaskúrnum« sem beitningamaður en Bjarni vann fyrst eftir fermingu í Hraðfrystihúsinu. Það er ekki fyrr en við 16 ára aldur sem Bjarni hefur sjómennsku sína fyrir alvöru sem fullgildur sjómaður og fer á Farsæl frá Akranesi en eftir það fer hann með föður sínum fyrst á Þorsteini og síðar alla tíð með föður sínum eða þangað til Ágúst hættir að gera síðasta Búann út. Um 1953 fer Bjarni í tvö ár á togarann Gylli frá Flateyri fyrst á síld og er síðan á togveidum seinna árið. Bjarni kynnist fyrri konu sinni Valborgu á Flateyri og flytur hún til Grindavíkur með honum og halda þau hús uns þau skilja 1970. Bjarni hafði unnið við múrverk án þess að ljúka sveinsprófi og byggði ásamt Ólafi bróður sínum tvílyft hús að Víkurbraut 48 sem nefnt var Bræðraminni og bjó þar mestan sinn tíma eftir það. Eftir að Bjarni kom að vestan var hann í ýmsum skipsrúmum og má þar nefna Þorbjörn og Faxaborg. Bjarni skráir sig síðan á vélstjóra-

námskeið hjá Fiskifélagi Íslands og fær þar vélstjóraréttindi 1963 og var eftir það á Sigfúsi Bergmann með Helga Aðalgeirssyni og á Albert með Þórnari Ólafssyni. Árið 1967 stofnar Bjarni með frændum sínum, bræðrunum Sæmundi og Gísla Jónssonum til útgerðarfélag um bátinn Blátind sem gerður var út í eitt ár. Hlé varð síðan í eitt ár en þá kaupa þeir félagar annan bát sem þeir nefna Hraunsvík GK 68 og gera út á net, línu og humartroll. Í fyllingu tímans selja þeir gömlu Hraunsvíkuna og kaupa annan minni bát, sem þeir sóttu sjóinn eftir það bara þrír ár. Farsælli útgerðarsögu þeirra frænda lýkur svo 1999. Árið 2003 er Bjarni heiðraður af Sjómannagöngum og vélstjórafélagi Grindavíkur á Sjómannadaginn fyrir störf sín við sjósókn. Síðustu 12 árin settist Bjarni í »helgan stein« ásamt eiginkonu sinni Láru Karenu og dvöldu þau í nokkur ár á Spáni þar sem þau áttu sitt sólarlagshreiður. Bjarni veikist svo um 2005 og var fluttur til Íslands þar sem hann var mikill sjúklingur síðustu árin og bjuggu þau að Viðigerði 19 í Grindavík.

Sjómannagöngum og vélstjórafélag Grindavíkur minnst Bjarna með hlýhug og vottar aðstandendum hans samúðar. Blessuð sé minning Bjarna Guðmanns Ágústssonar félaga okkar.

Ritstjóri.

LÖGMENN

JÓNAS & JÓNAS ÞÓR

Uppgjör bóta vegna vinnu- og umferðarslysa

Alhliða lögmennsþjónusta

Jónas Haraldsson hrl. • Jónas Þór Jónasson hdl.

Stórhöfði 25 • 110 Reykjavík
Sími 562-9066 • Fax 575-9809

Sjómennt – fræðslusjóður sjómanna og útgerðarféлага

Átt þú rétt á styrk?

Félagsmenn Sjómenntar sem unnið hafa í að minnsta kosti sex mánuði á síðastliðnum tólf mánuðum geta sótt um styrk til félagsins:

- starfstengt nám eða námskeið
- tómstundastyrkir
- meirapróf
- kaup á hjálpartækjum vegna lestrar- eða ritörðugleika

Samtök atvinnulífsins (SA), Landssamband íslenskra útvegsmanna (LÍÚ) og Sjómannasamband Íslands (SSÍ) standa að Sjómennt.

Kynntu þér rétt þinn á www.sjomennt.is

Sjómennt – Tækniskólinn, skóli atvinnulífsins – Háteigsvegi – 105 Reykjavík – sími 514 9000

Sturla GK í bræluskít

Það er betra að vera vel gallaður á lúgunni um borð í línuskipunum þegar menn geta átt von á slíkum holskeflum. Hilmarí Þór Guðmundssyni háseta datt í hug að setja upp mótordrífna myndavél til að festa ósköpin á mynd og kemur hér smá sýnishorn. Myndirnar eru því miður í svo lágrí upplausn og stækkast því ekki mikið meir en segja samt allt sem segja þarf um hættunna úti á sjó.

Skrúðgangin var virðuleg.

Hátíðahöldin vegleg að vanda

Sjómannadagshelgin tókst vel að vanda en þátttaka bæjarbúa var með eindæmum góð líkt og undanfarin ár. Hápunktur hátíðarhaldanna er samt alltaf sjómannamessan í kirkjunni og síðan í beinu framhaldi hátíðarræðan og heiðrun sjómanna fyrir áralöng störf í greininni.

Í fyrra gerðist það að ræðumaður dagsins, Árni Johnsen, alþingismaður, varð veðurtepptur í Vestmannaeyjum og náði ekki í tæka tíð í pontu og féll því ræðan niður að þessu sinni, því miður, því

fróðlegt hefði verið að heyra hans sýn á málefni liðandi stundar sem brenna víða þungt. Annars var mikið fjör við höfnina að vanda enda rättist vel úr veðrinu sem alltaf er lykillinn að vel heppnuðum hátíðahöldum.

Ljóst er að hugmyndin af litadýrð hverfanna á föstudagskvöldinu hefur slegið í gegn með skemmtilegum uppákomum. Þessi dagsskrárliður hefur orðið góð kjölfesta til að byrja gleðina sem síðan heldur áfram út alla helgina með skemmtunum við allra hæfi út um allan bæ,

jafnt utan dyra sem innan með afbragðs tónleikum á veitingastöðum bæjarins. Óhætt er að segja að myndlistasýningar, tónleikar, flóamarkaður, Grindavíkursögur (krónikan) ásamt fjölda annarra skemmtiatriða laða að sér fjölda gesta bæði heimamenn, ferðamenn og ekki síst brottflutta Grindvíkinga sem hafa gaman að vitja gömlu heimkynnanna aftur og rifja upp liðna tíð. Alls staðar var fullt út úr dyrum og þannig skulum við endilega hafa það í framhaldinu.

Svipmyndir frá messunni.

Birgir Hermannsson flutti ræðu dagsins.

Skýrn ungabarns er orðinn hluti af messunni.

Berta Dröfn Ómarsdóttir söng einsöng.

Einhamar ehf. færði Björgunarsveitinni Þorbirni veglega peningagjöf til tækjakaupa.

Föstudagskvöldið ómaði af fjöri og söng og segja myndirnar allt sem segja þarf.

Tímataka við höfnina.

Þau Dagbjartur og Birna hafa engu gleymt.

Íþróttarálfurinn stjórnar leikfimi fyrir ungiðið.

Sjómannafélagið færði Björgunarsveitinni Þorbirni björgunarvesti.

Regína söng í Viðihlið...

... en Hinrik Bergsson flutti tölu á Bryggjunni.

Þrír heiðursmenn heiðraðir. Talið f. v. Viðar Geirsson, Íris Ólafsdóttir, Ólafur Ágústsson, Ágústa Ólafsdóttir, Margrét Brynjólfssdóttir, Gísli Jónsson, Jenný Jónsdóttir, Reynir Jóhannsson og Kristinn Benediktsson.

Gísli Jónsson

Gísli Jónsson fæddist 1. ágúst 1939 í Baldurshaga í Grindavík þar sem hann ólst upp yngstur þriggja systkina. Foreldrar hans voru Valgerður Sigurðardóttir frá Akurhól í Grindavík og Jón Gíslason frá Vík í Grindavík. Gísli ólst nánast upp í fjörunni enda pabbi hans lengst af með útgerð og uppeldið snerist um sjóinn og sjómennskuna.

Árið 1955 fór Gísli 15 ára gamall á sumarsíld á Stelluna GK hjá Gunnari föðurbróður sínum og voru þeir 3 í áhöfninni, unglingar, sem aldrei höfðu farið á sjó áður. Gísli var á þessum tíma í skóla á veturna í Reykholti og fór því á síldina með Gunnari í tvö sumur. Eftir skólagöngu ræður hann sig á Merkúr GK hjá Einar Dagbjartssyni í Ásgarði, sem átti bátinn með Jóni, föður Gísla og Sæmundi, bróður hans. Þeir byrjuðu árið á línuveiðum, síðan tóku netin við og svo var farið á síldveiðar í nót á sumrin og síldarreket á haustin. Gísli segist ekki hafa verið heima hjá sér neitt einasta sumar í mörg ár.

Um haustið árið 1959 fór Gísli í Sjó-

mannaskólann, tók stýrimanninn og útskrifaðist 1961. Hann var á ýmsum bátum á meðan hann var í skólanum í, lausaróðrum og afleysingum.

Árið 1962 byrjar hann sem stýrimaður á Stjörnunni RE hjá Edda, sem seinna var kenndur við Hópsnes hf., Eðvarð Júlíusson sem síðan tók Sigurð SI og

var Gísli með honum í tvö og hálf ár. Næst fór Gísli á Sigfús Bergmann GK en Sæmundur bróðir Gísla var þá með bátinn að leysa af Helga Aðalgeirsson sem hafði farið í skólann. Þegar Helgi kom til baka fór Sæmundur í frí og leysti Gísli hann af á meðan sem stýrimaður.

1966 stofnuðu Gísli og Sæmundur, ásamt

Margrét og Gísli taka sig vel út.

Bjarna Ágústssyni, bróður Ólafs sem hér er heiðraður í dag, útgerðarfélagið Víkurhraun hf. og keyptu Blátind KE 88 en hann hélt nafninu og fékk GK 88, einkennisstafi og tölu. Þennan bát áttu þeir í 4 ár. Þá keyptu þeir Gissur ÁR frá Þorlákshöfn og skírðu hann Hraunsvík GK 68 og áttu hann til 1988. Þá keyptu þeir seinni Hraunsvíkina GK 68 og gerðu hana út til aldamóta en þá höfðu þeir verið í farsælli útgerð sem gekk snurðulaust í 34 ár. Þeir stunduðu hefðbundnar veiðar línu og net á vertíðum og humarveiðar á sumrin. Eftir það kom Gísli í land og hefur haft það notalegt síðan eftir stranga sjósókn um ævina.

Gísli giftist Margræti Brynjólfsdóttur frá Hafnarfirði árið 1966 eftir að þau höfðu búið saman í nokkur ár. Margrét kom til Grindavíkur að vinna í humar eitt sumar nokkrum árum áður. Hún hafði reyndar komið nokkrum sinnum til Grindavíkur þar sem hún átti hér skyldfólk svo þau voru ekki ókunnug. Þau hafa verið í farsælu hjónabandi síðan og eiga fjögur börn en Jón er elstur fæddur 1964, Brynjólfur 1966, Erla Sif 1972 og Gerður Marín 1974.

Svo skemmtilega vill til að Brynjólfur

sonur þeirra er kominn á fullt í útgerð ásamt félaga sínum þó erfitt sé, segir Gísli. Þeir fengu að nota gömlu farsælu nöfnin þegar þeir byrjuðu, Víkurhraun og Hraunsvík.

Gísli Jónsson; Sjómann- og vélstjórafélagi Grindavíkur er það mikill heiður að veita þér viðurkenningu fyrir áratuga starf þitt á sjónum. Sjómann- og vélstjórafélag Grindavíkur óskar þér og fjölskyldu þinni allra heilla, Guðs blessunar og farsældar um ókomin ár. Megi þú njóta heiðursins.

Ólafur Ágústsson

Ólafur Ágústsson fæddist 22. júlí 1935 í Grindavík en foreldrar hans voru Matthildur Sigurðardóttir frá Akurhóli í Grindavík og Ágúst Sigurðsson, sem kom á vertíð til Grindavíkur frá Skagaströnd á sínum tíma eins og svo margir ungir menn gerðu. Ólafur ólst upp í Hraunteigi, næstelstur 14 systkina, en í þessu litla húsi bjuggu foreldrar hans með þennan stóra barnahóp og aldrei var fjargviðrast yfir plássleysi.

Ólafur byrjaði ungur að vinna með skólanum í frystihúsinu og grípa í beitningu eins og strákar gerðu óspart á árum áður. Hann byrjaði svo 16 ára gamall til sjós með pabba sínum sem var skipstjóri á Búa GK, 20-30 tonna vélbáti, en auk þess gerði Ágúst hann út ásamt Kristni á Bergi, bróður sínum, Marel í Skálholti og Magnúsi á Hellum.

Róið var á línu í byrjun árs, síðan tók við hefðbundin vetrarvertíð með netum til 11. maí en á sumrin og fram eftir hausti var verið á sildarreknetum en síldin var mikið fryst í beitu. Ólafur byrjaði einmitt í reknetunum í byrjun sumars, þegar hann byrjaði sjómennsku sína. Hann reri með föður sínum í 2 ár en 1951 var útgerðinni slitið og fór þá Ólafur á Þorbjörn GK til Ingólfs Karls-

sonar en Hraðfrystihús Grindavíkur gerði bátinn út. Þar var hann hátt í 4 ár á sama veiðiskap og á Búa GK.

Árið 1956 byrjaði hann á Hrafn Sveinbjarnarsyni GK sem Sigurður Magnússon kom þá með nýjan frá Danmörku þar sem hann hafði verið smíðaður fyrir Þorbjörn hf. Ólafur var hátt í 8 ár með Sigurði og segir að það hafi verið rosalega gott að vera með honum og ekki laust við að hann hefði verið í uppáhaldi hjá Sigurði, því þegar rauði Hrafninn GK kom, fór Ólafur með Sigurði til Noregs að sækja hann og var síðan með honum þar í áhöfn. Á Hröfnunum var auk hefðbundins veiðiskapar verið á síldveiðum í nótt á sumrin.

Þegar Ólafur hafði verið með Sigurði í 8 ár tók hann sér frí í eitt sumar en um haustið bauð Venni, Björgvin Gunnarsson, skipstjóri, honum pláss á Hrafn Sveinbjarnarsyni III. GK sem hann þáði. Hann var með honum í 2 ár eða þar til Venni stofnaði Fiskanesútgerðina með félögum sínum.

„Venni var skemmtilegur nótamaður og mikill veiðimaður,” segir Ólafur.

Árið 1970 stofnar Ólafur útgerð kringum Sigurberg GK ásamt Kára Hartmanns syni, mági sínum, og Guðmundi Óla Sigurgeirssyni, sem var skipstjóri á bátinum. Þetta var 50 tonna bátur sem þeir gerðu út í 5 ár á hefðbundinn veiðiskap. Nokkru eftir að sú útgerð hættir keyptu þeir Ólafur og Guðmundur Óli, Reyni GK, og var Guðmundur skipstjóri. Guðmundur seldi svo Einari Karlssyni sinn hlut eftir nokkur ár og tók Einar við skipstjórninni. Nokkru seinna ákveða svo Ólafur og Einar að selja Fiskanesmönnnum bátinn og hætti þá Einar. Ólafur hélt hins vegar áfram og nú með Guðjóni Einarssyni, skipstjóra. Upp úr 1990 ákvað Ólafur svo að segja skilið við sjómenskuna. Kom hann í land og fór að vinna hjá Brunnum hf. sem þá var

Ólafur heiðraður.

*Jón og Margeir
óska sjómönnum
til hamingju með daginn*

Jón og Margeir ehf.

Seljabót 12 • Grindavík • Sími 840 1330 • jon@margeir.is

að hasla sér völl í Grindavík. Þar var hann svo þar til kom að starfslokum vegna aldurs.

Árið 1956 kynntist Ólafur, Unni Guðmundsdóttur, ungri stúlku frá Vestmannaeyjum. Þau giftu sig 1958 og eignuðust 3 börn í farsælu hjónabandi. Elstur er Sigurþór fæddur 1959, næst er Ágústa Hildur fædd 1961 og yngst Íris fædd 1964. Unnur féll frá 1997.

Ólafur Ágústsson; Sjómann- og vélstjórafélagi Grindavíkur er það mikill heiður að veita þér viðurkenningu fyrir áratuga starf þitt á sjónum. Sjómann- og vélstjórafélag Grindavíkur óskar þér og fjölskyldu þinni allra heilla, Guðs blessunar og farsældar um ókomin ár. Megi þú njóta heiðursins.

Reynir Jóhannsson

Reynir Jóhannsson fæddist 18. janúar 1940 á Svalbakseyri við Eyjafjörð þar sem hann ólst upp til 15 ára aldurs.

Foreldrar hans voru Sigrún Guðbrandsdóttir og Jóhann Bergvinsson, en hann stundaði vöruflutninga bæði á sjó og landi á þessum árum. Reynir fór hins vegar að róa í tvö ár þegar hann var 8 ára gamall, með einsetukarli sem bjó í nágrenninu. Fékk hann að vera með karlinum á línu og skaki á firðinum og kynntist hann þannig snemma sjómennskunni, sem örugglega hafði að segja þegar hann varð eldri, því þó hann kynntist einnig hefðbundnum sveitastörfum drógu þau hann ekki til sín þó svo að foreldrar hans hefðu keypt land við Laufás í Eyjafirði og byggt nýbýli þegar hann var kominn á unglingsárin.

Reynir kláraði gagnfræðanám á Akureyri og fór tvær vertíðir til Vestmannaeyja að vinna í fiski áður en hann fór 20 ára gamall í fyrsta skipti á Súluna EA á síld um sumarið. Árið eftir fór hann á Vörð ÞH frá Grenivík en þá var Oddgeir Ísaksson skipstjóri á Verði ÞH og er Reynir tvö sumur á síld með Oddgeiri á nótaveiðum 1961 og '62. Þá um haustið fer Reynir í Vélaskólann á Ísafirði en þar var kennt 1. stigið. Með þessa menntun gerist hann fyrst 2. vélstjóri og svo 1. vélstjóri hjá Oddgeiri sem nú var tekinn við Áskel ÞH og er með honum 1963 og '64 eða tvö ár en þá tekur Oddgeir Búðaklett GK og er Reynir vélstjóri á netum og síldveiðum. Á þessum árum reru þessir bátar á veturna frá Grindavík þar sem Gjögur hf. hafði reist þar starfsstöð.

Haustið 1966 fór hann í Stýrimannaskólann í Reykjavík. Hann gat tekið inntökupróf sem gaf honum rétt á að setjast beint í 2. bekk og þar með lauk hann meira fiskimannsprófinu á einum

Reynir heiðraður.

vetri í stað tveggja eins og hefðbundið var. Þá um vorið 1967 kom Hrafn Sveinbjarnarson GK nýr til Þorbjarnar hf. og réði hann sig hjá Pétri Sæmundssyni sem stýrimaður en var eilíft að sinna vélinni enda var það óalgengt að sami maður hefði menntun á báðum sviðum.

Um vorið 1969 ákvað Reynir að kynna sér togveiðar og var á Álftanesi GK um sumarið og fór svo aftur á Hrafn Sveinbjarnarson GK og var þar vélstjóri í tæpt ár.

Um 1970 tekur hann Arnfirðing II. GK og verður fyrir því óhappi á vertíðinni að báturinn verður vélarvana á Sundinu og rak upp í fjöru en mannbjörg varð enda veður ekki svo slæmt. Eftir óhappið fór hann sem stýrimaður á Eldey KE sem var á loðnu og netum. Hann tók þó fljótlega við skipsstjórn bátsins en um haustið tók hann í stuttan tíma við Ásborgu RE en byðst síðan Geirfugl GK hjá Fiskanesi hf.

Smá grín og gaman.

og er með hann í 3 ár á netum á vetrarvertíð en humar á sumrin.

Í byrjun árs 1976 stofnaði hann síðan útgerð með Benóný Þórhallssyni, svila sínum. Þeir keyptu Grímseying GK, 200 tonna bát, af Fiskanesi hf. og skírðu hann Víkurberg GK 1. Þennan bát gerðu þeir út í 4 ár og seldu hann um áramótin 1979- '80 og keyptu Stapavík SI sem áður hafði heitað Reykjaborg RE. Þessi bátur fékk sama nafn og sá gamli og fór í heilmiklar breytingar á meðan hann var í þeirra eigu. Upphaflega var hann talinn vera 550 tonna af burðargetu en orðinn um 960 tonn þegar þeir seldu hann 1998 og slitu útgerðarfélaginu sem hafði gengið farsællaga í 22 ár. Lengst voru þeir helst á loðnuveiðum og djúprækju en framan af voru þeir einnig á netum og síldveiðum.

Þegar Víkurbergsútgerðin hætti ákvað Reynir að koma í land og hætta til sjós. Hann hefur hins vegar haldið áfram í útgerð en hann keypti fljótlega trillu sem skírð var Árni í Teigi GK og tók Jón sonur hans að sér skipstjórnina. Nú eru þessir bátar orðnir þrír og alltaf farið smástækkandi á meðan kvótinn fer rýrnandi en það er sorgarsaga segir Reynir og fer ekkert út í þá sálma hér.

Fljótlega eftir að Reynir kom til Grindavíkur um 1961 kynntist hann ungri stúlku hér í Grindavík, Jenný Jónsdóttur, og felldu þau hugi saman og giftu sig 1963 og hafa verið í farsælu hjónabandi síðan hér í Grindavík og eignast 3 börn: Önnu Maríu fædda 1963, Jón Berg 1966 og Birgi Rafn 1969.

Reynir Jóhannsson; Sjómann- og vélstjórafélagi Grindavíkur er það mikill heiður að veita þér viðurkenningu fyrir áratuga starf þitt á sjónum. Sjómann- og vélstjórafélag Grindavíkur óskar þér og fjölskyldu þinni allra heilla, Guðs blessunar og farsældar um ókomin ár. Megi þú njóta heiðursins.

Menningarverðlaunin 2012 falla Þorbirningum í skaut

Frá afhendingu menningarverðlaunanna 2012 sem fram fóru í kirkjunni að þessu sinni. Talið f.v. Róbert Ragnarson, bæjarstjóri, Gunnar Tómasson, framkvæmdastjóri í Þorbirni hf. og Krisinn Reimarsson, nefndarformaður, verkefnastjóri.

Sjómannahelgina 2011 eða föstudaginn 4. júní buðu eigendur Þorbjörns hf. bæjarbúum á opnun sýningar undir yfirskriftinni „Fiskveiðar og fiskvinnsla í Grindavík á vegum fyrirtækisins.“ Á sýningunni, sem er haganlega komið fyrir í glugga við Hafnargötu 12 og í 8 gluggum, lúgum, gamla fiskmóttökuhússins við Ægisgötu, eru gamlir munir sem safnast höfðu upp hjá fyrirtækinu í gegnum árin, bæði tengdir veiðum og vinnslu auk þess að vera ríkulega skreytt með lifandi myndum og ljósmyndum frá ýmsum tímum.

Í upphafi athafnarrinnar hélt Gunnar Tómasson, framkvæmdastjóri Þorbjörns hf., stutta tölu um sögu fyrirtækisins og tilurð sýningarinnar og notaði síðan tækifærið til að veita Ólafi Rúnari Þorvarðarsyni, kennara og áhugljósmyndara til margra ára, styrk sem nemur einni milljón króna til að gera honum kleift að vinna við ljósmyndasafn sitt og koma því í stafrænt form. Að því loknu lögðu gestir leið sína að umræddum gluggum þar sem saga fyrirtækisins var rakin í máli, myndum og munum. Benóný Benediktsson,

fyrrum starfsmaður Þorbjörns hf., sýndi gestum gamalt handbragð er hann lokaði gamalli trétunnu eins og dixil-menn, beikirar, þurftu að gera á sildarvertíðum fyrri ára og fórst það vel úr hendi þó liðin væru mörg ár síðan þessi handbrögð voru síðast notuð.

Þorbjörn hf. stofnaður 1953

Í stórum dráttum má segja að sýningin spanni sögu fyrirtækisins frá því það er stofnað árið 1953 fram til aldamóta þó byrjað sé á að kynna til sögunnar

Gunnar kynnir sýninguna í upphafi 2010 og í framhaldi skoðuðu gestir í fyrsta gluggann og síðan hvern af öðrum.

er vélbátavæðing flotans og hafnargerð markaði þáttaskil í sögu byggðalagsins. Síðan eru raktir innviðir fyrirtækisins allt frá hefðbundinni skrifstofuvinnu, útgerð og sjómennsku, síldarsöltun, saltfisk- og skreiðarverkun. Er komið er að húsi Veiðarfæraþjónustunnar ehf. við Ægisgötu, Garðvegs megin, sem nú er í húsnæðinu þar sem gamla móttakan var upphaflega, blasir við ankeri ásamt viðfestu kynningarskilti. Ankerið fékk áhöfnin á frystitogarannum, Hrafni Sveinbjarnarsyni GK 255, í trollið á togslóð á 100 faðma dýpi austur í Lónsdýpi 27. júní 2009. Getgátur eru uppi um hvaðan ankerið kemur en líklegt þykir að það sé af stórrí franskrí þriggja mastra skonnortu sem farist hefur í Lónsdýpi fyrir um það bil tveimur öldum. Eldsmiðir fyrr á öldum suðu saman járn í kolaeldi, rauðhituðu járníð og slógu það saman með sleggjum. Til að búa til auga á ankerislegginn var leggurinn rauðhitaður og síðan voru missverir dórar reknir niður í gegnum glóandi efnið og gatið þannig víkkað út. Þetta ankeri er gott dæmi um þess tíma handverk.

Uppsetning sýningarinnar

Til að glöggva sig í stórum dráttum á uppsetningu sýningarinnar, sem nú hefur hlotnast sá heiður að fá Menningarverðlaun Grindavíkurbæjar 2012 sem í ár voru veitt í þriðja sinn, en áður voru þau veitt Ómari Smára Ármannssyni og Saltfisksetrinu fyrir Grindavíkurkortin frá gamla tímanum, og í fyrra féllu þau í

Benóný Benediktsson, fyrrum starfsmaður Þorbjörns, lokar gamalli trétunnu með faglegum vinnubrögðum dixelmannsins.

skaut veitingahússins Bryggjunnar fyrir frábæra umgjörð og uppákomur úr sögu bæjarins.

Fyrsti glugginn er að Hafnargötu 12 á jarðhæð rétt við innganginn að skrifstofum fyrirtækisins. Þar hefur verið sett upp skrifstofa Tómasar Þorvaldssonar, forstjóra fyrirtækisins lengst af, í árdaga ásamt þeim tækjum sem hann gat nýtt sér til daglegra starfa. Út um gluggann í skrifstofunni blasir við höfnin full af bátum frá miðri síðustu öld.

Járngerðarstaðaskipið

Í fyrsta glugganum að Ægisgötu segir í skýringartexta: „Sjóróðrar hafa verið stundaðir hér í Grindavík frá því að land byggðist, lengst af á árskipum, sem kallaðir voru „tírónir áttæringar,“ eins og stóra myndin sýnir. Þarna er Járngerðarstaðaskipið Björgvin að koma að landi í Suðurvör, sem núna er innan við sjóvarnargarðinn hér litlu vestar. Skipið var í eigu hjónanna á Járngerðarstöðum, Tómasar Guðmundssonar (f. 1859-d. 1908) og Margrétar Sæmundsdóttur (f. 1861-d. 1949). Eftir lát Tómasar gerði Margrét skipið út og var þá sonur hennar lengst af formaður á skipinu, Eiríkur Tómasson, og seinna tengdasonur hennar, Þorvaldur Klemensson, sem situr við stjórnvölinn er myndin er tekin.“

Vélbátar og síðar dekkadír vélbátar tóku við af árabátunum. Á annarri mynd segir í skýringartexta: „Hér kemur mb. Edda GK 113 úr róðri. Fremst stendur Tómas

Frá einum sýningarglugganum þar sem sýnt er frá upphafi vélvæðingu bátaflotans.

Minja og myndasýning Þorbjarnar hf.

Síldarslagur á Siglufirði og í Grindavík.

Þorvaldsson tilbúinn að henda landfestartóginu í land, þá kemur Magnús Guðmundsson frá Hellum, síðan Vilbergur Aðalgeirsson Borgargarði og þá Reynir frá Klængsseli í Flóa. Á bryggjunni stendur Einar G. Einarsson, kaupmaður og útgerðarmaður, en hann gerði út Edduna ásamt öðrum skipum og bátum. Einar var

líka öflugur fiskverkandi, samhliða verslunarrekstri sínum og útgerð. Einar hafði mikil áhrif á uppbyggingu og velgengi byggðarinnar hér í Grindavík. Ljósmynd: Einar Einarsson Krosshúsum.“

Þá er kynntur Dr. Bjarni Sæmundsson (f. 1867- d. 1940), náttúrufræðingur frá Járngerðarstöðum, bróðir Margrétar.

Hann skrifaði mikið um lífið í Grindavík þegar hann ólst þar upp. Í bókinni „Um láð og lög,“ sem kom út 1943 eru frásagnir Bjarna frá uppvaxtar- og bernskuárum heima og erlendis og síðast og ekki síst frásagnir af fjölmörgum rannsóknarferðum bæði á sjó og landi.

Árni Friðriksson, fiskifræðingur, seg-

ir: „Það liggur óhemju mikið af bókum og ritgjörðum, löngum og stuttum, eftir Bjarna Sæmundsson. Með kennslubókum sínum hefur hann haft stórfelld áhrif á menningu þjóðar sinnar, en í dýrabókunum þremur: Fiskunum, Spendýrunum og Fuglunum, hefur hann látið eftir sig arf, sem er stærri og völdugri þjóðar sinnar, og við höfum tekið tveimur höndum.“ Mynd af Bjarna, sem tekin var vestur á Sölvhól við Dalinn neðan við Járngerðastaði, prýðir sýninguna. Hann er með sjónauka um hálsinn sem hann notaði mikið og gaf svo Tómasi Þorvaldssyni gripinn að lokum, hann er til sýnis í glugganum. Myndina tók Einar Einarsson Krosshúsum. Þá er hér líka teikning eftir Bjarna, skýringarmynd af hvernig ákveðin veiðarfæri líta út auk muna sem varðveist hafa úr búskap þeirra Margrétar Sæmundsdóttur og Tómasar Guðmundssonar á Járngerðarstöðum, og eins frá heimili dóttur þeirra Stefaniú Tómasdóttur, (f. 1893- d. 1969) og manns hennar Þorvaldar Klemenssonar (f. 1891- d. 1967), líka á Járngerðarstöðum.

Grindvíkingar í síldarsöltun

Í næsta glugga er þátttöku Grindvíkinga í síldarsöltun landsmanna gerð skil. Þar segir: „Fyrirtækið Þorbjörn hf. var stofnað 1953 og var aðalstarfsstöð þess í Grindavík, en á síldarárunum gerði fyrirtækið út skip til síldveiða fyrir norðan land og rak þá söltunarstöðina Hafliða hf. á Siglufirði í félagi við Ármann Friðriksson, útgerðarmann í Reykjavík og Ásgrím Sigurðsson, skipstjóra. Á sumrin fóru allmargir starfsmenn þess norður til að taka þátt í síldarævintýrinu.“ Á stóru myndinni til vinstri sem tekin er á Hafliðaplaninu á Siglufirði má þekkja Paulus Vikarberg frá Hlíði í Grindavík.

Söltun hófst í Grindavík á áttunda áratug síðustu aldar

Myndir úr myndasafni Ólafs Rúnars Þorvarðarson sýna síldarsöltun í Grindavík og á fjórum myndum má sjá stemninguna og vinnubrögðin rétt áður en vélátölvuöldin gekk í garð í síldarsöltuninni 1980. Á myndinni efst til vinstri er Jóna Þorkeldsdóttir önnun kafin við að skera síldina. Vinstra megin er Ingibjörg Bryngeirsdóttir að raða síldinni í tunnuna og aftan við hana er Dröfn Vilmundardóttir. Á myndinni að neðan til vinstri sést að yfirleitt var saltað í tré-tunnur en þarna gægist fram plasttunna og líklega var í gangi tilraun með að nota plasttunnur við síldarverkun. Í dag eru

eingöngu notaðar plasttunnur.

Á myndinni að neðan til hægri sést Stefania Björg Einarisdóttir rétta fram stígvélið og sá sem tekur frá henni tunnuna lætur merki í stígvélið til staðfestingar á því að tunnann sé full. Síldarsöltunin var alltaf unnin í akkordí og greitt eftir því hve margar tunnur viðkomandi söltunarstúlka kláraði. Venjulega saltaði hver stúlka í um 2,5 til 3 tonnur á hverri klukkustund.

Vélarnar leystu handverkfærin af hólmi

Í Grindavík var jafnan söltuð síld á haustin og fram á vetur ár hvert, þannig að innan fyrirtækisins varð til mikil og

Merki gefið fyrir uppsaltaða tunnu.

góð þekking á síldarverkun og kröfum mikilvægra markaðslanda saltsíldarinnar. Í næsta glugga er lögð áhersla á að sýna hluti og myndir frá fyrstu árum fyrirtækisins í síldarverkun, en seinna tóku vélar við flestum störfum í síldarvinnslunni.

Á myndinni til vinstri eru nokkrar af þekktum síldarstúlkum úr Þorbirni hf. Þær eru t.v.: Berglind Demusdóttir, Þórey Guðjónsdóttir, Kristín Dúlla Jónsdóttir, Sæbjörg Vilmundardóttir og í neðri röð f.v.: Rut Óskarsdóttir, Birna Hildisdóttir, Þórdís Ágústsdóttir og Stefánía Guðjónsdóttir.

Ný höfn í Hópinu

Í fjórða glugganum er hlaupið til baka í tíma og sagan rifjuð upp frá gerð nýrrar hafnar 1939 er Grindvíkingar réðust í það þrekvirki að grafa skurð inn í Hópið og leggja þannig grunninn að Grindavík-urhófn dagsins í dag. Á mynd sem tekin var 1955 sést að byggðar voru tvær bryggjur sem enn er verið að nota í dag. Í höfninni liggja reknetafátar í ágústmánuð í norðan átt þrátt fyrir sól og blíðu í landi. Myndina tók Hannes Pálsson, ljósmyndari, upphaflega svart-hvíta en seinna var

Netin dregin á vertíð.

hún lituð og gefin Sigurði Vilmundarsyni í fermingargjöf 1958. Sjá mátti myndir sem þessar víða á heimilum í Grindavík á árum áður.

Veiðar frá Grindavík hafa verið fjölbreyttar í gegnum tíðina

Í næsta glugga er(u) fjölbreyttur veiðiskapur Grindvíkinga rífaður upp. Síldveiðar í nót hafa verið snar þáttur í útgerðarsögu Þorbjarnar hf. allt frá upphafi. Fyrstu árin var síldin að mestu veidd í nót fyrir norðan land en síldveiðin hér sunnanlands var bæði stunduð með nót og netum. Sýndar eru 2 myndir af nótaveiðum. Myndin til vinstri er af mb. Hrafn Sveinbjarnarsyni GK 255 við síldveiðar á Grímseyjarsundi sumarið 1958. Ljósmyndari ókunnur.

Skipstjóri í þessari veiðiferð var Sigurður Magnússon, einn af eigendum Þorbjarnarins á þeim árum. Enn er notast við nótabát til aðstoðar við veiðarnar. Nótin er dregin upp í nótabátinn og þannig þurrkað að síldinni þar til hægt er að háfa hana um borð í veiðiskipið. Ári seinna var hætt að nota nótabáta og nótin dregin um borð í sjálft veiðiskipið. Kraftblökkinn var komin til sögunnar og olli strax byltingu.

Á myndinni til hægri sem Friðbjófur Helgason, ljósmyndari, tók í janúar 1985 af Hrafn GK 12 við loðnuveiðar með nót norður af Horni má sjá að veiðiskipið er orðið mun stærra og öflugra og nótin gríðarstór. Hvalurinn svamlar í kringum skipið og reynir að ná í sinn skammt af veiðinni.

Netaveiðin á vetrarvertíð umfangsmikil

Á árum áður hófust veiðar á vertíð að jafnaði upp úr miðjum febrúar fram til lokadags vetrarvertíðar 11. maí ár hvert. Á áttunda áratugnum færðist í vöxt að netaveiðar væru stundaðar á haustin. Í dag eru engar netaveiðar stundaðar frá Þorbirni hf.

Á fyrstu árum fyrirtækisins voru notaðir netasteinar til að sökkva netunum og

Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn

Hafnargata 7a • Grindavík • Sími 426 9966 • mammamia.is

Flatningsvélin Stefania var bylting sem um munaði.

halda þeim við botninn. Þeir voru festir á steinateininn sem var svert tóg sem netið var fellt á að neðan verðu, en aftur á móti voru notaðar glerkúlur í netapokum til að halda netunum lóðréttum í sjónum og þær festar á kúluteininn, grennra tóg, sem efri hlið netsins var felld á. Til endanna voru drekar, netadrekar, eins og sýndir eru í glugganum, notaðir til að halda netunum strekknum með botninum. Færið lá frá drekanum, lá upp á yfirborðið og fest í baujur. Bauja var sérstakur belgur með bambusstöng í gegn, notaður til að merkja hvar netin lágu í sjónum. Þær flutu á sjónum með áberandi veifu merktri veiðiskipinu auk fleiri merkinga til glöggvunar fyrir skipstjórana.

Töluverð þróun, til að auka veiðigetunetanna og léttu mönnum störfunum um borð í fiskiskipunum, varð á netaveiðum er seinna komu flothringir úr plastefni í stað glerkúlnanna áður. Þá varð bylting í netagerð er nylonið tók við af hampinum. Byltingarkennd þróun síðustu ára urðu með tilkomu blýjateina, tóg með innfléttuðu blýi í stað netateina og tilheyrandi netasteinum auk þess sem flothringirnir viku fyrir flotteinum, tóg með innfléttuðu floti.

Helstu fisktegundir sem veiðast í net eru: Þorskur, ufsi, ýsa, langa og keila.

Saltfiskaupandi frá Portugal skoðar fullverkaðan saltfisk í Þorbirni.

Línuveiðar aukist svo um munar

Í byrjun janúar og fram í febrúar stunduðu skipin línuveiðar og aftur á haustin og fram til áramóta. Línan var beitt í landi. Yfirleitt voru 400 önglar á einu bjóði og hvert bjóð hringað niður í bala. Hver bátur lagði oftast 32 bjóð snemma nætur og átti þess vegna 12.800 öngla í sjó ýmist beitta síld eða smokkfisk. Legið var yfir línunni, baujuvaktin eða rekvaktin, fram á morgun og byrjað að draga línuna um hádegi.

Helstu fisktegundir sem veiðast á línu eru: Þorskur, ýsa, langa, keila og steinbítur.

Í dag eru línuveiðar stundaðar allan ársins hring og fiskurinn veiddur á öllum helstu fiskimiðum allt í kringum landið. Hvert skip leggur um og yfir 40 þúsund öngla í sjóinn á hverjum veiðidegi. Sjómennirnir vinna við fullkominn vélbúnað um borð í fiskiskipunum, sem beitir línuna jafnóðum sem hún er lögð í sjóinn.

Togveiðarnar hafa færst yfir á öflugri skip

Togveiðar voru yfirleitt stundaðar á vorin og þá helst veiddur humar og einnig þorskur og ýsa. Veiðiskipið dregur á eftir sér netpoka sem lagaður er eins og trekt og kallast (það) þessi útbúnaður troll. Toghlerar eru notaðir til að halda því opnu og bobbingar, járnkúlur, á neðri

hluta trollsins velta eftir ójöfnum botninum og halda því niðri, en efri lengjan er þakin flotkúlum til að halda því opnu á drættinum þannig að allur fiskur safnast aftur í trollpokann. Allar helstu fisktegundir hér við land veiðast í troll. Í dag eru togveiðar stundaðar af sérhönnuðum togurum, veiðiskipum sem veiða allan ársins hring allt í kringum landið og á stöðugt dýpri miðum.

Skreiðarþurrkun komin inn í tölvustýrða þurrklefa

Í sjötta glugga sýningarinnar er greint frá skreiðarverkun sem mun vera elsta verkunaraðferð Íslendinga. Fiskurinn er hausaður, slægður og tveir fiskar spyrtil saman á sporðinum og hengdir út í fiskhjalla og látnir þorna þar á löngum tíma, frá einum og upp í þrjá mánuði. Útiþurrkun á skreið er aðeins hægt að stunda frá miðjum september fram í miðjan maí þar til svokallaður flugutími byrjar þ.e. fiskiflugan sest á fiskinn og víar í hann, víurnar, egg flugunnar, tímgastr í lifur og síðan maðkar fiskurinn og skemmist.

Í dag er um 90% af allri skreið þurrkuð í tölvustýrðum þurrklefum sem gerir framleiðendum kleift að þurrka skreið allan ársins hring, en útiþurrkun tíðkast enn fyrir sérstaka framleiðslu og markaðssvæði.

Þorskur, langa og keila eru vinsælustu tegundirnar til verkunar á skreið, ufsi er einnig vel látinn. Þá hefur þurrkun á fisk-

VAGNHÖFÐA 12, REYKJAVÍK | S. 567 2800 | mdvelar@mdvelar.is | mdvelar.is

Taktu verndina með þér í land

Frítímatrygging TM

Til þess að mæta tryggingaþörf sjómanna í frítíma býður TM sérstaka lausn fyrir sjómenn. Frítímatrygging TM er sniðin að þeirri váttryggingavernd sem er innifalin í áhafnatryggingunni. Þannig ákvarðast t.d. tjónabætur eftir skaðabótalögum en slíkt ákvæði er mjög til hagsbóta fyrir sjómenn vegna þess hve sveiflukenndar tekjur þeirra geta verið.

Víðtæk reynsla og þekking á sjávarútvegi

Meirihluti íslenskra sjómanna er slysa-tryggður hjá TM. Í yfir 55 ár hefur TM sérhæft sig í þjónustu við íslenskan sjávarútveg og er leiðandi meðal íslenskra váttryggingafélaga á því sviði. Hjá TM starfar sérstakt sjávarútvegsteymi sem hefur það að markmiði að veita íslenskum

sjávarútvegi heildarlausnir hvað váttryggingavernd varðar. Teymið skipa starfsmenn sem hafa áratugareynslu í váttryggingum og sjávarútvegi – hópur sem er til þjónustu reiðubúinn fyrir þig.

Á síðustu 13 árum hefur TM 11 sinnum verið með ánægðustu viðskiptavinum tryggingafélaga.

hausum færst mjög í vöxt og eru þurrkaðir fiskhausar í dag mestu verðmætin í skreiðarverkuninni.

Helstu markaðslönd fyrir skreið eru Ítalía og Nígíría. Þar er skreið í hávegum höfð og þykir herramannsmatur.

Mynd í vegg sýningarinnar sýnir starfsfólk Þorbjarnar hf. skera spyrðubönd af skreiðinni fyrir pökkun. Fremst mundar Sigurður Halldórsson, rafvirki, hnífinn. Ljósmynd: Gunnar Tómasson 1977.

Gömul teikning stækkuð upp og er til sýnis

Dr. Bjarni Sæmundsson (f. 1867 d. 1940) náttúrufræðingur frá Járngerðarstöðum í Grindavík, teiknaði þessa skýringarmynd af því hvernig ákveðin veiðarfæri líta út og einnig hvernig gengið er frá fiski fyrir mismunandi verkunaraðferðir, eins og t.d. skreiðar- og saltfiskverkun fyrir tíma. Hún var í eigu Tómasar Þorvaldssonar.

Mikil breyting á saltfiskverkun í gegnum árin

Saltfiskvinnsla hefur verið burðarásinn í fiskvinnslu Grindvíkinga um aldir, segir í næst síðasta glugga sýningarinnar. Fyrstu árin var fiskurinn flattur hjá Þorbirni hf. og saltaður í stæður og umstaflað nokkrum sinnum og oftast staflað utandyra í síðustu umstöltun því húsakynninn voru ekki stór, og aflinn oft mikill. Á vorin og fram á sumar var svo hluti af saltfiskinum vaskaður og hann þurrkaður úti áður en honum var pakkað og seldur til markaðslandanna, en öðrum hluta framleiðslunnar var pakkað blautverkuðum og fluttur þannig til markaðslandsins sem var kaupandi af farminum og þar var síðan klárað að þurrka hann. Saltfiskvinnslan var megin verkefni fyrirtækisins frá áramótum og fram á sumar. Í dag hefur orðið mikil breyting á framleiðslunni. Nær allur fiskur sem áður var flattur er nú flakaður, pæklaður, kafsaltaður og síðan pakkað í 25 kílóa kassa og seldur þannig að megin hluta til Spánar, Ítalíu eða Grikklands þar sem hann er útvatnaður og seldur þannig til neytenda.

Á myndinni, sem tekin er fyrir utan saltfiskvinnsluhúsið árið 1965 má sjá nokkra færeyska starfsmenn að stafla fiskinum í síðustu umstöflun þar sem stór segl „preservingar“ voru breidd yfir fiskinn og hann geymdur þannig þar til honum var pakkað. Færeyingar voru tryggir og góðir starfsmenn Þorbjarnar hf. um langan tíma og komu þeir margir saman í hópum og unnu hjá fyrirtækinu yfir vetrarvertíðina.

Vélvæðing vinnslunnar var fyrsta skrefið af mörgum

Fyrsta flatningsvélin sem reynt var að nota til að fletja þorsk hér á landi var í

Saltfiskur tilbúinn í útskipun.

notkun í Þorlákshöfn á vetrarvertíð 1957. Hún reyndist ekki vel og stöðugt þurfti að endurbæta hana þar til loks var gefist upp. Aftur var reynt að fletja þorsk tveimur árum seinna, 1958, í Vestmannaeyjum, Þorlákshöfn og í Þorbirni hf. í Grindavík. Ári seinna var tekin í notkun hausunarvél og fullkomið aðgerðarkerfi með færuböndum og mun betri vinnuáðstöðu en áður þekktist í söltunarstöð hér á landi. Flatningsvélin hér í Þorbirni reyndist mjög vel og er ekki síst að þakka það starfsmanni fyrirtækisins, Stefáni Stefánssyni frá Rauðhól í Fljótum í Skagafirði, enda var vélin jafnan kennd við Stefán og kölluð „Stefanía.“

Stefanía leysti af 8 vana flatningsmenn, sem stóðu lon og don og flöttu á höndum með flugbeittum hnífum. Nú setti einn maður í flatningsvélin og tveir blóðhreinsoðu fiskinn fyrir aftan vélin og sparaði vélin því fimm menn og kom í staðinn fyrir erfitt og krefjandi starf.

Á sýningunni má sjá myndir og dagblaðarúrklippur um sögu vélarinnar. Hún var notuð í fiskvinnslunni í Þorbirni til 1984 og fór um borð í Hrafn GK sumarið 1987 og árið 1989 var hún sett um borð í Gnúp GK og var þar um borð þar til sá togari var seldur til Noregs og annar keyptur, ex Guðbjörg ÍS, sem var strax breytt í frystiskip í des. 1994, en þá var Stefanía tekin í land og hefur ekki verið notuð síðan. Myndina til hliðar af Stefáníu tók Ólafur Rúnar Þorvarðarson 1984 þar sem hún var í fullri notkun undir það síðasta en þá var þessari sögu um vélinu gerð skil í Dagblaðinu. Á stóru litmyndinni sem Gunnar Tómasson tók 1977 er Niels Paulsen að mata Stefáníu en á þriðju myndinni eru þau Eyjólfur Eiríksson og Sigríður Jónsdóttir að snyrta fiskinn fyrir aftan vélinu. Ljósmynd: Ólafur Rúnar Þorvarðarson. Aðrir sem eiga myndir í þessari frásögn eru: Óttar Freyr Einarsson, Tómas Þorvaldsson, Kristinn Benediktsson og fleiri.

Skreiðin kynnt í sérstökum glugga.

Verkstjórnin skrápp frá í nokkrar mínútur.

Róbert,
Niels og
Stefanía

Rastarskrattinn sækir

Grétar á Farsæl GK kallar ekki allt ömmu sína

Þetta er fallegur dagur til að fara á sjóinn.

Grétar ráðgerir að sleppa festum klukkan hálf sex og byrja veiðarnar eftir fæðingarorlof þorsksins, eins og hann kallar hrygningarstoppið, sem staðið hefur í aprílmánuði líkt og undanfarin ár.

Sólin er nýkominn upp yfir Hópsnesið og ekki hreyfir hár á höfði í stillunni sem liggur yfir Grindavíkurhöfn. Já, það er fallegt veður.

Áhöfnin, þeir Grétar Þorgeirsson, skipstjóri, Viðar Geirsson, yfirvélstjóri, Hafsteinn Þorgeirsson, stýrimaður, Sveinn Eyfjörð Jakobsson, matsveinn og Elías Sævarsson, háseti eru kátir og hressir efir fríið en framundan verður hálfgert skráptímabil þar sem allur kvóti er langt kominn og til að ná kolanum sem eftir er og þorskinum, þarf að vera á flóttu undan ýsunnri því ekki fæst ýsukvikindi leigt. Já, nú reynir á skipstjórnann, hvernig hann þekkir bleyðurnar til að stýra veiðinni. Hann ætlar að freista þess að ná góðum afla við Grindavík næstu tvær vikurnar og fara

Áhöfnin á Farsæl GK f.v. Hafsteinn, Elías, Viðar, Sveinn og Grétar.

Byrjum á Leirnum

„Hvert förum við? Er langur kippur?“ spyr Elli háseti, skipstjórann. Hann hefur komið upp í brú til að forvitnast og eins til að reykja eina rettu. Hver veit nema það sé tími fyrir kríu á útstíminu.

„Nei, nú ætla ég að byrja í A1. Fara sem styst í dag og sjá til hvernig landið liggur, ekki veitir af að spara olúna,“ svarar Grétar og snýr sér að Hafsteini bróður sínum og glottir mikinn. Hann útskýrir síðan fyrir mér að A1 er leirinn á sundinu utan við innsiglinguna, Grindavíkurleirinn.

„Ég kasta frá landinu og toga út á sundið. Þetta er oftast góð bleýða fyrir kola og alls konar bland í poka,“ segir Grétar og bætir við að A2 er stikkorð fyrir að kasta austur eftir en A3, þegar kastað er vestur eftir. Þetta er ótrúlega drjúgt svæði.

Utan við sundið lónar Gnúpur GK og greinlega verið að bíða eftir að skipverjar ljúki við þriffin á skipinu áður en haldið verði inn til löndunar. Já það er mikið líf við Grindavíkurhöfn svona strax eftir páska.

„Hvað er að fréttu á Syðri-Sandvík, Kalli?“ spyr Grétar í símann. Karl á Erni KE er að ljúka fyrsta kasti dagsins.

„Hvað ertu að læðupokast uppi í sandi. Ha, já, einmitt.“

Hlustar.

„Já, einmitt. Það er nú sjaldan nema að það sé koli,“ hann hlustar og bætir síðan við hlējandi að hann verði kominn yfir í næsta hali ef hann þekkir hann rétt.

„Klárir með baujuna strákar!“ hrópar Grétar aftur á og býr sig undir fyrsta kast dagsins en ætlunin er að spóla út 1400 föðmum sem er með því lengsta. Grétar veit hvað hann syngur.

stíft

svo á sólkolamiðin við Vestmannaeyjar fram að sjómannadegi.

Báturinn rennur rólega meðfram Miðbakkanum og sjá má að línubátarnir Fjólnir SU sem Vísir hf. gerir út og Tómas Þorvaldsson GK frá Þorbirni hf. eru komnir inn til löndunar.

Fastir liðir eins og venjulega. Nokkrir bátar eru nú þegar komnir á sjó, meðal annars Askur GK sem er nýhættur á netunum og hefur skipt yfir á voðina.

„Óski er eins og kálfur að vori sem læðist út og ég sem var að bíða eftir honum til að verða samferða,“ segir Grétar og rekur upp tröllahlátur í talstöðina.

Farsæl GK viðheldur gömlum síð

Áhöfnin á Farsæl GK er trúlega eina áhöfnin á landinu sem viðheldur þeim gamla síð að gefa eiginkonum sínum hlutinn úr róðri sumardagsins 1. ef þær mæta með tertur og nammi um borð til þeirra að lokinni löndun. Eiginkonur áhafnarinnar hafa gert þetta í hjartnær 20 ár og bregða gjarnan á leik en í ár var lúðuveiðibannið hugmynd að búningi þar sem hver kona var ein lúða, 0 kr virði. Þær mættu um borð og uppfylltu sett skilyrði en vegna þrengsla um borð var farið heim til Elíasar þar sem beið þessi líka forlata veisla og gerðu menn sér glaðan dag að lokinni greiðslu hlutarins.

Grétar í brúnni með símann á eyranu.

Sólarupprásin gengur treglega. Birta morgunsins er sérkennileg því í austri er öskumistur sem skapar föla, flata birtu svo varla birtir að ráði. Grétar siglir bátum hringinn og togið hefst í áttina að inn-siglingunni eins og Grétar hafði útskýrt fyrir mér áður. Eftir klukkutíma tog lokast voðin, togið er á enda og þá er tóginu spólað inn á spiltromlurnar. Híður er poki, 7-800 kíló af kolablandi.

„Ég skipti um voð strákar og fer dýpra. Klárir!“

Mér verður hugsað til túrs sem ég fór með Grétari 2006 suður fyrir Eldey um þetta leyti árs en þá var nú annað árferði og hljóðið í mannskapnum betra enda er það svo að fiskiríð breytir öllu eða hvað:

Rastarskrattinn prófar 90 gráðu snurvoðarpoka með góðum árangri

„Þorskurinn búinn í bak!“ kallar Viðar Geirsson, yfirvélstjóri, neðan úr lest og

picanto

RIO

cee'd

SPORTAGE

SORENTO

K. STEINARSSON
Holtsgötu 52, 260 Reykjanesbær
Sími 420 5000
www.ksteinarsson.is

www.kia.is

Fullt af fiski langt upp eftir belgnum.

Grétar að hífa voðina.

Viðar yfirvélstjóri hugar að vírum.

Sveinn í slag við belgina.

vill fá ufsann niður bæði stjórnborðs- og bakborðs megin. Karlarnir, sem eru í óða önn að blóðga, senda ufsann niður enda skolkörin hjá þeim full. Fimm tonn af fiski á síðunni og rúm þrjú tonn í mót-tökunni af fallegum fiski, og karlinn kominn í blóðgunina blóðugur upp fyrir haus. Þeir kalla það "Útkast" þegar fiskirífið á Farsæl GK 162 er svo mikið að halið fyllir fleiri en eina móttöku, því þá verður karlinn að koma úr brúnni, algallaður og taka þátt í blóðgununni.

„Ýsuna niður!“ er kallað úr lestinni og ýsunni er sturtað niður. Körin í lestinni eru að fyllast en ýsan og þorskurinn fara í þau sem eftir eru. Ufsinn fer í síðurnar og verður karaður í landi. Fjórdi hal dagsins er gott, það besta í dag, blandað með ufsa til helminga á móti 20% ýsu og 30% þorski.

„Getur ekki verið betra, þó ég hafi ætlað að taka þorsktúr eftir allt ýsufiskirífið í vetur,“ segir karlinn, Grétar Þorgeirsson. Félagar hans taka í sama streng. Hafsteinn bróðir hans, stýrimaður, Sveinn Eyfjörð, matsveinn og Hallur Gunnarsson, netamaður, hamast við að blóðga og gantast hver hafi átt besta halið.

„Viðar, maestro, klikkaði illa á fyrsta halinu. Ekki nema tonn,“ segir Hafsteinn útgerðarmaðurinn og bætir við að fiskirí dagsins hafi byrjað að ganga þegar hann sá um annað halið. Hallur á hins vegar vinninginn því þetta hal er sennilega góð átta tonn en þriðja halið sem Sveinn sá um náði ekki nema um sex tonnum. Metingurinn heldur áfram enda allir kátir yfir góðu fiskirí og mettir eftir veislumat Svenna kokks í hádeginu, úrbeinaður lambahryggur með brúnuðum kartöflum, sem allt er eldað eftir meðfæddum hæfileikum og margra ára eldamennsku til sjós.

„Karlinn slítur kannski tveimur þörum af vettlingum á þessu ári því þetta er

annað skiptið í túrnum sem hann lendir í útkasti,“ hlær Sveinn og hinir taka undir og hlæja dátt. Af og til heyrir „sþlass“ og „splott“ þegar súlan stingur sér eftir æti allt í kringum bátinn enda gnæfir Eldey yfir haffletinum í mílu fjarlægð, veðurbarin en hnarreist. Mjölsekkurinn eins Þjóð-verjarnir kölluðu eyjuna á árum áður.

Grétar ætlar að taka helgarfríð snemma og gefa frí á morgun, laugardag, þar sem spáin er svo góð fyrir næstu viku.

„Drifið ykkur strákar. Við förum í land þegar búið er að innbyrða þessi tonn sem eru á síðunni,“ segir hann valdmannslega og klórar sér með hnifnum í nefið. „Ég man ekki eftir annarri eins ótið og í vetur. Við gátum ekki byrjað fyrr en um miðjan janúar og síðan var varla hægt að róa nema dag og dag,“ segir hann og blóðgar hvern fiskinn af öðrum.

Möskvi á síðu, möskvi á legg

Félagarnir á Farsæl GK 162 frá Grindavík eru á snurvoð sem er svo sem ekki í frásögur færandi ef ekki væri fyrir að þeir eru að prufa nýjan poka með 90 gráðu möskvum frá Veifaræraþjónustunni ehf. í Grindavík. Stór hluti af belgnum í framhaldi af pokanum er einnig með þessari útfærslu af möskva og sést rauðleitur á myndunum.

Á tíunda áratug síðustu aldar hófust víðtækar tilraunir með nýaldartroll í tilraunasjótönkunum í Hirsals í Danmörku og var einn þátturinn sá að prófa mismunandi útfærslur af möskva uppsetningu. Möskva á síðu, síðumöskva, sem er ílangur í laginu með þeim afleiðingum að koli gengur greiðlega í gegnum, sérstaklega sólkoli. Þessi möskvi er sá hefðbundni á trollum. Möskvi á legg, leggmöskvi, sem er kassalaga og gerir það að verkum að mikil ánetjun er upp um allan belg og á poka, en sæmilega væn ýsa smýgur greiðlega út um slíkan möskva.

90 gráðu möskvi, tígullaga, sem er nýjung og reynist þegar til kemur hafa ýmsa eiginleika fram yfir þá tvo fyrrnefndu sem menn höfðu ekki gert sér grein fyrir, fyrr en eftir þessar tilraunir. Helstu niðurstöður voru þær að sáralítill ánetjun er á belgnum og smáfiskur gengur greiðlega út úr pokanum. Koli og sæmilega væn ýsa eiga ekki greiða leið út í gegnum möskvana. Flæðið í belgnum er þannig að ekki myndast tappar sem halda fiskinum í pressu líkt og gerist í trollum eða voðum þar sem hinar möskvategundirnar eru notaðar. Þessi staðreynd gerir þennan nýja möskva svo áhugaverðan því fiskholdið er ekki kramið og ýmsir gallar í fiski eftir vinnslu sem rekja má til pressu í veiðarfærum eru nánast horfnir. Sérfræðingarnir sem gerðu tilraunirnar í Hirsals, sem hafa tekið nokkur ár, segja að ekki sé alveg enn séð, hvaða áhrif það hefur á veiðarfærið og veiðina að vera með 90 gráðu möskva. Enn er það ekki full kannað eða skilningur kominn á hver áhrifin eru. Ljóst sé þó að kostirnir eru býsna margir en gallarnir fáir ef nokkrir og því er ekki hægt að segja frekar um eiginleikana fyrr en slík veiðarfæri hafa verið reynd við eðlilegar aðstæður á hinum ýmsu hafsvæðum. Það sem mest hefur komið á óvart er hversu slitþol 90 gráðu netsins eykst miðað við gömlu gerðina en það var eitthvað sem menn gerðu síst ráð fyrir. Vandamál við leggpokana er meðal annars hversu dregst til í hnútunum og þá verður pokinn ólöglegur ef mikið er um slíkt.

Hjá Veifaræraþjónustunni í Grindavík hafa forráðamenn fyrirtækisins verið að skoða þær niðstöður úr tilraunatanknum í Hirsals og verið að setja upp veiðarfæri til að prufa á Íslandsmiðum og er flathopp-aralengja hluti af þessum tilraunum auk þess sem 90 gráðu belgur og poki er í prufu á Guðmundi í Nesi RE.

*Sendum sjómönnum og fjölskyldum þeirra
hátíðarkveðjur á sjómannadegi*

Verkalýðs- og sjómannafélag Keflavíkur

Reykjanesbær

Fiskurinn beið eftir okkur við Eyjuna

Síminn glymur í brúnni en enginn svarar. Karlinn er enn að blóðga. Búið er að hífa skammt númer tvö og fylla móttökuna, enn er ekki búið úr belgnum.

Bátinn rekur nær Eldey og súlan djöflast í kringum bátinn. Suður af Eldey, heitir þessi snurvoðarbleyða sem reyndist svo gjöful í dag. Reyndar er hér alltaf fiskur. Snurvoðarbátarnir frá Grindavík eru dreifðir um allan sjó. Óskin KE var að byrja að kasta í Grindavíkurleirnum þegar við fórum framhjá snemma í morgun. Þar reyndist lítið að hafa. Askur GK fór austur á Hælsvík en Þröstur GK í Krikann við Krýsuvíkurbjarg. Allir létu illa yfir veiðinni. Ekkert út á Melhól og ekkert á Gordon, 8 mílur suður úr Krýsuvíkurbjargi.

„Fallaskiptin eru svo gjöful,” segir Grétar og vindur sér inn í brúna. Síðustu tveir pokarnir eru komnir í móttökuna og stefnan sett í land. Strákarnir hafa nægan tíma til að klára á landleiðinni.

„Ég vissi að fiskurinn biði hér eftir mér suður af Eyjunni á snurvoðarbleyðunni í kippum, enda mökklóðaði um allan sjó. Í morgun þegar ég byrjaði þá togaði ég upp í kantinn, sem klikkaði, af því að maestro átti halið,” segir Grétar og hlær og svarar í símann sem hringir í þessu.

Niðri á dekkinu berjast strákarnir enn við spriklandi ufsann en þorskurinn er ekki eins lifandi. Þeir eru sammála um að þessi nýi 90 gráðu poki er að skila þeim betri afla. Þeir sjá mun meira af kola en áður.

„Heldurðu að væri hægt að fiska ef maður mætti það,” segir Hafsteinn og glottir. Hann er aðaleigandi bátsins og því sjálfur útgerðarmaðurinn ásamt að vera stýrimaður.

Faðir hans og Grétars skipstjóra, Þorgeir Þórarinnsson, Geiri á Farsæl, eins og hann var alltaf kallaður keypti bátinn 1982 frá Svíþjóð, frambyggðan stálbát. Nýbúið var að lengja hann úr 15 metrum í 18 metra þegar hann var keyptur en seinna var hann svo lengdur um 4 metra og dekkið hækkað auk þess sem vistarverur voru endurnýjaðar. Grétar segir að eina sem sé upprunalegt í bátinum er toggálginn aftan á og Hafsteinn bróðir. Grétar tók við skipstjórninni af föður sínum 1. maí 1989 og hefur verið með bátinn síðan í 17 ár.

„Sem dæmi um hvernig hlutirnir breytast get ég sagt að fyrst vorum við með 480 faðma af 10 millimetra sverum togvír með 60 faðma blýtóg á endanum, en í dag erum við með 1400 faðma af 32 millimetra manilla á tromlunum. Meiriháttar

Falleg rauðsprettu. Viðar og Elías í aðgerðinni á fullu.

fínar frá Ósey í Hafnarfirði,” segir Grétar og svarar aftur í símann.

Blóðbað í ýsu við Sandgerði

„Ég hélt ég yrði að bjarga deginum í Röstinni,” segir Grétar og leggur frá sér símann. Hann er drjúgur með sig yfir fiskiríinu og bætir við að hann hafði ætlað að veiða þorsk í dag til að hressa upp á sálartetrið eftir eltingaleikinn við ýsuna í allan vetur. „Uppáhaldsstaðurinn minn er í Röstinni enda fór það svo að Sævar á Kára kallaði mig alltaf Rastarskrattann.

„Þarna kemur Rastarskrattinn,” glumdi í talstöðinni hér áður fyrr þegar ég nálgadist og Sævar var á sjó. Er það ekki alltaf þannig að ef maður ætlar að veiða þorsk, þá sést hann ekki en svo er hann alltaf fyrir ef á að veiða eitthvað annað, sérstaklega þegar enginn kvóti er nú til,” segir hann og hlær ógurlega. Síminn hringir aftur.

„Já, það var falleg ýsa með í þessu í dag, annars er búið að vera gott af ýsunni í vetur,” svarar hann enn í símann og bætir við að mikil breyting varð á lífríkinu þegar loðnan gekk yfir.

„Við höfum fengið 180 tonn í vetur án þess að hafa verið að leita sérstaklega að henni. Rosalega stór og falleg ýsa, með-

alþyngd yfir tvö kíló,” segir hann í símann og bætir við að hann hafi frétt af Erninum KE norður í grjóti í aula fiski og svo er blóðbað í ýsunni út af Sandgerði á togurunum frá Nesfiski í Garðinum.

Ekkert smávegis sem allt líf breyttist hérna í sjónum eftir að loðnan gekk yfir miðað við tvö síðustu árin. Hreint ótrúlegt,” segir Grétar og kveður Óskar Jensson á Askinum sem var að forvitnast. Hann hringir strax á Fiskmarkaðinn áður en næsti skipstjóri hringir og fær þær fréttir að ufsinn hafi farið á 63 krónur en ýsan á 120 krónur. Hann spyr ekki um þorskin því hann fer í föstum viðskiptum við Nýfisk í Sandgerði.

„Strákar ufsinn fór á 63 krónur á markaðnum. Það er nú aldeilis flott,” kallar hann á strákana út um brúarhurðina, sem eru enn að blóðga.

„Eigum við að snúa við og kasta aftur, ha, ha,” bætir hann við hlæjandi við lítinn fögnuð félaga sinna.

Strandaði í innsiglingunni 1993

Eins og áður hefur komið fram tók Grétar við skipstjórninni af föður sínum 1989 og óhætt er að segja að útgerðin á Farsæli GK hjá þeim bræðrum, Hafsteini og Grétari,

hefur ekki alltaf verið dans á rósum.

Í byrjun mars 1993 á laugardagseftir-miðdegi var Farsæll GK að koma úr róðri. Báturinn er kominn í innsiglingarrennuna til hafnarinnar í Grindavík er hann missir vélarafi og ekki verður við neitt ráðið og báturinn strandar upp í Hópsnesinu. Í viðtali við Morgunblaðið frá þessum tíma segir Grétar svo frá:

„Það bar ekki á neinu fyrr en ég var kominn inn á sundið og síðan kom fylla á hann og brot undir hann, dekkið fyllist af sjó en hann hreinsaði sig strax. Nú, síðan um hálfri mínútu seinna steindrepst á vélinni. Vélstjórinn hljóp aftur í og reyndi að setja í gang og ég úr stýrishúsinu, allt hvað af tók. Það gekk ekki og vélin fór aldrei í gang. Báturinn hélt hins vegar stefnunni alveg þar til hann strandaði,“ sagði Grétar í þessu samtali.

„Strákarnir fóru upp til að setja ankerið út og ég fór að reyna að skjóta út í brúnni björgunarbátinum sem staðsettur er í skotgálga upp á stýrishúsinu en hann haggðist ekki. Þegar báturinn tók niðri kom vélstjórinn upp úr vélinni og reyndi að skjóta út bátinum að aftan verðu en það gekk ekki heldur og varð hann að losa bátinn og henda honum út fyrir. Við drógum síðan bátinn að og komumst

Eins gott að bíti vel.

þurru fótum í hann og í land,“ bætti Grétar við.

Grétar sagði að allt hefði þetta gerst mjög skjótt, varla hefðu liðið meira en fimm mínútur frá því drapst á vélinni þangað til Farsæll GK var fastur í fjörunni. Það var stutt úr snúningnum upp í

fjöruna. Grétar sagði að sínir menn hefðu verið tilbúnir og allir komnir í flotgalla þegar þeir fóru í björgunarbátinn. Þá hefði veður ekki verið mjög slæmt og aðfall dregið úr hættunni. Hann vildi koma þökkum frá áhöfninni fyrir skjót viðbrögð björgunarsveitarinnar Þorbjarnar en liðsmenn hennar voru komnir með tæki sín og tól í fjöruna þegar þeir komu í land. Hún fékk svo að eiga aflann úr bátinum, sjö tonn allt þorskur, sem þakklæti fyrir aðstoðina, þannig áskotnaðist sveitinni hálf milljón krónur sem rann til starfseminnar.

Björgunaraðgerðir hófust strax við ná bátinum út og stóð til að björgunarskipið Goðinn sæi um það verkefni. Tækifæri gafst á miðvikudeginum eftir strandið á stórstreymisflóði. Gísli á Hrauni hafði hreinsað til í fjörunni og haldið við bátinn með stórvirkum vinnuvélum þar til tækifærið kom. Goðinn dró svo Farsæl GK til Njarðvíkur í slipp þar sem viðgerð á honum var framkvæmd.

Hva, hátt í 3 pokar!

„Það tekur því ekki að gera að þessum kvikindum. Það er ekkert inn í honum, hvorki æti eða lifur,“ Viðar vélstjóri stendur við brúargluggann og setur fram þessa

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn*

Frysti & kælipjónustan

Vagnhöfða 10 - Sími 567 3175 og 8975741 - Fax 587 1226 - frysti@islandia.is

Voðin tekin klár. Menn eru einbeittir á svip, ekki veitir af.

tillögu. Hann er kominn upp til að hífa inn hádegishalið sem Grétar giskar á að geti orðið 3 þokar enda er bolfiskurinn, einkum þorskur, að aukast í veiðinni. Staðreyndin er nefnilega sú að oft fæst betra verð fyrir óslægðan fisk á fiskmörkuðunum en slægðan og finnst sjómönnum það súrt.

Grétar hlær og segist vera búinn að gefa upp áætlaðan afla til markaðarins svo því verður ekki breytt héðan af.

Viðar snýr sér að hífingunni og snarar inn þremur vænum pokum af spriklandi

fiski. Grétar hafði rétt fyrir sér því það er þorskur til helminga. Hann togaði yfir Hólinn, bleyðu austur af Leirnum við inn-siglinguna.

„Safnast þegar saman kemur,“ segir hann og fer að huga að næsta kasti. Hann verður að færa sig til því ekki dugar að kasta aftur strax á sama blettinn.

Bjargaði tveimur áhöfnum úr sjávarháska

Að bjarga einni áhöfn úr sjó hefur alltaf talist til afreka, en að bjarga tveimur

áhöfnum á sama tíma hlýtur að teljast til meiriháttar afreka. Áhöfninni á Farsæl GK lánaðist að bjarga tveimur skips-höfnum úr sjávarháska skammt undan Krýsuvíkurbjargi árið 1995 og voru heiðraðir fyrir á næsta sjómannadegi.

Aðdragandinn var sá að bátarnir, Særún GK og Gaui Gísla GK frá Sandgerði, voru á veiðum á Selvogsbanka suðaustan af Grindavík og var ætlunin að sigla til Grindavíkur. Særún GK lagði af stað á undan Gauja GK til lands en varð vélarvana vegna þess að vatn komst í

BRYGGJAN

KAFFIHÚSIÐ Í GRINDAVÍK

Miðgarði 2 - 240 Grindavík - Sími: 426 7100 - Heimasíða: www.kaffibryggjan.is - Netfang: kaffibryggjan@simnet.is

Grétar með dagbókina góðu.

Hafsteinn sér um lestina þennan róðurinn. Hér sprautar hann kraba yfir fiskinn. Góður frágangur.

olíuna og drapst á vélinni. Gaui GK tók þá Særúnu GK í tog en honum hvolfði skömmu seinna og voru skipverjarnir tveir á honum í sjónum og gúmbjörgunarbát um klukkustund áður en þeim var bjargað um borð í Farsæl GK sem var nærstaddur.

Í samtali við Morgunblaðið sagði Ástþór Bjarni Sigurðsson, skipstjóri á Særúnu GK að þeir hefðu verið á línu í mokfiskiríi á Selvogsbanka þegar þeir fá skyndilega sjó í olíuna. Þeir hefðu orðið fyrir því óhappi fyrr um daginn að annar bátur keyrði aftan á þá rétt við olíutankinn og við áfyllinguna á bátnum, er þeir voru að fá nokkra hluti lánaða. Eftir á að

hyggja var það líklega ástæðan fyrir að sjór komst í olíuna með þeim afleiðingum að drepst á vélinni eftir klukkutíma keyrslu til lands.

„Ég vissi að Gaui Gísla GK var á eftir okkur þannig að ég fór að brasa við vélina og þá kom bara hreinn sjór úr tönkunum. Meðan ég var niðri í vél kom Gaui að okkur og það lá beinast við að hann hengdi okkur aftan í sig og þannig dóluðum við í land á 3-4 mílna ferð til Grindavíkur. Það var búin að vera bongóblíða allan daginn en um 5 leytið var kominn golukaldi og var að bæta í golukaldann á heimsiglingunni. Það slitnaði tvisvar á milli bátanna en í seinna skiptið opnuðu þeir á Gauja lúgu sem var aftan á honum til að ná í sterkari spotta. Síðan var það eftir klukkutíma siglingu sem hann kallar á mig og segist þurfa að sleppa spottanum því að hann var svo siginn báturinn. Ég byrjaði strax að reyna að ná inn spottanum og sé þá að þeir eru að brasa eitthvað aftan á hjá sér. Það næsta sem ég vissi er að strákarnir sem voru með mér sögðu að Gaui væri að sökkva. Ég sagði að það gæti nú ekki verið en fór fram á til að líta á þá en sá ekki neitt. Við fréttum strax að neyðarkall hefði komið frá bátnum ...“ sagði Ástþór Bjarni.

Fengu 10 fyrir fagmannlega björgun

„Það var orðið dimmt um þetta leiti

þannig að ég gerði tilraun með að lýsa svæðið upp með ljóskastara,“ hélt Ástþór áfram. „og fljótlega fann ég eitthvað glit sem ég hélt ljósinu á sem var dálítið langt frá þannig að ég vissi ekki hvort þetta var maður á floti eða gúmbjörgunarbátur. Við vorum vélarvana og gátum ekkert gert og þessi stund var ótrúlega löng. Hálf tíma seinna sá ég rautt ljós frá þeim, blossa, og þá vissi ég að þarna voru menn á lífi og gúmbjörgunarbátur. Ég get ekki lýst því hvað mér létti, því það var hroðalegt að vita af manni eða mönnum á floti og geta ekkert gert. Þá voru hinir bátarnir 20 mínútna leið frá okkur.

Skyndilega verð ég var við að báturinn hjá mér er farinn að halla mikið á bakborða og geri þeim á Farsæl GK viðvart um að við séum hætt komnir. Þá var ákveðið að þeir kæmu fyrst til okkar en Gígjan RE sem þarna var nærstödd myndi leita af gúmbátnum. Við fórum fram á stefni, því það var nóg flot í bátnum og ákváðum að biða frekar eftir Farsæli GK en að bíta við að losa gúmbátinn, sem var á sömu hlið og hann hallaðist. Síðan kom Farsæll og við komumst yfir á stefnið á honum í annarri tilraun, en þá náði sjórinn upp á lestarlúgur.

Strákarnir á Farsæli GK tóku á móti okkur og verð ég að segja að þeir voru ótrúlega yfirvegaðir og mig langar til að segja að það var svo skipulega og fagmannlega að björguninni staðið að það var alveg addáunarvert. Enda kom það á daginn að þeir höfðu verið í björgunarskóla Slysavarnafélagsins svo þeir vissu nákvæmlega hvað þeir voru að gera. Þetta var upp á 10 hjá þeim,“ sagði Ástþór við blaðið og bætti við að þeir á Farsæl GK hefðu tekið gúmbátinn og áhöfnina af hinum bátnum um borð. Þeir voru þá orðnir kaldir en náðu sér fljótt með góðri aðhlyningu. Farsæll GK kom síðan til hafnar í Grindavík um miðnættið eftir vel heppnaða björgun.

Að drepast úr hungri

„Nú kasta ég ofan í Leirinn miðjan og dreg upp á Sund og hífi þar sem merkin koma saman í innsiglingunni og þá liggur beint við að hægt sé að sigla inn til löndunar.“

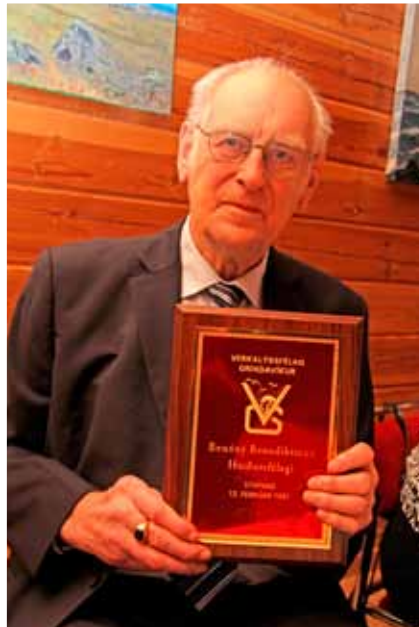
Hvernig er þetta eiginlega, ætlar kokkurinn að drepa mig úr hungri? Enginn matur og hádegisdíðið. Síminn hringir og hugsunin um mat er gleymd á augabragði.

Ha, hvað segirðu? Mest rólegt já 3 pokar á Sandvíkinni. Hvað segirðu 5 kör þorskur og 3 kör koli í þremur köstum. Já, þetta er mest rólegt, það er óhætt að segja það.

Fyrsti heiðursfélagi Verkalýðsfélags Grindavíkur

Í 75 ára afmælishófi Verkalýðsfélags Grindavíkur, sem haldið var í Salhúsinu 12. febrúar s.l., var Benóný Benediktsson, formaður félagsins, gerður að fyrsta heiðursfélagi þess. Benóný hefur gengt formennsku í félaginu í 28 ár en sjálfur er hann orðinn 83 ára gamall og telst vera elsti verkalýðsforingi landsins.

Björn Snæbjörnsson, formaður Starfsgreinasambandsins var sérstakur gestur félagsins í hófinu og var hann fenginn til að afhenda Benóný heiðursskjalið en í framhaldi af því afhenti Gunnar Vilbergsson, varaformaður félagsins, Kristólínu Þorlákssdóttur frá Vík og Ásu Lóu Einarsdóttur, sitt hvorn blómvöndinn en þær hafa staðið við hlið Benónýs í stjórn félagsins meira og minna allan þennan tíma. Kristólína hefur gengt starfi ritara í 28 ár og Ása Lóa starfi gjaldkera aðeins skemur. Þá fengu aðrir stjórnarmenn blóm til viðurkenningar á sín stjórnarstörf frá félaginu.

Benóný Benediktsson heiðraður.

Verkalýðsfélag Grindavíkur var upphaflega stofnað 13. febrúar 1937 er boðað var til stofnfundar í gamla Kvennó, Kvenfélagshúsinu við Víkurbraut. Það voru sjómenn sem stóðu að stofnun félagsins en þeir voru ósáttir við samningana um kaup og kjör á vertíðarbátunum. Erlendur Gíslason, var kosinn fyrsti formaðurinn og bar hann upp fyrstu tillöguna um skipti á bátunum yrði eftirfarandi: Á bát með 8 manna áhöfn sé 14½ staða skipti; útgerðin skaffi allt, sem að netum lítur, nema riðil, hann skal borgast af skiptu. Var tillaga þessi samþykkt sem og önnur sem Erlendur lagði fram þess efnis að mánaðarkaup skyldi vera 220 krónur á mánuði og ábyrgðist vinnuveitandi þá minnst þriggja mánaða vinnu.

Seinna eða árið 1956 var stofnuð Sjómannadeild Verkalýðsfélags Grindavíkur sem síðan klauf sig endanlega frá er Sjómann- og vélstjórafélag Grindavíkur var stofnað nokkru seinna.

Björn Snæbjörnsson, formaður Starfsgreinasambands Íslands tók heiðrunina að sér.

Grindavíkurleirinn er vinsæl bleyða hjá snurvoðarbátunum. Næst á myndinni er bleyða út af Staðarbergi, þá kemur Sundið og innsiglingin til Grindavíkur, gul rönd í átt að möstrum eða byggingum. Næst er Hælsvíkin út af Festarfalli og síðan Krýsuvíkurbjarg þar sem örin bendir. Athygli vekur hve dýpkar fljótt við landið og þá alveg þverhnýpt niður.

Undraheimur opnast á hafsbotni m

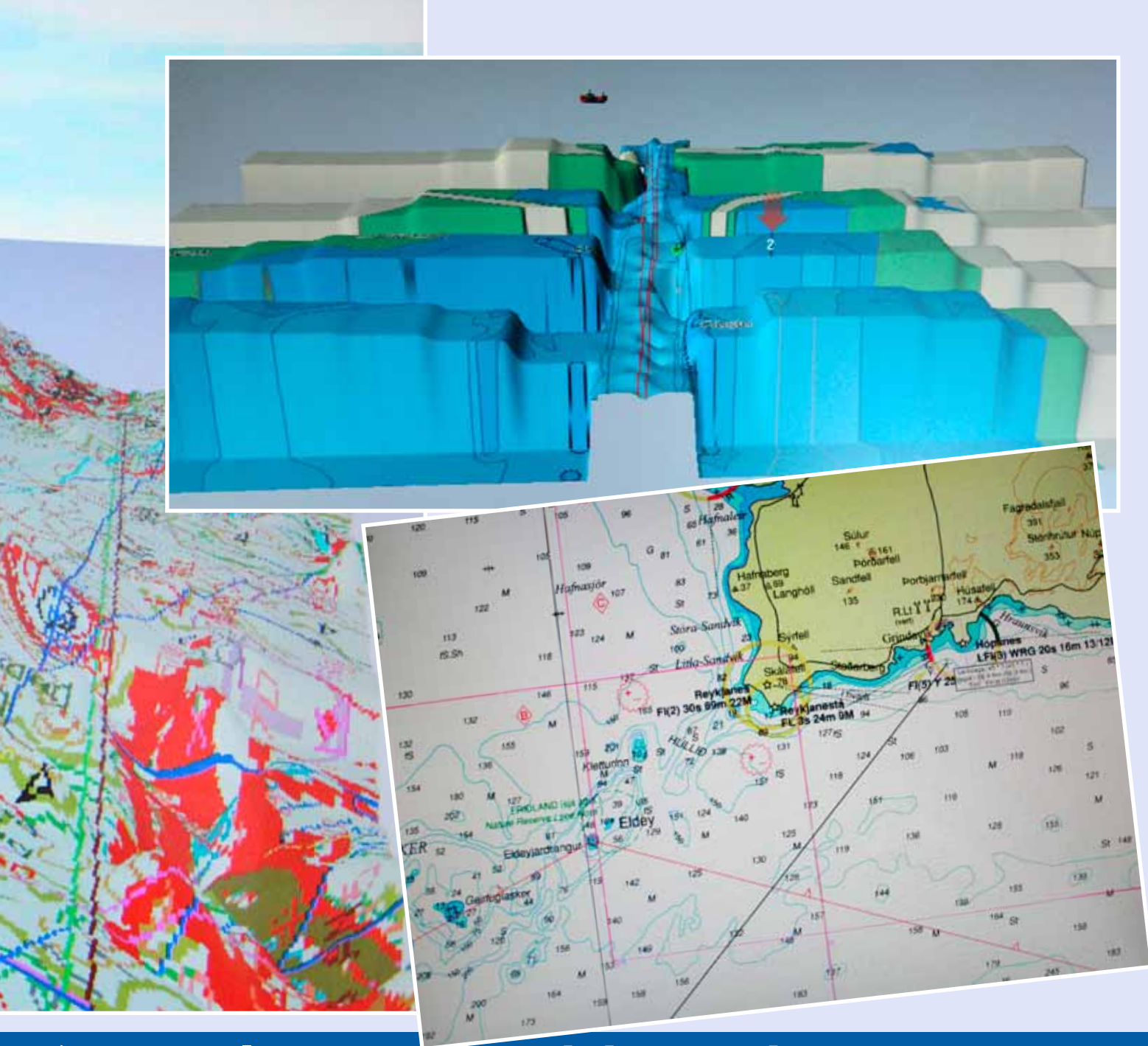

Rauðu litirnir eru togplott frá Farsæli GK í Grindavíkurleirnum hægra megin við svarta strikið sem táknar kapal sem gengur á land vestan við bæinn. Þarna sést vel innsiglingin til hafnarinnar, inn í rennuna sem sést á næstu síðu hér til hliðar.

Fyrir um það bil nokkrum árum fóru menn að vinna að byltingarkenndri hugbúnaðar þróun sem byggðist á hugbúnaði sem bætt var inn í siglingartölvurnar í brú fiskiskipa, stórra sem smárra. Forritið tengist GPS- staðsetningartækinu og dýptarmæli skipsins ásamt öðrum tækjum í brú skipsins og er sífellt að safna upplýsingum og býr til myndræna mynd af hafsbotninum.

Á kortinu hér til hliðar sem er gamalt, venjulegt siglingakort með dýpstölum, er nánast ómögulegt að átta sig á hvaða undraheimur opnast á hafsbotni, bæði fyrir vana skipstjórnendur sem og leikmenn.

Að sögn Þorgeirs Guðmundssonar, skipstjóra á Verði EA, kom honum þessi sýn verulega á óvart en hann sækir mikið á Eldeyjarsvæðið þar sem munur á hlerum eftir dýpi getur orðið 10-15 fæðmar þegar togað er utan í neðansjáv-arfjallshlíð.

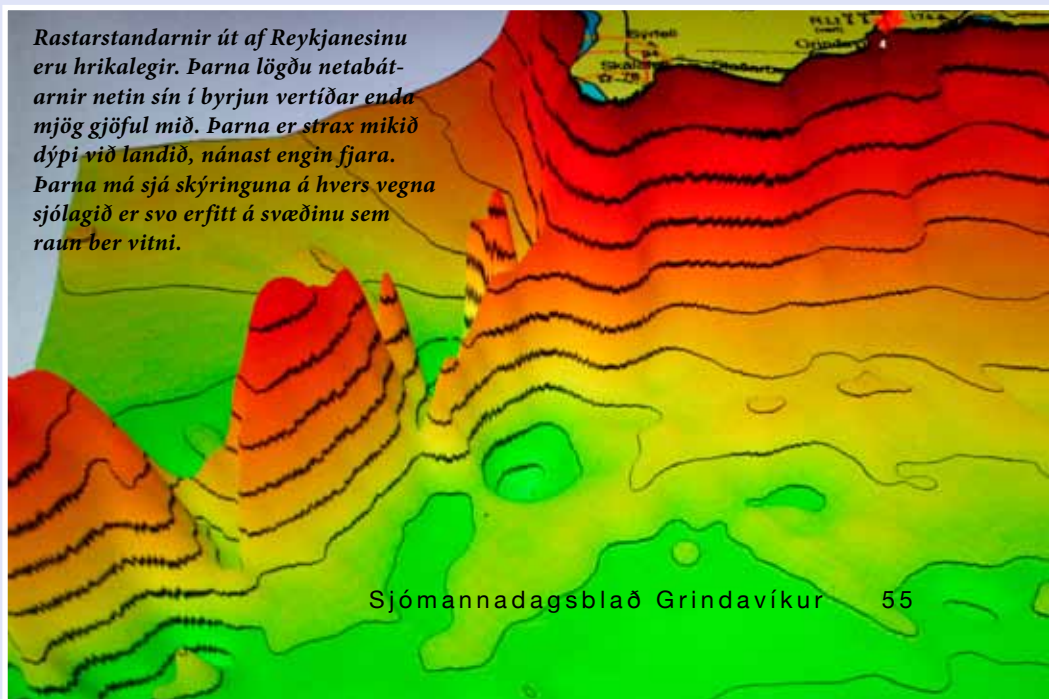

með ótrúlegri þrívíddartækni

„Ég undraðist alltaf hve höfuðlínan lækkaði og hélt að vantaði meira flot en svo sá maður orsökina í þrívíddinni, en áður voru alls kynd hugmyndir í gangi eins og of mikill vír úti eða vantaði fleiri kúlur á höfuðlínuna þar sem flotíð var of lítið. Skýringin kom hins vegar með þrívíddinni mér til mikils léttis. Annars er það nú gamla reynslan til margra ára sem nýtist manni best þó þessi tækni komi inn sem skemmtileg viðbót til stuðnings,“ segir Þorgeir og bætir við að hann sé ekki mikill tækjakafl þó hann notist við nýjungarnar þegar þær bjóðast.

Eitt þarf að hafa í huga en taka verður mið af ódregnum svæðum því þau plottast ekki og virka því eins og kubbar samanber myndin af innsiglingunni til Grindavíkurhafnar sem sýnir svæðið meðfram rennunni kubblega en rennan sjálf marktæk.

Rastarstandarnir út af Reykjanesinu eru hrikalegir. Þarna lögðu netabátarnir netin sín í byrjun vertiðar enda mjög gjöful mið. Þarna er strax mikið dýpi við landið, nánast engin fjara. Þarna má sjá skýringuna á hvers vegna sjólagið er svo erfitt á svæðinu sem raun ber vitni.

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn*

Sími 420 4400
Fax 420 4401

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn*

VÍSIR

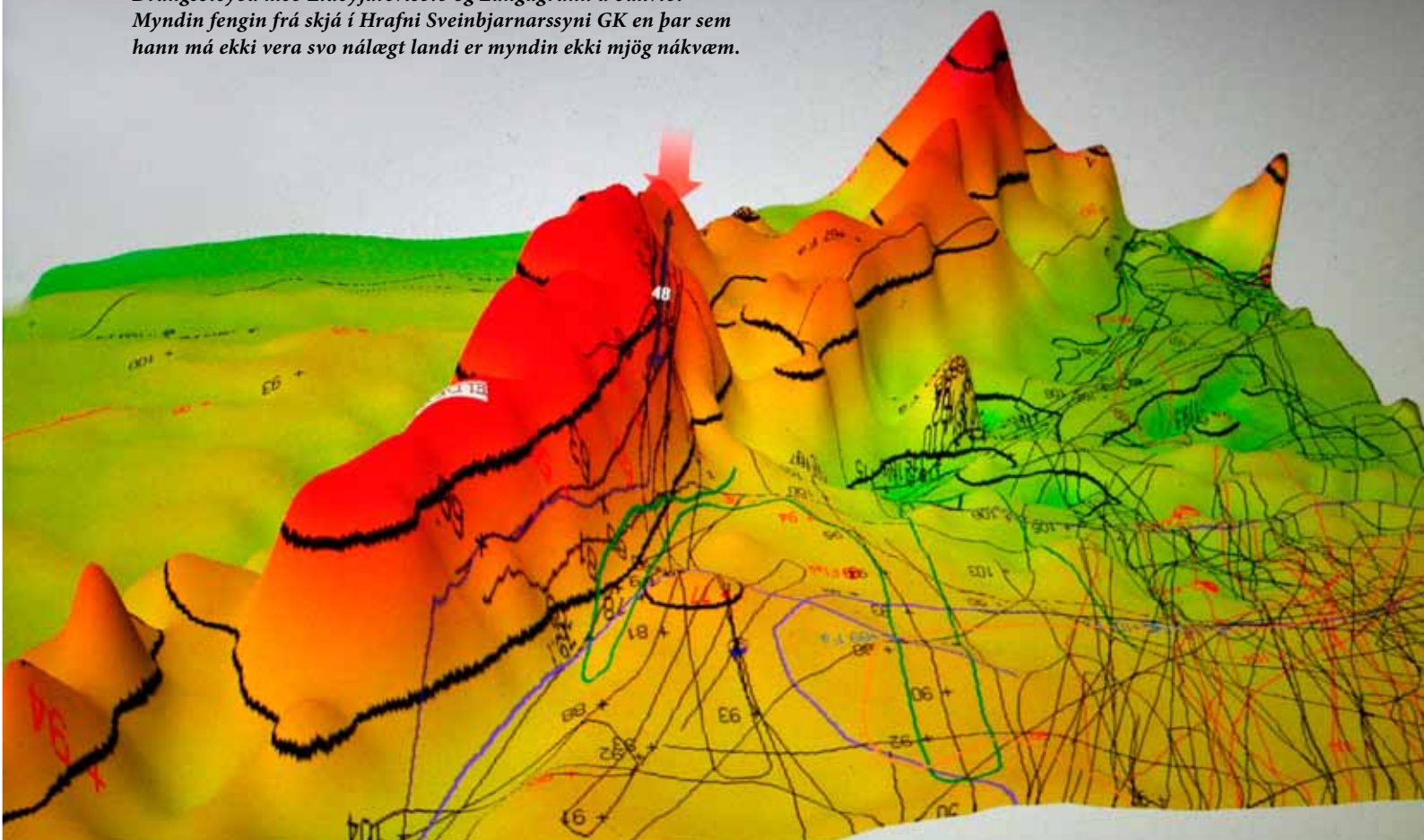
**FÉLAG SKIPSTJÓRNARMANNA
Á SUÐURNESJUM**

Hafnargötu 90 - 230 Keflavík - Sími 421 4942

Eldey til hliðar við örvarnar. Á stallinum í kringum Eyjuna er mikið togað og heitir svæðið Heildsalinn að sögn Geira á Verði ÞH. „Þar má hitta á fisk á öllum tíma sérstaklega ýsu á 60-70 fadma dýpi. Ufsinn er grynna en þorskurinn á öllu svæðinu og verður maður að teljast sáttur ef tekst að blanda til helminga þorski og öðrum tegundum, annars er maður kominn á flóttu undan honum,“ segir Geiri.

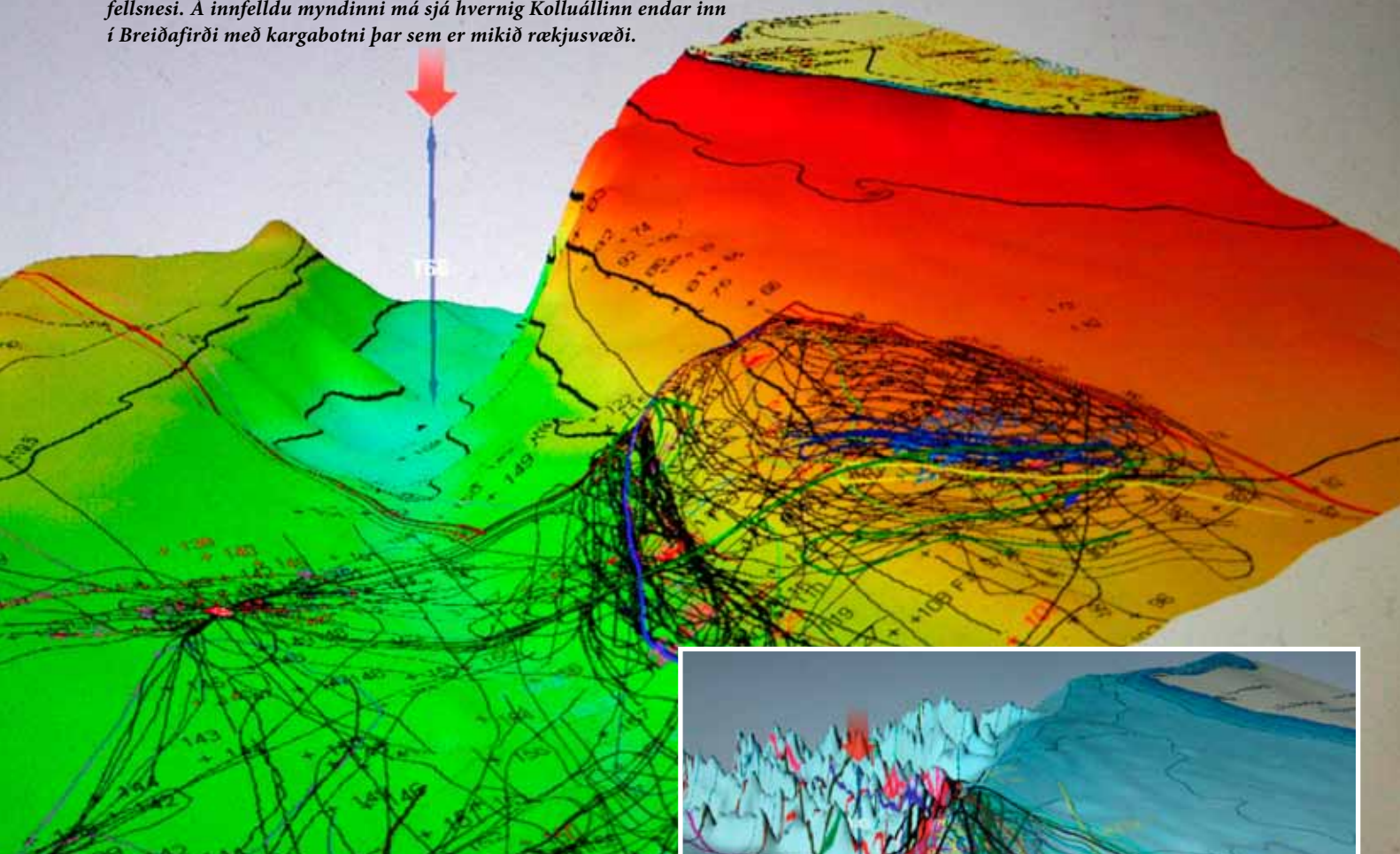
Drangsbleyða með Eldeyjarsvæðið og Langagrunn á bakvið. Myndin fengin frá skjá í Hrafn Sveinbjarnarssyni GK en þar sem hann má ekki vera svo nálægt landi er myndin ekki mjög nákvæm.

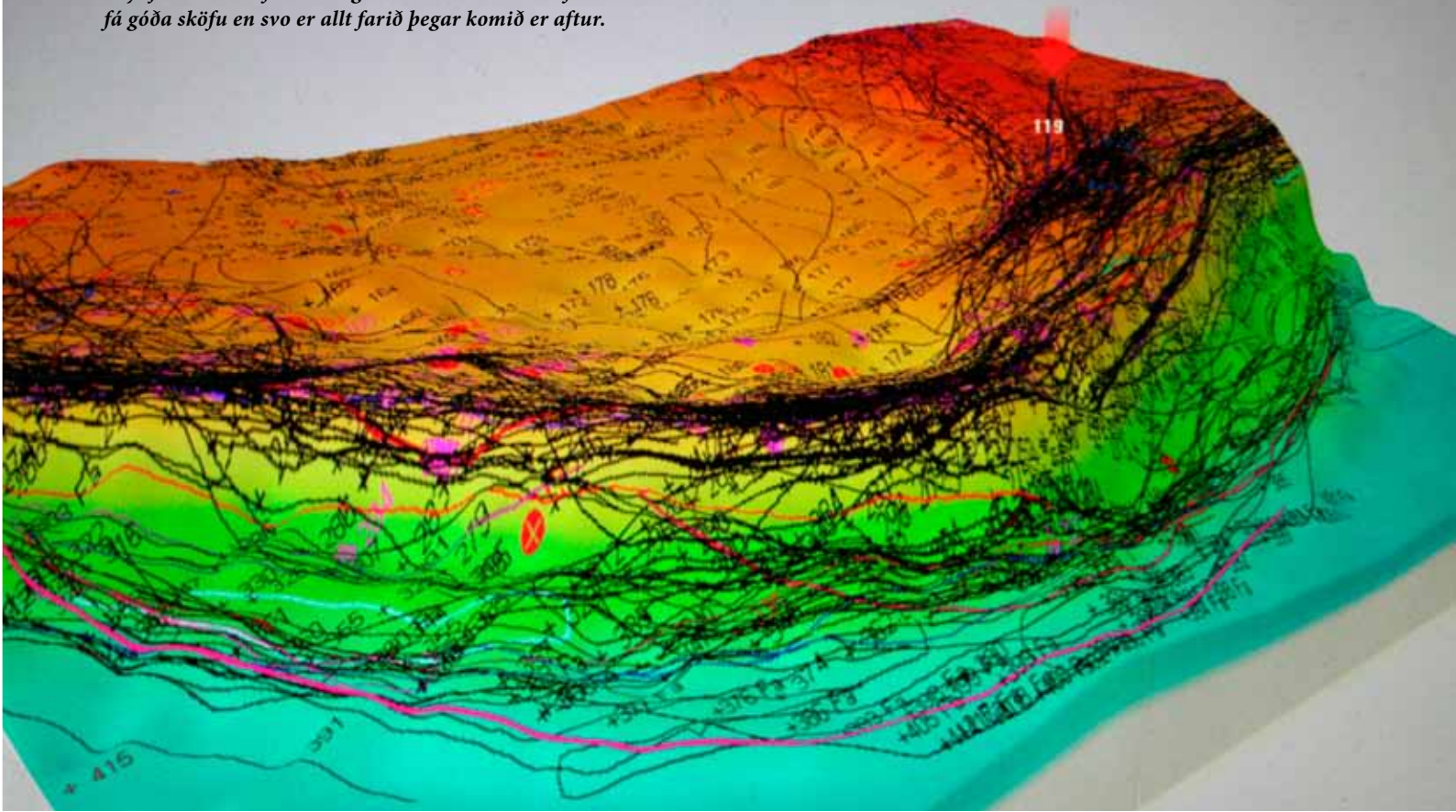
Norðan við Reykjanesið.

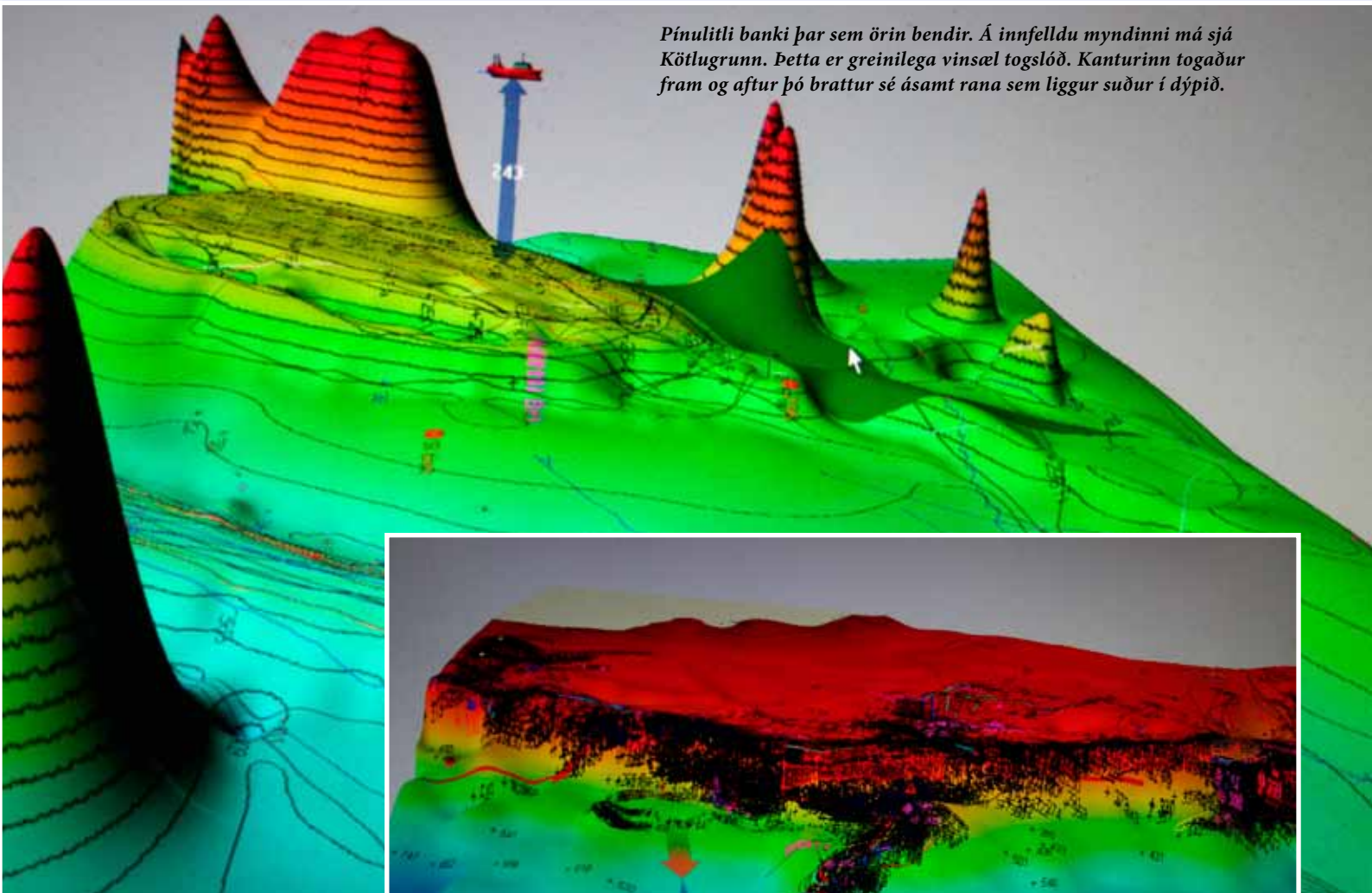
Kolluáll og Flugbrautin, vinsæl og gjöful bleyða skammt frá Snæfellsnesi. Á innfelldu myndinni má sjá hvernig Kolluállinn endar inn í Breiðafirði með kargabotni þar sem er mikið rækjussvæði.

Reykjanestáin. Ufsinn hangir utan í hlíðunum. Oft tekst að fá góða sköfu en svo er allt farið þegar komið er aftur.

Pínulitli banki þar sem örin bendir. Á innfelldu myndinni má sjá Kötlugrunn. Þetta er greinilega vinsæl toglóð. Kanturinn togaður fram og aftur þó brattur sé ásamt rana sem liggur suður í dýpið.

deceuninck

**veldu
viðhaldsfritt**

Íslensk framleiðsla
Slagveðursprófað
28mm K-gler
Gluggar
Hurðir

Óskum sjómönnum
til hamingju með daginn

PGV

FRAMTÍÐARFORM EHF
PLASTGLUGGAVERKSMÍÐJA

SÍMI 510 9700 - www.pgv.is - pgv@pgv.is

Sigríður Guðlaugsdóttir ásamt Ólöfu Kolbrúnu Sigurðardóttur, matsveini, starfsstúlkum sem er hennar hægri hönd.

Sigga Guðlaugs rekur kaffiteríu í Reykjavík

Sigríður Guðlaugsdóttir, veitingamaður, sér um rekstur kaffiteríunnar Bryggjunnar á Sjóminjasafninu Víkinni á Grandanum í Reykjavík ásamt Kokkinum, veislubjónustu. Sigríður hefur nú séð um þennan rekstur í um 2 ár og náð að byggja upp mjög elskulegt kaffihús með sál sem á skírskotun í hafinu svo orð fara af.

Að sögn Sigríðar hefur þegar orðið umtalsverð aukning í aðsókn yfir miðjan daginn ekki aðeins ferðamönnum heldur einnig úr nágrenninu af heimafólki. Nú er mikil uppbygging í gömlu verbúðunum og veiðarfæraskúrunum á Grandanum, því fjölgar ört nágrönnum sem

nýta sér þjónustuna í hádeginu sem saman stendur af fiskrétt, smurbrauði og súpu dagsins auk fleiri rétta á matseðli af ýmsu tagi hverju sinni.

Sigríður er Grindvíkingur, fædd og uppalin, eins og flestir vita einn ákafasti stuðningsmaður körfuboltans í Grindavík og fannst henni ekkert leiðinlegt að liðið skyldi loksins ná að landa Íslandsmeistaratitlinum.

Eftir að hafa búið alla sína tíð í Grindavík flutti hún ásamt eiginni sinni, Birgi Egilssyni, rafvirkja, til Hafnarfjarðar og þá bauðst henni að taka við rekstri Bryggjunnar sem þá var nýhafinn, með þessum líka góða árangri strax í byrjun.

Leyndarmál!

Humarsúpan sem Bryggjan, kaffihús, býður gestum á föstudögum hefur heldur betur slegið í gegn. Hún er elduð af snillingnum Sigurgeiri Sigurgeirssyni, matsvein, í hverri viku enda er hann höfundurinn af henni. Sjómannadagsblað Grindavíkur óskaði eftir að fá að birta uppskriftina.

„Hún er leyndarmál,“ var svarið sem ritstjóri fékk.

Úrslit í saltfiskuppskriftarkeppninni

Úrslit í hinni árlegu saltfiskuppskriftarkeppninni Saltfiskseturs Íslands og félagsins Matur saga menning (MSM) liggja nú fyrir. Þátttaka var með ágætum. Matreiðslumennirnir Sigurvin Gunnarsson og Friðrik V. Karlsson meðlimir í MSM völdu fimm bestu uppskriftirnar. Er vinningshöfum óskað innilega til hamingju. Vinningshafar eru:

1. sæti. Saltfiskmoussaka

Höfundur: Teitur Jóhannesson - Hafnarfirði

2. sæti. Pönnusteiktur saltfiskur

með ananassalsa. Höfundur: Óli Baldur Bjarnason - Grindavík

3. sæti. Saltfiskstappa

á sætu kartöflumauki. Höfundur: Valdís Kristinsdóttir - Grindavík

4. sæti Beikonvafinn saltfiskur

með íslensku byggottói og hvítlauks-tómat-salsa. Höfundur: Ólöf Jakobsdóttir - Reykjavík

5. sæti Djúpssteiktir saltfiskstrimlar í sólbaði

Höfundur: Kristinn Þórhallsson - Grindavík

1. verðlaun eru kr. 30.000,

2. verðlaun kr. 20.000,

3. verðlaun kr. 10.000,

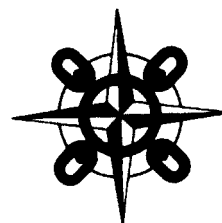
4. verðlaun kr. 5.000,

5. verðlaun kr. 5.000.

*Sendum sjómönnum og fjölskyldum þeirra
hátíðarkveðjur á sjómannadegi*

Vestmannaeyjahöfn

Sjómannasamband Íslands

Farmanna- og
fiskimannasambandið

HAPPDRAETTI

– búum öldruðum
áhyggjulaust æviköld

GRINDIN

Trésmiðia og verktakar

Fagranesið orðið að íbúð í San Francisco

Djúpbáturinn Fagranes sem sigldi í Ísafjarð-ardjúpi á tíunda áratug síðustu aldar hefur heldur betur fengið nýtt hlutverk. Frá árinu 2002 hefur Fagranesið legið í höfn í San Francisco. Í skipinu er íbúð eins þekktasta arkitekts í Bandaríkjunum, hins sænskættaða Thorsten Olle Lundberg, og konu hans, Mary Breuer, sem rekur jafnframt ráðgjafafyrirtæki um borg. Skipið sem hlotið hefur nafnið Maritol þykir það einstakt að um það hefur verið birtur fjöldi greina í mörgum helstu hönnunartímaritum í Bandaríkjunum og víðar.

Torsten Olle Lundberg.

„Ég held að þetta sé óvenjulegasta og jafnframt eitt skemmtilegasta verkefnið sem við höfum unnið að,“ segir Einar Már Aðalsteinsson hjá skipamiðluninni Álasundi ehf., en Álasund sá um sölu Fagraness á sínum tíma, hafði umsjón með breytingum hér heima og skilaði skipinu til nýrra eigenda. Góð kynni tókust með starfsmönnum og eigendum Álasunds og Olle og Mary. Einar Már sagði að Olle og Mary hefðu strax hrifist af landi og þjóð þegar þau komu til Íslands til að kaupa skipið haustið 2001. Þau hafa tvisvar komið hingað til lands síðan.

7 þúsund sjómílna leið

„Vi fengum fyrirsöfnun frá Olle, sem var að leita að óvenjulegum íverustað, hvort hægt væri að festa kaup á ferju hér á landi. Við vissum af Fagranesinu á Ísafirði og Olle og Mary komu til Íslands og fóru með okkur vestur til að skoða skipið. Ástand þess var fremur slæmt enda var

það búið að liggja lengi. Þau tóku ákvörðun um að kaupa það, þótt gera yrði á því verulegar endurbætur.“

Fagranesið var síðan gert sjóklárt fyrir vestan og skipinu var siglt til Skipasmíðastöðvar Njarðvíkur þar sem það var tekið í gegn hátt og lágt. Jafnframt var hafist handa við breytingar fyrir hið nýja hlutverk. Viðgerðum og endurbótum hér heima var lokið í ársbyrjun 2002 en þá tók við sjö vikna

sigling til San Francisco á vesturströnd Bandaríkjanna. Íslensk áhöfn sigldi skipinu. Þá tóku við frekari breytingar og innréttingar á skipinu í Bandaríkjunum.

Þekktir viðskiptavinir

Í grein í Herald Tribune kemur fram að Olle og Mary hafi keypt Fagranes á 260 þúsund dollara, (tæpar 16 milljónir íslenskar krónur miðað við gengi krónunnar um þessar mundir, 2007, siglingin til San Francisco var innifalin í verðinu). Þau vörðu 600 þúsund dollurum (36 milljónum) í að mála, endurbyggja vélina, breyta rafkerfinu og ýmissu öðru sem þurfti til að gera skipið íbúðarhæft. Þá kom fram að þau greiða 1.500 dollara (90 þúsund krónur íslenskar) á mánuði í hafnargjöld. Einar sagði aðspurður um þetta efni að haustið 2001 hefði gengi dollars verið mjög hátt gagnvart íslensku krónunni þannig að afar hagstætt var að kaupa slíkt skip hér á landi. Í Herald Tribune er þess jafnframt getið að Olle Lundberg hafi viðskiptavini sem flestir aðrir er arkitektar og fólk úr hönnunarstéttunum.

Fyrir og eftir breytingarnar.

Millidekkið, bíladekkið, er nú glæsilegt svefnherbergi og setustofa.

Fedgarnir, Víkingur yngri og Víkingur eldri, fyrir framan beinaþurrkunarsamstæðuna öflugu.

Hátt til lofts og vítt til veggja

Haustak hf. á Reykjanesi er ein fullkomnasta og þrífalegasta skreiðarþurrkun á landinu þó víðar væri leitað. Í núverandi vinnslu sem telur 4500 fm. vinna að jafnaði 25 manns auk tveggja vélmenna, róbóta, sem létta undir erfiðustu störfin. Fyrirtækið hefur yfir að ráða 6 fullbúnum þurkklefum sem og 2 færibandaklefum sem eru notaðir til að þurrka t.d. bein, hryggi og kótelettur sem er nýjasta afurðin.

Árið 1999 keyptu nokkrar útgerðir í Grindavík Þurrkúsið á Reykjanesi og hófu að þurrka hausa og skreið en árið 2003 keyptu svo Þorbjörn hf. og Vísir hf. allan hlut í fyrirtækinu og hófu gagngerar breytingar og uppbygg-

ingu en í dag er verið að stækka húsnæðið um 1700 fm. Nýja húsnæðið á að hýsa bræðslu og stækkun á þurrkuninni. Bræðslan mun búa til mjöl og lýsi úr slógi þannig að Haustak hf. mun nýta allan úrgang af fiski sem um getur og búa til seljanlega afurð. Þá má geta þess að önnur nýjung hefur verið í þróun hjá fyrirtækinu sem er rekstur salthreinsistöðvar en hún er að hreinsa í dag rúmlega 3.000 tonn á ári af fiskisalti sem gegnt hefur hlutverki sínu og hentar nú sem hálkuvörn eða rykbinding. Þar með útvegar Haustak Vega-gerðinni ódýrara salt til notkunar sem áður var fargað.

Það eru fedgarnir Víkingur Hall-dórsson og Víkingur Þórir Vík-

Víkingur Þórir sýnir afurðir fyrirtækisins og bendir sérstaklega á kótelettur sem er niðurskorinn smáfiskur.

Radad í óða önn. Starfsfólkið radar á grindurnar en róbótinn staflar þeim í fulla hæð fyrir þurkklefana og léttir undir svo um munar.

ingsson sem hafa rekið fyrirtækið frá upphafi en þeir hafa lagt mikla áherslu á að bæta afurðina sem fyrirtækið sendir frá sér auk þess sem þeir hafa ávallt lagt mikið upp úr þrífleika og snyrtimennsku innan dyra sem og utanhúss.

Að sögn Víkings Þóris er staðsetningin gríðarlega góð fyrir okkur með tilliti til orkunnar og síðan að vera ekki inni í miðri íbúðarbyggð.

Beinagarðarnir hrynja út úr þurrkaranum og fara í smá áfram þurrkun fyrir pökkun.

Pökkun í fullum gangi. Rúmlega 500 pakkar á dag, sæmilegt það!

Sungu lag eftir Margréti íslensku

Madrígalakór Menntaskólans í Mountain View í Kaliforníu heimsótti Grindavík mánudaginn 16. apríl. Í honum eru fjörutíu ungmenni á aldrinum fimmtán til nitján ára. Þau hafa starfað saman í rúm tíu ár og sungið víða um heim, m.a. í Vatíkaninu í Róm, Frúarkirkjunni í París og Pálaskirkjunni í Lundúnum.

Heimsóknin hófst í Leikskólanum Laut. Fyrst söng kórinn nokkur lög fyrir börnin og svo tóku þau við og sungu fyrir gestina. Ungmennin gáfu þeim uppblásna bolta

og léku svo við þau um allt hús fram að hádegismat. Var ekki að sjá að tungumálaörðugleikar heftu leikgleðina. Menntaskólanemarnir voru mjög ánægðir með heimsóknina og töluðu sérstaklega um hvað börnin hefðu verið glöð og frjálssleg í fasi. Þau sögðust óska þess að í Bandaríkjunum væru til leikskólar eins og þessi.

Eftir hádegisdag voru haldnir tónleikar á hjúkrunarheimilinu Víðihlíð, við góðar undirtektir áheyrenda. Kórinn söng m.a. nokkur íslensk lög, þar á meðal Söng sjó-

mannskonunnar eftir Margréti Sighvatsdóttur. Lagið hafði kórstjórinn heyrt á diskinum „Lögin hennar mömmu” og litist svo vel á það að hann pantaði nótur að því. Lagið hljómaði undurvel í flutningi kórsins og vart mátti heyra að hér væru útlendingar á ferð.

Að lokum var farið í heimsókn í Vísi hf. og vinnslan skoðuð. Í matsalnum var svo boðið upp á kaffi og kleinur og tók Bakkalábandið lagið með kórnum.

„Ég nota mínar Aukakrónur í bensín“

Næstum 30 þúsund manns nota Aukakrónur til að kaupa allt frá matvælum til trygginga hjá tæplega 300 fyrirtækjum um land allt. Byrjaðu að safna Aukakrónum strax í dag.

Landsbankinn

landsbankinn.is

410 4000

„Kveikjan af kvæðunum um Geira var hinn sérstaki persónuleiki sem maður fann og kunni strax að meta. Hann var í miklu dálæti hjá Þóra, tengdaföður mínum, en þeir voru náskyldir. Hann var alveg einstakur maður, kunni mikið af sögum og sagði skemmtilega frá,“ segir Óli Arnberg um tilurð kvæðabálksins, sem Karlakór Keflavíkur frumflutti á tónleikum kórsins í Grindavíkurkirkju mánudaginn 21. maí s.l. Lagið er rússneskt þjóðlag. Textinn eftir Óla Arnberg. Karlakór Keflavíkur mun syngja við sjómannamessuna á sjómannadaginn.

Selvogs Geiri

eftir Ólaf Arnberg

Selvogs Geiri, sá var slyngur
farsæll reri fast á sjó.
Hann var ávalt Selvogsingur
sem alla ævi vann og hló.

Viða flæktist vota veg,
vaskur maður alla tíð.
Stóð sína pligt að nótt sem degi
sigldi á England seinna stríð.

Hann útgerð hóf í Hafnarfirði
á súðbyrðing sem Farsæll hét.
Fljótt sást að aflamaður yrði,
í Grindavík hann sló öll met.

Seint verður sagt um Selvogs Geira
að hann færi ei vel með mjöð,
en stundum drakk hann meira og meira
með Siguróla og Þóra í Tröð.

Nú hefur karlinn lagt að landi,
leggur eig meir á sollinn mar.
Hann hefur Spora ekki í bandi,
því hann skildi tíkurnar.

Nýi Farsæll fríður fetar
Geira gömlu fiskislóð.
Í brúnni er Geira sonur, Grétar,
og aflabrögðin ávalt góð.

*Sendum sjómönnum, fiskvinnslufólki
og öðrum Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir á sjómannadaginn*

Hafnargötu 16
Fax 426 8176 - Sími 4205700

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum
hamingju- og heillaóskir
á sjómannadaginn*

Fiskvinnsla

Bakkaág 15 b. • 240 Grindavík • Iceland
Tel: 420 8000 • Fax: 420 8001 • stakkavik@stakkavik.is

Sveinn Torfi Þórólfsson

Hann er búsettur í Noregi með sterk bönd til áttthaganna

Sveinn Torfi Þórólfsson er fæddur í Reykjavík 5. september 1945, en flutti á fyrsta ári með foreldrum sínum Ölmum Norðmann og Þórólfi Sveinssyni til Skagastrandar. Hann var kallaður Torfi, til að skilja hann frá afa sínum, Sveini Sveinssyni.

Á þessum tíma stóðu yfir á Skagaströnd miklar framkvæmdir vegna nýsköpunaráttaks ríkisstjórnarinnar við uppbyggingu nýs samfélags og atvinnufyrirtækja, byggða á síldinni á Húnaflóa og fólk fluttist að frá öllu landinu.

Á Skagaströnd bjuggu þau fyrst í Höfðatúni hjá afa hans og ömmu, Sveini Sveinssyni og Kolfinnu Magnúsdóttur, en fluttu svo upp í Skeifu í hús, sem kallað var Jórvík. Þabba hans fannst of langt að ganga þaðan niður á bryggju, svo fjölskyldan fluttist í nýtt hús úti undir Höfða, sem kallað var Höfðaborg.

Þar ólst hann svo upp í hlýjunni undir Höfðanum, og varð Höfðinn hans æskuleikvangur, eða til 1956, þegar fjölskyldan flutti til Grindavíkur. Torfi var á trillunni, Sæfara, með föður sínum þegar hann fyrstur manna hóf að veida grásleppu og að salta grásleppu-hrognin árið 1954.

Á unglingsárunum var hann í sveit á sumrin norður á Skagaströnd á Höskuldarstöðum í Vindhælishreppi hjá Stebba Hólmi og Boggu, en á veturna vann hann hjá Þorbirni hf. í síld og við saltfiskverkun. Leikurinn á Höfðanum og í „götunni okkar“ eru meðal fögrustu æskuminninga hans, en líka ógurlegar minningar, eins og þegar faðir hans og Sveinn afi voru um borð í Auðbjörgu HU 6, sem var týnd í langan tíma í miklu óveðri, sem geislaði 7.-8. mars 1951, en sem lauk samt vel.

Hann hóf sína skólagöngu á Skagaströnd

og minnst þeirra ára með blandaðri gleði. Hann átti erfitt með að læra að lesa, en var flinkur í reikningi, sem hann fékk ekki að stunda í skólanum.

Kennarinn hans, Elínborg, reyndi að greiða úr þessum annmörkum, án árangurs, og tók það ráð að hafa Torfa með sér heim til aukakennslu. Hún hafði uppgötvað að hann gat samt lesið, svo hann hafði gagn af, og fylgdist með í blöðunum. Orðið lesblinda var þá ekki uppgötvað. En þau Elínborg urðu bestu félagar.

Hann hefur gott samband við nokkra af leikfélögum frá tímanum undir Höfðanum, og eru þau oft í sambandi, jafnvel vikulega á vefnum, og skiptast þau þá á æskuminningum og einnig öðru, sem skiptir heimsmálin máli.

Sumarið 1961 byrjaði hann sjómennskuna og fór á síld með Venna og Willard, á happaskipinu Hrafni Sveinbjarnason GK 255.

Sveinn Torfi.

Hann var á humar með Gvendi Karls sumarið 1962 á Mb. Hafnfirðingi GK 330, og svo aftur á síld með Willard sumarið 1963 á Hrafni Sveinbjarnarsyni GK 255. Síðan var hann með föður sínum á humar á Mb. Sveini Sveinssyni GK 363 eða til sumarsins 1966.

„Ég var aðallega sem stýrimaður og trollviðgerðarmaður, sem nokkrir munu kannast við í Grindavík!“, segir hann brosandí.

Á veturna stundaði hann námið af kappi og fór austur á Laugarvatn í Héraðsskólann eftir að hann lauk barnaskólanum í Grindavík. Þar tók við heimavistarlífíð sem fylgdi slíkum skólum fjarri heimabyggð.

Að loknu námi í Héraðsskólann fór hann í Menntaskólann á Laugarvatni og útskrifaðist sem stúdent 1965. Hann sagði oft í gríni: „Ég geymi sjófötin mín í Grindavík!“.

Hann bjó í Reykjavík í 3 ár eftir námið á Laugarvatni, og stundaði verkfræðinám við Háskóla Íslands, en sumrin 1968 og 1969 vann hann við Búrfellsvirkjun, við mælingar og verkstjórn. Veturna 1966 - 68 stundaði hann forfallakennslu í Unglingaskóla Austurbæjar, og þá aðallega í stærðfræði, ensku

Sveinn Torfi ásamt nemendum sínum í HÍ.

Sveinn Torfi fyrir framan fyrsta vinnustaðinn sinn í Þorbirni hf.

Sveinn Torfi fyrir framan gamla heimilið sitt, Dalsminni við Dalsbraut í Grindavík.

og dönsku, en líka í nokkrum öðrum fögum ef á þurfti að halda.

Vorið 1968 tók hann fyrrihlutapróf í verkfræði. Um haustið hélt hann svo til Noregs í framhaldsnám við Norges Teknisk Høyskola, NTH í Þrándheimi og lauk Masterprófi í verkfræði 1971, með sérgrein í vatnsveitu- og fráveituverkfræði. Hann hefur síðan aðallega búið í Þrándheimi, en einnig í Seattle í Bandaríkjunum.

Torfi segir að það hafi skipt miklu máli fyrir sig, að hafa kynnst Tómasi Þorvaldsyni, sem hafi stutt hann á margan hátt, og lét hann fá vinnu ef vinna var hjá Þorbirni hf. Hann var líka á bát hjá fyrirtækinu á síld, þegar hann var að hefja sína sjómennsku. Að útvega fjármuni til að standa straum af kostnaði við að mennta sig, hafi verið mikið mál fyrir ungmenni á þessum tímum, og að geta gengið að vinnu, hafi getað ráðið úrslitum um framhaldið. Torfi sendir Tómasi oft hlýjar minningar. Það var gott að fá að kveðja hann rétt áður en hann dó. Sveinn Torfi vann nokkur ár á Verkfræðistofu Arne R. Reinertsen í Þrándheimi, en fór svo í framhaldsnám í vatnsveitu- og fráveituverkfræði til NIVA í Osló.

Síðan 1977 hefur hann unnið við kennslu og rannsóknir í vatnsveitu- og fráveituverkfræði við Tækniháskóla Noregs, NTH, nú NTNU, í Þrándheimi.

Hann hefur verið með í því að móta

þau fræði í Noregi, enda hefur hann útskrifað fjölda Masterstúdenta eða 183, og nokkra Doktorsgráðustúdenta, sem nú sitja í áhrifastöðum víðsvegar um Noreg, og erlendis. Hann hefur líka skrifað námsrit og námsefni sem kennt er líka í öðrum skólum, 5 tækniskólum og við Landbúnaðarháskólann (UMB) á Ás, og einnig á Íslandi.

Einnig hefur hann komið að þeim fræðum á Íslandi, aðallega við framkvæmd aðalfráveitunnar í Reykjavík, á Akureyri og í Vestmannaeyjum, og við kennslu við Eftirmenntunardeild Háskóla Íslands. Hann hefur líka komið að vatnsveituverkefnum í Xia'n í Kína, Katmandu í Nepal og Kotor í Svartfjallalandi.

Torfi segir að það hafi verið tekið vel á móti sér í Noregi þegar hann hóf störf sem verkfræðingur, og sér hafi líkað vel hjá Arne Reinertsen, og var orðinn hópstjóri á bæjarverkfræðideildinni, þegar kallið kom frá NTH um að gerast forfallakennari fyrir einn prófessorinn. Hann hefur síðan haldið sambandi við fyrirtækið og kallaði það til þátttöku og samstarfs í Íslandsverkefnunum, en aðallega við fráveituna í Reykjavík, á Akureyri og í Vestmannaeyjum.

Þegar vantaði forfallakennara við NTH, var bent á hann. Hann hafði engin plön um að ganga inn í akademíu, en gekk í það starf eftir mikinn þrýsting. Hann tók þátt í skipulagningu og hönnun ofanvatnskerfisins á svæðinu við Urriðavatn í Garðabæ, kerfi sem byggt er eftir nýjustu framtíðarkröfum um umhverfisvæna ofanvatnsmeðhöndlun.

Torfi fékk prófessorembætti við Háskóla Íslands 1985, en valdi að afþakka það tilboð. Torfi minnst þess að þegar kennsla hófst í kúrs, AT306 Actic Water Management, við univeristets studiene på Svalbard, www.unis.no vorið 1997, ferðaðist hann frá Seattle á vesturströnd Bandaríkjanna og alla leið upp til Longyearbyen á Svalbarða til að kenna vatnsveitu- og fráveitufræði á heimskautasvæðum, ferðalag sem tók 32 tíma. Á leiðinni til baka var hann í Þrándheimi og horfði á heimsmeistarakeppnina á skíðum í mars 1997. Þegar hann hætti kennslu þar vegna annarsstaðar, fékkst enginn úr öllum heiminum til að taka við kennslunni, líklega vegna þess að þar til hæft fólk var af skornum skammti, og kennslan lagðist af.

Torfi er ánægður með lífsverkið. Hann kom ungur til Noregs Tekniske Høyskole,

NTH í 1977, og ætlaði bara að vera þar í 6 mánuði í afleysingum fyrir einn prófessorinn, en hefur verið þar í yfir 34 ár. Hann hefur menntað verkfræðinga með sérgrein í vatnsveitu- og fráveituverkfræði, hingað til 183 stúdenta með Meistaragráðu. Þessir stúdentar eru nú í stöðum um allan Noreg og líka erlendis, og hafa áhrif á vatnsveitu- og fráveitumálin. Forstjórar vatns- og fráveita stærstu borga Noregs, Osló, Bergen og Þrándheims hafa verið Meistara stúdentarnir hans.

Torfi segir að sér þygi gaman að halda fyrirlestra og kenna og veita ungmennum handleiðslu, sem eru að hefja sinn framtíðarferil í þágu vatnveitu- og fráveitumála og tækni. Drykkjarvatn er það mikilvægasta sem þörf er á! Án vatns, ekkert líf, segir hann gjarnan, bæði við stúdentana og aðra.

Torfi hefur fengið verðlaun fyrir brautryðjendastarf í kennslu við NTNU árið 2002, svokallaðan Pedagogikk-pris. Þar stendur: „En bærebjelke i arbeidet med problembasert læring ved NTNU“, er attesten som Sveinn T. Thorolfsson får.

Og árið 2006 fékk hann svo Vannprisinn fyrir sitt starf við að mennta unga vatns- og fráveituverkfræðinga og þannig stuðla að viðhaldi stéttarinnar og fyrir óeigingjörn störf í þágu framfara innan vatnsveitu- og fráveitufagsins.

Þar stendur: „Thorolfsson har som få preget VA-bransjens utvikling i Norge. I løpet av årene har han blant annet veiledet over 150 Master- og diplomkandidater ved institutt for Vassbygging“.

Í frístundum sínum fæst Torfi við að skrifa greinar frá ýmsum skeiðum ævi sinnar, og segist orðið eiga gott safn greina, meðal annars frá Skagaströnd, Grindavík, Laugarvatni og fleiri stöðum og myndu þær líklega fylla heila bók.

Annað helsta tómstundagaman Torfa er að fást við smíði og húsbýggingar. Hann tekur gjarnan þátt þegar vinir og aðrir þurfa aðstoð við slík verkefni. Hann var virkur við húsbýggingar í Grindavík á unglingsárunum. Hann hefur sjálfur stækkað og umbyggt eigið hús í Þrándheimi, sem byggt var 1956 með gömlum byggingaraðferðum.

Torfi segist ennþá vera sjómaður í húð og hár, og hafi þá ósk að útvega sér trillu til að dunda við, þegar starfsdegi lýkur innan fárra ára.

Sveinn Torfi er giftur Sigríði Gunnarsdóttur frá Eyri við Ingólfsfjörð, og eiga þau eina dóttur, Guðbjörgu, sem lést úr húðkrabbameini 2001, sem var mikið áfall fyrir þau hjónin. Barnabörnin, Sigríð, 17 ára og Hákon, 14 ára eru augasteinarnir hans. Þau Sigríður kynntust í Menntaskólanum á Laugarvatni, og koma bæði frá umhverfinu sitthvoru megin við Húnaflóa. Þau búa nú að Hallsetvei 44 í Þrándheimi.

Sveinn Torfi Þórólfsson:

Að vinna í vélsmiðju Grindavíkur

**Fyrsti
hluti:**

„Rukkarinn“

Ég vann hjá vélsmiðju Grindavíkur á vor-
vertíðinni 1957. Það var í mínum verkahring
að rukka inn reikningana.

Sá fyrsti sem ég rukkaði fyrir Vélsmiðju
Grindavíkur var Sverrir á Brimnesi, vegna
viðgerða um borð í Hafðisi GK. Ég gekk heim
að Brimnesi og bankaði á útidyrnar. Ekkert
skedi, en vörubíllinn Chevrolet, stóð fyrir
utan húsið svo það leit út sem fólk væri heima.
Ég beið nokkra stund og banka svo aftur, öllu
fastara, og svo aftur mikið fastara.

Þá rifur Sverrir dyrnar upp og spyr með
þjósti:

„Hvað vilt þú strákur?“

„Ég er að rukka fyrir Herbert“, svara ég.

Það kom mikið fát á Sverri og dimmdi
yfir andliti hans. „Ég hefi enga peninga
núna“, segir Sverrir og ætla að skella aftur
hurðinni. Ég set löppina í hurðargættina svo
hurðin sveiflast inn aftur. Sverrir stendur nú
þarna á sokkaleistunum og horfir skelfingu
lostinn á mig. Rukkarann!

Jæja, segir hann og rýkur inn og kemur
fljótt aftur með ávísanahefti. Svo skrifar
hann eitthvað á ávísun og lætur mig hafa og
rifur af mér reikninginn. Svo krotar hann
eitthvað á reikninginn og lætur mig hafa og
skellir svo aftur hurðinni um leið og hann
sagði. „Þetta er það sem ég hef.“

Ég skoða ávísunina gaumgæfilega, því
Herbert hafði ítrekað að ég mætti ekki taka
við

falsaðri ávísun og sýndi mér nákvæmlega
hvernig þær ættu að vera fylltar út. Það

virtist í lagi með ávísunina sem var upp á
þúsund krónur.

Svo leit ég á reikninginn. Þá vandaðist málið.
Sverrir hafði skrifað eitthvað undir lokatöluna.

Þar stóð mínus og svo? Tja, það gat verið
þúsund og svo ný ólæsileg tala undir? Ég ákvað
að það væri upprunalegi reikningurinn, mínus
borgað þúsund krónur.

Næsti skuldunautur var Þorvaldur Ólafsson,
kallaður Væji, í Lágafelli. Hann var útgerð-
arstjóri fyrir fyrirtæki sem hét Útgerðarfélag
Grindavíkur og gerði út tvo báta, Stellu GK og
Óðinn GK og verkaði saltfisk í Hænsnabúinu.

Ég labba nú upp tröppurnar á Lágafelli og
banka að dyrum. Eftir langa bið kemur Væji
með hatt og í finum frakka. Ég ber upp erindið.

Jæji segir þá bara:

Væji segir þá bara: „Ég er að flýta mér í
bæinn“, og hleypur fram hjá mér og út í bílinn
sinn. Væji var einn fátur manna sem hafði
eigin bíl í Grindavík þá. Og svo ók hann bara
burtu. Ég drattast nú niður tröppurnar og
stefni á Ystafell. Þar bjó Gunnsteinn hrepps-
stjóri, bróðir Einar skólastjóra. Hann var
forstjóri Hraðfrystihúss Grindavíkur. Ég banka
að dyrum og Sigrún kona Gunnsteins opnar
gætilega.

„Hvað vilt þú vinur“, segir hún.

„Ég er að rukka fyrir Herbert“, segi ég.

„Æi, hann Gunnsteinn lagði sig til að sofa
svolítið. Getur þú ekki komið seinna?“ sagði
hún og svo lokaði hún bara hurðinni.

Nú fór ég til Guðjóns í Haga. Guðjón og
Óskar bróðir hans frá Vík, áttu og gerðu út

Sæborgina GK. Óskar var skipstjóri, en Guð-
jón var landmaður og reddari. Guðjón kom til
dyra, úfinn á svip og spyr: „Hvað er erindið?“
„Ég er að rukka fyrir Herbert“.

„Komdu inn, væni minn og fæðu þér eitt-
hvað hlýtt í kroppinn, hann er ansi kaldur“,
segir Guðjón og nánast skúffar mér inn í
eldhús og gefur mér kaffi.

„Láttu mig sjá reikninginn“, segir hann og ég
rétti honum reikninginn.

„Hvað helvíti er Herbert dýr“, segir Guðjón,
mikið dýrari en strákarnir í Keflavík. „Þetta
helvíti borga ég ekki“, segir Guðjón og les
reikninginn nú gaumgæfilega og segir svo:

„Þetta er mjög skilmerkilega og skýrt sett
upp, allt tiltekið og verðsett, enda er Herbert
þjóðverji.“ Ég horfi á Guðjón og ét upp: „Þjóð-
verji.“

„Já þeir eru svo nákvæmir að það jaðrar við
geðbilun“, segir Guðjón.

Þetta skýrði nú mikið hvað Herbert var lengi
að búa til reikningana.

„Jæja, ég borga þetta“, en segðu Herbert að
við séum ekki í viðskiptum hjá honum lengur.
„Hann er of dýr.“

Svo fór Guðjón og náði í ávísunarblokkina
og skrifaði út ávísun, sem virtist skýr og vel
læsileg. Ég stakk ávísunin í töskuna, stóð upp
og þakkaði fyrir kaffið. Þegar ég kom út var
farið að skyggja og veður að ýfast, kominn
austan strekkingur og sennilega færi að rigna.
Ég ihuga hvort farandi væri upp í Borg að tala
við Svavar?

Svarar Árnason var oddviti Grindavík-

**Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn**

ÆGIR

SAMHENTIR
UMBÚÐALAUSNIR

Fjölbrautaskóli Suðurnesja
www.fss.is

Starfsfólk Fjölbrautaskóla
Suðurnesja sendir sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn.

Minnnum á að innritun í skólann
fyrir næstu önn lýkur 8. júní,
fyrir nemendur fædda 1996.

urhrepps og gerði út bátinn Hafrenning GK, sem var eitt af aflaskipunum. Símon frá Múla var skipstjóri og fóru margar sögur af skapofs- anum í honum. Systir Svavars, sem bjó með honum kom til dyra.

„Svavar er inni í bæ í reddingum,“ segir hún bara og lokar dyrunum.

Ég tók nú stefnuna niður aðalgötu Grinda- vikur og flýtti mér niður á verkstæði. Klukkan fór að nálgast sex, svo Herbert færi að fara heim og ég vildi losna við innihald töskunnar.

Pegar ég kom niður á verkstæði og rétti Herbert afrakstur dagsins, sat hann lengi og blaðaði í bunkanum.

„Jæja, þetta lítur illa út,“ segir hann svo. „Ég þarf líka að borga reikninga.“ Hann lokar nú allt saman niður í skúffu og stendur upp, dapur í bragði og gerir sig líklegan til að loka og fara heim.

Ég segi þá: „Guðjón bað mig að segja að þeir væru ekki lengur í viðskiptum. Þú værir of dýr.“

Herbert sest nú aftur á stólinn og heldur um andlit sér og segir svo mæðulega: „Og hann var sá eini sem borgaði. Hvernig ætlar þetta að fara?“ Svo stendur hann upp og við förum og lokum verkstæðinu. Þegar við komum út er komið leiðinda veður og alltaf að bæta í vindinn.

Þá kemur Gvendur í Ásgarði allt í einu þjót- andi með miklum asa. Gvendur var veltstjóri á Stellunni GK og þurfti að fá eitthvað soðið.

„Getið í ekki soðið þetta fyrir okkur áður en þið farið heim,“ biður Gvendur. Herbert horfir á hann með svíplausu andliti.

„Ég get gert það sjálfur, ef þið hleypið mér inn,“ segir þá Gvendur og horfir á mig.

„Þú getur séð um þetta, Torfi,“ segir Herbert og réttir mér lyklna. Þarna lærði ég að log- sjóða hjá Gvendi í Ásgarði um kvöldið.

Einu sinni fór ég austur í hverfi að hitta Jón Dan í Miðhúsum, forstjóra Hraðfrystihúss

Þórkötlustaða. Það tók talsverðan tíma að ganga austur í hverfi. Þegar ég kem að tröpp- unum á Miðhúsum, kemur Jón á ofsa hraða niður tröppurnar og nánast hrindir mér í burtu.

„Ég er að flýta mér í bæinn,“ segir hann á hlaupunum og hverfur inn í bíl, sem kom keyrandi og Þórir Pé sat í. Þannig fór um þá rukkunarferðina.

Ég kynntist mörgum í Grindavík í þessum rukkunarferðum og vissi fljótt hvað hver gerði og hvernig hann eða hún hagaði sér. Hvort menn voru skuldseigir eða borgunarfúsir, hvernig fólk var í skapinu o.s.frv.

Einu sinni fór ég með reikning til Dúdda í Ási. Dúddi gerði út vörubíl. Hann heitir eig- inlega Karl Karlsson og er frá Karlskála, bróðir Ingólfs, Gvendar og Ingibergs síldarverkstjóra. Ingólfur og Gvendur voru skipstjórar og báðir oft skapvondir. Ég ber upp erindið og Dúddi ætlar bara að ráðast á mig, en ég varð fyrri til og þaut niður tröppurnar, með töskuna undir

hendinni. Svo hleyp ég beina leið út í hraun, því ég vissi að Dúddi mundi ekki ná mér þar.

Það var búið að vara mig við Dúdda, sem var nokkuð erfiður í skapinu, svo ég var í vissri varúðarstöðu, en samt kom þetta mér á óvart. Eftir þetta er ég meira var um mig, þegar ég fer að tala við fólk og spurðist ég til um suma áður en ég hitti þá.

Ég talaði aldrei um reynslu mína af rukk- unarstarfinu heima og ég held að mamma og pabbi hafi haldið að það gengi snurðulaust. Þau höfðu nóg af áhyggjum samt.

Ég fer nokkrum sinnum að rukka hjá Einari Einarssyni í Krosshúsum, sem við kölluðum Gregga. Hann hafði saltfiskvinnslu í húsi sem kölluð var Kreppan, enda byggð í kreppunni og var niðri við gömlu skúrana. Kona Einars var dönsk. Hún tók mér alltaf vel og gaf mér oft kakó, á meðan beðið er eftir Einari, sem alltaf er einhversstaðar úti, og að spássera um bæinn. Þegar Einar kemur borgar hann oft strax, eða segir:

„Nú á ég enga peninga,“ og svo er málið útrætt.

Sumir krakkar voru hræddir við Einar og sumir líka við konuna hans og skildu alls ekki hvers vegna ég þyrði að fara heim til þeirra? Ég hinsvegar skildi ekki hvers vegna krakkarnir voru hrædd við þau.

Ég verð nokkrum sinnum að fara niður á bryggju um borð í bátana til að rukka, því sumir útgerðamennirnir bjuggu um borð, voru kannski skipstjórar eins og Gunnar á Sæljón- inu RE, eða unnu annað um borð. Júlí pabbi Edda var til dæmis kokkur. Mér er oftast tekið vel, en það kemur fyrir að ég mæti skömmum að geta ekki látið vinnandi fólk hafa frið fyrir helvítis reikningum. Þá kem ég mér fljótt upp á bryggju aftur.

Ég fer einu sinni austur í hverfi að hitta Þóra Pé. Jón Dan er ekki viðlátinn og stendur Þóri útgerðarstjóri fyrir fyrirtækinu á meðan. Ég geng nú austur í hverfi og heim í Valhöll, þar sem Þóri átti heima og banka á dyrnar. Þóri kemur til dyra með hatt og í finum frakka og með heljarmikinn vindil í kjaftinum.

„Hvað vilt þú?“ segir Þóri óvingjarnlega.

„Ég er að rukka fyrir Herbert“, segi ég.

„Þú að rukka“, segir Þóri og trúði varla því sem hann heyrði.

„Já“, segi ég og reikningurinn er stór hafði Herbert sagt.

„Leyfðu mér að sjá þetta helvíti“, segir Þóri og rífur af mér reikninginn um leið og hann púar vindlareyk beint í andlitið á mér svo mér liggur við köfnun. Mér sviður í augun, ég tárast svo ég sé varla handa minna skil.

„Jæja, þetta er fyrir viðgerð um borð í bátunum Þorbirni GK, Þórkötlum GK og Þorgeiri GK“, segi ég.

„Af hverju sagðir þú það ekki strax. Jæja, sjáum nú til,“ segir Þóri og fer inn með reikninginn og ég stend eftir úti á tröppun-

um í næðingnum. Eftir langa stund kemur Þóri út aftur með útfyllta ávísun.

„Hérna og snautaðu í burtu,“ segir Þóri og lokar hurðinni. Ég tek við ávísuninni og byrja að skoða hana eins og Herbert segir, að ég eigi alltaf að gera. Ég fæ nú skjálfta í líkamann. Þetta eru voða miklir peningar. Svona mikla peninga hafði ég aldrei haft á milli hand- anna áður. Ég veit varla hvað ég á að gera við ávísunina? Ef einhver tekur af mér ávísunina? Hana verð ég að passa vel, svo ég sting henni inn á mig og set hana ekki í töskuna, eins og venjulega.

Best að fara ofan vegar til baka og reyna að mæta ekki neinum. Allavega að ganga langt utan um gamla skólann, sem nú er vertíð- arbraggi og þar sem margt ungmenna utan af landi bjuggu, og voru til alls vís. Ég hafði heyrt margar sögur um hvað oft að gerðist í bragg- anum, en þá helst um helgar. Nú er vinnudag- ur svo flest eru líklega á kafi í vinnu í frystihús- inu og engin hætta?

Þegar ég er kominn fram hjá búðinni austur í hverfi, kemur allt í einu maður út úr búðinni og gengur á bak við hana til að kasta vatni. Hann sér mig þá vera á ferðinni langt úti á túni ofan við Teig og stefni ég ofan við Bræðratungu.

Hann kallar til mín: „Hvern fjandann sjálfan er þú að gera þarna? Eyðileggja túnið?“ Svo hleypur hann á eftir mér. Ég verð alveg logandi hræddur og held hann ætli að taka af mér ávísunina.

Ég kasta af mér jakkanum og legg á ofsa- hlaup beint upp í hraun. Ég hefi ekki hlaupið langt þegar ég rek hægri fótinn í stein, sem lá í túninu, og fór langan kollhnís og missi töskuna með ávísuninni. Ég stend upp og sé þá að mað- urinn er kominn ískyggilega nálægt. Hjartað slær nú á ofsa hraða. Nú liggur taskan á milli mín og hans, en aðeins nær mér. Ég hleyp nú til baka, gríp upp töskuna og hleyp svo snögg til hliðar. Þá kemur maðurinn og er bara nokkra metra á bak við mig.

„Ég skal drepa þig helvítíð þitt“, hrópar hann.

Ég stefni nú á veginn við Stafholt og fer í ofsa stökki yfir gaddavirgirdinguna og út á veg. Ég ríf buxurnar mínar á gaddavirnum, en ansa því ekki.

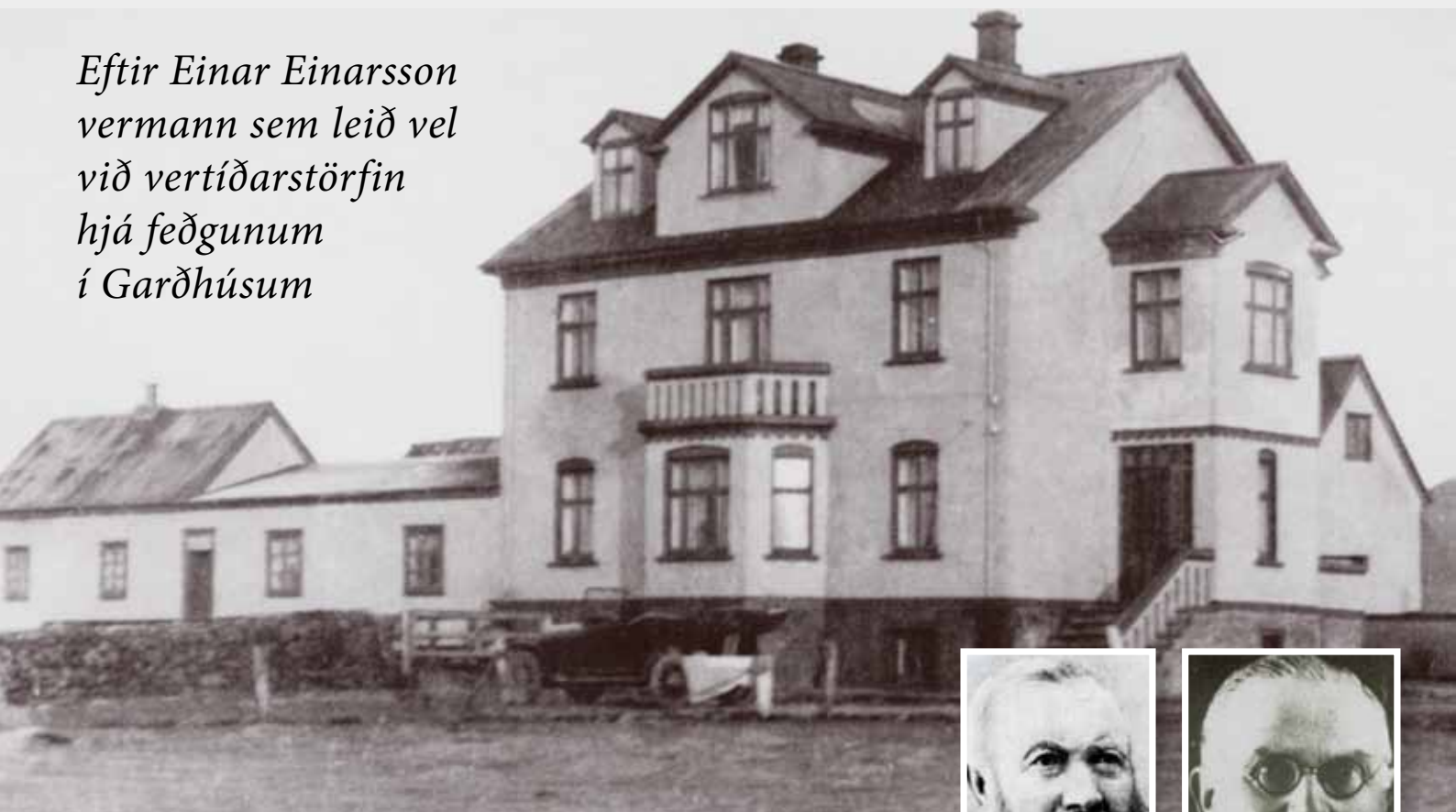
Helgi í Stafholti er eitthvað að dútla úti á túni og lítur forviða upp og spyr hvað sé á seiði?

Ég stefni nú norður veginn. Á hæðinni við Bræðratungu lít ég við og sé þá að maðurinn er að klöngrast yfir girðinguna. Ég linni ekki hlaupunum og held fast um töskuna. Ég hleyp nú á útopnu alla leið út að fótboltavelli. Þar stoppa ég loksins til á íhuga málið. Maðurinn sést hvergi og ég set mig á stein við götuna og til að kasta mæðinni.

Ég lít nú niður í töskuna til að athuga hvort ekki allt sé í lagi með ávísunina.

Framhald í næsta blaði.

*Eftir Einar Einarsson
vermann sem leið vel
við vertíðarstörfin
hjá feðgunum
í Garðhúsum*

Gvendur dúllari skemmti Grindvíkingum

Okkur nútímamönnum hættir til að líta svo á, að líf þess fólks, sem byggði landið á fyrri öldum, sérstaklega í fásinninu á tuttugustu öldinni hér í Grindavík löngu fyrir daga Sigvalda Kaldalóns læknis og tónskálds, hafi verið næsta samfelldur þrældómur, sneyddur gleði, þægindum og ánægju. Ekkert er þó fjær sanni. Fyrri alda fólk var að sönnu án margra þeirra þæginda, sem nútímamenn telja sjálfsgöð og eðlileg, og vissulega var lífsbarátta þess oft hörð og óvægin, mótaðist ekki síst af harðri og látlausri glímu við náttúruöflin. Þar með er hins vegar ekki sagt, að líf fólks á fyrri öldum hafi verið gleðisnautt, það af síður að ekkert hafi borið við, sem kalla mátti krydd í tilveruna. Daglegt líf Íslendinga á fyrri öldum var taktfast og reglubundið, mótaðist að miklu leyti af árstíðunum og þeim störfum sem þeim fylgdu, en alltaf var eitthvað að gerast sem athygli vakti, og gleðistundirnar voru margar – sorgarstundirnar líka.

Austanvérar og aðrir vermenn aufúsugestir

Þegar leið að vertíðarbyrjun tóku

vermenn að þyrpast í verið og þá fjölgaði mjög í plássinu. Vermennirnir komu víða að. Flestir að norðan og austan yfir fjall. Austanvérar, sem svo voru nefndir, komu flestir gangandi, ýmist austan yfir Mosfellsheiði eða Hellsheiði og síðan suður með sjó, eða þeir fóru suður syðra, sem kallað var, þ.e. um Selvog, Krýsuvík til Grindavíkur. Norðlendingar komu og margir gangandi suður með sjó, en einnig var algengt að þeir fengu undir sig bát af Skipaskaga til Reykjavíkur og gengu síðan það sem eftir var eða fengu bílfar eftir að bílar komu til sögunnar.

Vermenn fluttu með sér andblæ fjarlæggra héraða og voru ávallt aufúsugestir í verinu. Þeir kunnu frá mörgu að segja, og koma þeirra lífgaði og auðgaði mannlífið. Sumir þeirra reru ár eftir ár úr Grindavík, jafnvel margar vertíðir, og ýmsir þeirra komu úr sveitum, þar sem Grindvíkingar höfðu stundað kaupavinnu. Margir áttu því vinum að mæta og mörg dæmi voru þess, að ástir hefðu tekist með vermönnum og yngismeyjum í verstöðinni. Urðu því oft fagnaðarfundir er vermenn bar aftur að garði að ári og þótt sumir þeirra hefðu konuefni á brott með sér í fjarlægjar

*Einar Jónsson
útvegsmaður og
bóndi.*

*Einar G. Einarsson
kaupmaður.*

sveitir, voru þeir líka margir, sem settust að í Grindavík, gerðust þar dugandi sjómenn, skipstjórar eða iðnaðarmenn og bjuggu þar til æviloka.

Þrír Einarar í Garðhúsum

Unglingur var á leið til Grindavíkur austan úr sveitum, hafði verið ráðinn til Einars bónda Jónssonar á Garðhúsum. Svo einkennilega vildi til að hann var nafni bóndans og alnafni sonar hans svo þeir voru á þeim tíma þrír Einararnir á Garðhúsum.

Einar þessi Einarsson, var kenndur við Berjanes í Landeyjum og Stokkseyrarsel í Flóa, fæddur á Skeggjastöðum í Vestur-Landeyjum, þann 4. okt. 1884.

Einar var stór og karlmannlegur maður, rólyndur, hlýr í viðmóti, viðræðugóður, mjög vel greindur, fróður og minnugur. Hann hafði frá mörgu að segja af sinni löngu ævi. Hann hafði lifað mestu breytingartíma, sem orðið höfðu hér á landi. Sem barn upplíði hann hina frumstæðu og fornu lifnaðarhætti til sveita; og á seinni árum ævinnar tækniöld nútímans.

Einar Einarsson var 15 ára gamall, þegar hann fór fyrst að heiman; það var

að hausti til, að hann fór að Hlíð í Selvogi. Húsbændur hans voru Nikulás Erlendsson og Jónasína Jónsdóttir, hjú sem bjuggu þar. Einar var þar til snúninga og þess háttar, hugsaði um kýrnar, reitti lyng og viðartægjur út á Selvogsheiðinni, batt bagga og bar heim á bakinu. Lyngið var haft til eldiviðar en viðartægjurnar voru barðar með sleggju, síðan brytjaðar niður og gefnar kúnum. Veiði var stundum í Hlíðarvatni og var hún oft á tíðum mikil. Þar á vatninu lærði Einar áralagið. Kaupið var ekki mikið sem Einar fékk, en þó var hann ekki óánægður með það. Hann fékk einar vaðmálsbuxur, en efnið í þær var svo lítið að það varð að hafa sinn litinn í hvorn helminginn og voru þær mórauðar öðru megin, en gráar hinum megin. Þetta gerði þó ekkert til, hægt var að fá lit og lita þær svartar.

Einar fór í fyrsta sinn til sjós 16 ára gamall að Eystri-Loftstöðum í Flóa. Á þeim árum gengu mörg skip frá Loftstaðasandi, um 13-14 á vetrarvertíðum. Einar var þessa vertíð beitningamaður hjá Jóni Gíslasyni á Loftsstöðum upp á hálfan hlut, og var sá hlutur sæmilega góður. Um vorið var hluturinn fluttur heim til föður hans og lagður þar í heimilið og var aldrei verðlagður til peninga. Þar í verstöð sem víðast hvar annars staðar, var aðallega beitt ljósabeitu (ýsu, þyrskling og gotu). Þar lærði Einar að beita og var hann þar samtíða alfljótasta beitningarmanninum þar um slóðir, Valdimar Brynjólfssyni frá Sóleyjarbakka í Hreppum. Hann var orðlagður fyrir flýti. Vertíðin byrjaði með góu og stóð fram í maíbyrjun. Framan af vertíð var róið með lóð en með net seinni partinn. Oft var mikill fjöldi skipa þar úti á miðunum frá nærliggjandi verstöðum, þó mest frá Stokkseyri. Þau voru oft kringum 50 að tölu. Næsta vetur var Einar úti í Selvogi og var þar vetrarmaður hjá ekkju Jóns Erlendssonar, systur þeirra Nikulásar í Hlíð og Þórðar í Torfabæ. Einar var þar við fjargæslu og einnig við beitningu á vertíðinni hjá Eiríki Freysteinsyni á Bjarnastöðum. Það gekk allt bærilega. Hann var orðinn vanur að beita, - fékk góða þjálfun við það vertíðina áður. Annar strákur var hjá Eiríki á svipuðum aldri og Einar, er var líka við beitninguna. Það var stundum keppni milli strákanna. Eyjólfur formaður, sonur Þorbjörns í Nesi, kom til Eiríks og fór að fala annan hvorn strákanna upp á næstu vertíð og vildi fá að vita hvernig þeir væru við beitninguna. Þá sagði Eiríkur: „Einar beitir eins og full-orðinn maður.“ Sagði ekki annað um þá. Einar réðist til Eyjólfss vertíðina á eftir og fékk þá fullan hlut.

Dansinn höfum við Danskinum frá

Á sumrin var Einar heima hjá föður sínum í Berjanesi og hjálpaði honum við búskapinn, því hugur hans var engu

Guðmundur Árnason dúllari.

að síður við sveitastörfin heldur en við sjóinn. Vorvertíðina 1903 fór Einar sína fyrstu útróðraferð suður með sjó (á Suðurnes). Hann var ráðinn sem vormaður hjá Einari Jónssyni bónda og hreppstjóra í Garðhúsum; kona Einars var Guðrún Sigurðardóttir, ættuð frá Götu í Selvogi.

Einar fór fótgangandi heiman frá sér í Landeyjum. Bar hann föggur sínar á bakinu. Hann komst á einum degi vestur í Selvog og gisti þar. Næsta dag hélt hann ferðinni áfram til Krýsuvíkur og gisti þar hjá hjónunum Árna Jónssyni og Vilborgu Guðmundsdóttur. Einar var orðinn gönguþreyttur og vildi gjarnan fá samfylgd frá Krýsuvík til Grindavíkur. Hann var þá svo heppinn, að bóndinn á Litla-Nýjabæ, Narfi Björnsson, er reri í Grindavík um veturinn, hafði skroppið heim til að ná sér í hest undir fiskmeti, er hann þurfti að flytja heim til sín. Einar fékk að vera honum samferða til Grindavíkur. Áður en þeir lögðu af stað bauð Narfi Einari í bæinn. Þar var heima kona Narfa, Guðrún Gísladóttir, sem var ung og myndarleg, miklu yngri en bóndi hennar, og tvær litlar stúlkur, Sigríður dóttir þeirra og Ágústa Jónsdóttir, dóttir Guðrúnar. Þær voru fjörmiklar og lífs-glaðar stúlkur og sungu af mikilli raust, hátt og fallega. Einar lærði ljóðið og lagið, sem stelpurnar sungu:

Dansinn höfum við Danskinum frá,
Danskurinn gaf okkur stjórnaðskrá,
margt hefur Danskurinn vel oss veitt,
þótt virðum við þetta samt ekki neitt.

Þeir Einar og Narfi komu að Garðhúsum að áliðnum degi og var þá skip Garðhúsabóndans nýlega komið að. Það var vorróðraskipið er var látið halda áfram róðrum eftir vetrarvertíðina. Einar fór strax um kvöldið að hjálpa til í aðgerðinni

og var hann vanur til verka. Daginn eftir var hann látinn stinga upp kálgarðana og var það sama að segja, hann lét ekki sitt eftir liggja. Fór hann svo í vorverkin hvert af öðru, að bera hlandforina á túnin, vaska fiskinn og þurrka hann, ásamt fleiri smáverkum, sem upp komu.

Einari líkaði vel vistin hjá þeim Einari og Guðrúnu í Garðhúsum. Hann sagði, að sér hefði liðið þar vel og fengið gott viðurværi í alla staði. Eftir vorvertíðina, um Jónsmessu, fór Einar heim með föður sínum, er komið hafði að heiman til að sækja hann um leið og hann kom í skreiðarferð til Einars í Garðhúsum. Vorkaupið, sem Einar fékk hjá nafna sínum í Garðhúsum, var 25 kr. og var hann ánægður með þann feng fyrir vinnu sína og lét föður sinn fá það allt eins og það lagði sig.

Ekki nógu karlmannlegur fyrir Hraun

Næstu vetrarvertíð var umtalað að Einar reri hjá Hafliða Magnússyni á Hrauni í Grindavík. Kom hann þangað á tilsettum tíma, á kyndilmessu, 2. febrúar. Það var seinni hluta dags og var Hafliði ekki heima. Sigríður Jónsdóttir, kona hans, kom fram í bæjardyrnar. Er hún sá Einar lét hún strax í sér heyra á þá leið, að hann væri ekki nógu karlmannlegur og taldi hún hann vera barn, sem ekki væri neitt vit í að ráða í vist til sjóróðra hjá þeim hjónum. Einar var ekki sem ánægðastur með þessi ummæli Sigríðar, en gat þar engu um breytt. Hann tók því það ráð að fara út að Garðhúsum til nafna síns, þar sem hann hafði verið vorið áður. Þar var honum vel tekið og réðist hann þar sem vertíðarmaður og varð sú ráðning að lengri tíð hans þar. Vera Einars hjá nafna sínum í Garðhúsum varð 2 vetrarvertíðir og 2 vorvertíðir. Formaður hans þessar vertíðir var Árni Jónsson, húsmáður í Garðhúsum, faðir Ólafs á Gumli; reri Árni á áttæring, sem Einar í Garðhúsum átti. Þeir voru tíu á skipinu framan af vertíð, en níu þegar á leið. Þá vertíð var eingöngu notuð lóð, en seinni vetrarvertíðina, sem Einar reri með Árna, voru net lítillsháttar notuð seinni hluta vertíðar.

Á sjónum var Staðarberg aðal fiskimið, en fleiri mið voru samt höfð, og eftir því sem lengra var róið fjölgaði miðunum. Á fyrri árum Einars Jónssonar í Garðhúsum var stutt að fara út á miðin og nægur fiskur á grunnmiðum, en smátt og smátt færðist fiskurinn fjær og lengdist þá róðurinn út á miðin.

Eitt sinn á seinustu formannsárum sínum reri Einar Jónsson í Garðhúsum til fiskjar, sem oftast. Hann kom seint að og sagði, er hann kom í land, að hann hefði komist svo djúpt, að hann þekkti ekki nokkur mið. Var það dæmi um, hve langt þurfti að róa til að ná í fiskinn í það sinnið.

Dúllað með tóni til skemmtunar

Á þessum árum var sá maður á flakki um landið, sem Guðmundur hét Árnason, kallaður „Dúllari.“ Gvendur dúllari. Hann tónaði einnig fyrir fólk og tók 10 aura fyrir. Hann leitaðist við að líkja eftir tóni ýmissa presta, og þótti sumum sem það tækist að nokkru. Auk þess „dúllaði“ hann, eins og hann nefndi hljóð nokkurt, er hann framleiddi með hálfopnum munni og mjög líktist hljóði því, er fram kemur er menn skola vandlega háls sinn. En hann gerði þetta „eftir nótum“, og sögðu nokkrir söngfróðir menn að nærri stappaði list, „Dúllað með tóni“, vildi karl einmitt láta það heita. Hann var góðmenni, og því alls staðar velkominn. Til marks um samvirkusemi hans var það, að eitt sinn er hann var staddur í sjómannabúð að „dúlla“ fyrir 10 aura, var þar á meðal, slumpkenndur, bláfátækur barnamaður, sem hvað eftir annað fleygði 10 eyring til karls, til þess að hann endurtæki skemmtunina. Loks sýndist karli að þessi maður hefði þarfara að gera við aurana sína en að drekka þá út og fleygja þeim í sig. Þá vildi hann hætta, honum hugnaðist ekki peningaeyðsla mannsins fyrir annað eins og þetta.

Gist á stöðum Járngerðar

Gvendur dúllari var þjóðkunnur þegar Einar sögumaður okkar var krakki og unglingur í föðurhúsum á Skeggjastöðum og í Berjanesi austur í sveitum og var þá karlinn tíður gestur þar og sagði Einar þannig frá honum: Guðmundur Árnason var fæddur 7. júlí 1833. Foreldrar hans voru Árni Jónsson og Jórunn Sæmundsdóttir, búandi hjón á Vestri-Klasbarða í Vestur-Landeyjum. Guðmundur var ungur að árum, þegar Árni faðir hans dó. Hann fór þá til Eystri-Tungu í Landeyjum til hjónanna Guðmundar Þorvaldssonar og Herborgar Jónsdóttur frá Selsundi á Rangárvöllum. Hjá þeim ólst Guðmundur upp við besta atlæti. Einar sagði frá því að Guðmundur hafi á fullorðins árum talað um það sem mikla heppni fyrir sig að missa föður sinn svo ungur og fá að alast upp hjá þessum ágætu fösturforeldrum sínum.

Þegar Guðmundur Árnason kom í heimsókn á heimili Einars, dvaldi hann oftast nokkra daga í senn. Svaf Einar þá hjá honum. Á meðan Guðmundur stóð við, var hann sískrifandi og sagði Einar að það væri hans rétta innræti. Oftast skrifaði hann á bláan pappír með svörtu bleki. Undir það síðasta er Guðmundur kom á heimili Einars var Sigríður, systir Einars orðin stálpuð og farin að spinna á rokk. Guðmundur var dável hagamæltur og gerði vísur þegar honum þótti henta. Ekki var Einari kunnugt um að neitt af kveðskap

Guðmundar væri skráð eða prentað.

Sigríður var í miklu uppáhaldi hjá honum og orti hann þessar vísur um hana:

Er að spinna, ætíð mikið gengur,
eikin tvinn og með ró,
öllu sinnir góðu þó.

En Sigríði aldrei níða megum,
dád og þrótt því drjúgan bar,
dóttir-dóttir Bjarghildar.

Í Berjanesi brátt með vési nógu,
gerir spinna á góðan rokk,
getur unnið smábandssokk.

Einar sagði að Guðmundur dúllari hafi verið mikill trúmaður. Hann hafi sótt kirkjur og sennilega hafi hann á yngri árum langað að verða prestur. Einar áleit að eftirhermur Guðmundar eftir prestum stæðu í sambandi við þá löngun hans. Það voru aðallega tveir prestar, sem Guðmundur hermdi eftir. Voru það prestar í Rangárþingi, er hann þekkti og voru samtímamenn hans. Stælti Guðmundur þá mjög í tali, tónum og töktum. Guðmundur var kominn til fullorðinsára, þegar hann fór að dúlla, en dúllið taldi hann mjög merkilega list, sem enginn kynni, nema hann. Fleira var honum til lista lagt, þó honum þætti minna til þess koma. Hann var afbragðsgóður skrifari og var sískrifandi. Hann hafði laus blöð meðferðis, sem hann skrifaði á. Hér eru nokkrar vísur, er Guðmundur gerði um eina reisu sína um Suðurnesin, en Guðmundur ferðaðist mikið um Suðurnesin og kom þá í Grindavík til að skemmta fólkinu. Eru þessar vísur frásögn Guðmundar um komu hans þangað um síðustu aldamót nítján hundruð:

Á Suðurnesjum í síðustu reisu minni,
í gildum röðum guma þar,
gist á stöðum Járngerðar.

Hét Jóhanna húsfreyja á bænum,
hún mér ætíð gerir gott,
gerir ei læti, háð né spott.

Ættin hennar er af betra tagi,
Einarsdóttir auðgrund hýr,
í Garðhúsum núna býr.

Beðinn var ég brögnum þar að skemmta,
á mig sprautað vatni var,
virðum öllum til skammar.

Að fara að leggja í larfinn þann,
líka alveg saklausan.
Fremur illa fór um hann,
fróman bæði og meinlausan.

Haffrú stýrir harðfengur

Til skýringar á þessum vísum skal segja það, að Jóhanna Einarsdóttir bjó ekkja á Járngerðarstöðum um aldamótin nítjánhundruð. Maður hennar, Eiríkur Ketilsson, dó 30. október 1898. Eignuðust þau hjón fjórar dætur. Foreldrar Jóhönnu voru Einar Jónsson, bóndi í Garðhúsum og kona hans, Guðrún Sigurðardóttir.

Formannavísur orti Guðmundur dúllari um Dagbjart Einarsson, er þá var ungur maður heima hjá foreldrum sínum í Garðhúsum. Hann var þá orðinn formaður á skipinu Haffrú:

Lyngsormsvíra lárviður,
lukku óryra meður.
Haffrú stýrir harðfengur,
hvals um mýri Dagbjartur.

Á ferðareisum sínum um sveitirnar austan fjalls mátti Guðmundur ekki síður en á Suðurnesjum, storma í stríðu sem blíðu. Guðmundur kallaði öll sín ferðalög um landið „reisur“. Honum þótti það heiti virðulegt og við sitt hæfi. Einni vetrarferð úti á víðavangi, þar sem Guðmundur gat hrist af sér élin, er á honum dundi, lýsir hann með eftirfarandi vísu. Þá var hann á ferð um Landeyjarnar:

Yfir fór ég engjarnar,
af mér élin hristi.
Fljótsvegurinn fær ei var,
á Forsæti ég gisti.

Einhver, sem þekkt hefur Guðmund dúllara, tóna hans og trillur, var viss um að lækjarniðurinn hafi kennt honum listina að dúlla. Þessi vísa er um það:

Stokkseyyrar við stóra haf,
stillir tóna-púlli.
Lækjarniðnum lærði af
listina Gvendur dúlli.

Skegg fæst misjafnlega snemma

Guðmundur var annað hvort einfaldur mjög eða ekki alveg heilbrigður að viti. Hann hafði mikla löngun til þess að eignast mynd af fóstura sínum, sem Guðmundur hét, og var fyrir löngu dáinn og alls engin mynd til af honum. Bað hann marga myndasmiði að gera þessa mynd fyrir sig, en þeir færðust allir undan því, af góðum og gildum ástæðum. Karli þótti það býsna skritið, að þeir skyldu ekki geta það, úr því að þeir væru, eða segðust vera myndasmiðir. Loks hitti hann myndasmið, sem annað hvort hefur vanhagað um aura eða vilja koma karli af sér, og tók af sér að gera ljósmynd af fósturanum. Á tilteknum tíma afhenti hann svo karli stóra ljósmynd í gylltri umgerð. Verður karl harla feginn myndinni, og borgar eins

og upp var sett, sem líklega hefir ekki verið meira en hæfilegt var eftir tilkostnaði.

Karli þótti myndin ágæt, og það merki-legasta var, að nú var fóstri hans orðinn alskeggjaður og þykkleitur en í lifanda lífi hafði honum aldrei spröttið grön og ávallt verið mesti kránki. Fór hann nú með myndina til Jóns kunningja síns, Þórðarsonar Hlíðarskálds, og fól honum hana til geymslu. Kom þar seinna kaupmaður nokkur í heimsókn á söluferð og sá myndina, þar sem hún hékk í skrautumgjörð sinni á stofuveggnum. Verður kaupmanni starsýnt á myndina, og segir loks: „Hvar hefur þú fengið svona ágæta mynd af honum föður mínum sáluga,“ en hann hafði verið stórbóndi suður með sjó.

Eitt var víst að ómögulegt var að sýna Guðmundi fram á að myndin gæti ekki verið af fóstara hans, sem hefði verið allt öðru vísi útlits í lifanda lífi heldur en myndin sýndi. Karli þótti það einstaklega eðlilegt, að jafn góður maður og fóstri hans hefði verið, hefði hlotið þá sæluvist hinum megin, að nokkuð mætti á sjá, og ekkert væri að marka það, þó hann fengi ekki skegg fyrr en þetta. Menn fengi það svo misjafnlega snemma.

Einar sagði, að Guðmundur hafi í tæka tíð gert ráðstafanir til að smíða legstein, sem átti að honum látnum að standa á leiði hans. Guðmundur réði áletruninni, er höggva átti á steininn og kunni Einar

utan að áletrunina á steininum. Hljóðar hún svona að sögn Einars:

„Hér hvílir Guðmundur Árnason, þjóðkunn list, sem þessi gerði þar fyrir er steinninn reistur, átti gripi gulli skærri, höndin frjáls og heilsan góð og einnig þar með afbragðs sinni. Sjálfum sér reisti. Guðmundur Árnason.“

Neið sýnt í Matsölunni

Á þessum árum, sem Einar Einarsson reri í Garðhúsum var skrinukosturinn ekki lengur við lýði þar, en samt voru brauð skömmtuð, 6 punda brauð til vikunnar og þótti það góður skammtur, er dugði vel. Í landlegum var oftast nóg að gera, ýmist tilheyrandi útveginum eða þá heimavinna fyrir húsbændurna. Eina skemmtunin var að spila og var dálítið gert að því í landlegum, en dansiböll voru aldrei. Seinni veturinn, sem Einar reri í Garðhúsum var flutt leikritið „Neið“. Einar, sonur Einars Jónssonar, seinna bóndi og kaupmaður í Garðhúsum, auglýsti það í ljóðum. Leikritið átti að leika í barnaskólanum, sem var öðru nafni nefndur „Matsalan“.

Upp í skóla annað kvöld
svo allir geti hlegið
sýnt mun verða fyrða fjöld
hið fræg stykki Neið.

Eflaust koma allir þá
ýtar þar með tölu.
Hreint er yndi að horfa á
í húsi Matar-sölu.

Seinni vorvertíðin, sem Einar reri í Garðhúsum, var hann hjá Einari G. Einarssyni og konu hans Ólafíu Ásbjörnsdóttur, frá Innri-Njarðvík, er þá voru farin að búa fyrir nokkrum árum. Þau bjuggu á lofthæðinni í Garðhúsum. Hjá þeim voru fjórir vinnumenn þá um vorið og voru þeir auk Einars: Hermundur, bróðir hans, Kristján Jónsson, seinna lögregluþjónn í Reykjavík og Sigurður Heronýmusson, er lengi var vinnumaður á Stað, ættaður úr Rangárvallasýslu. Þeir sváfu allir í sjóbúð í Gjáhúsum.

Kristján Jónsson var kátur og gamansamur og þótti gaman að gera smávægis sprell, ef tækifæri bauðst. Kristján ætlaði þetta sumar austur á firði til að vera þar formaður á opnum bát. Hann var búinn að ráða Sigurð Heronýmusson sem háseta hjá sér.

Á þessum árum var ýmislegt á ferð til nýbreytni við lækningar á kvillum manna, og þótt það væri bæði fátt og fátæklegt miðað við það, sem nú er, var það engu að síður mikilvægt og vænlegt til góðs árangurs og græðslu jafnt andlegra og líkamlegra meina. Eitt hið merkasta á því

Við erum með hugann
við það sem þú ert að gera

Við bjóðum
góða þjónustu

sjavrutvegur@islandsbanki.is | islandsbanki.is | Sími 440 4000

Íslandsbanki

sviði var Voltakrossinn, sem átti að vera allra meina bót. Grindvíkingar sem aðrir höfðu orðið sér úti um Voltakrossa og hafði maddama Helga, kona séra Brynjólfs á Stað, fengið sér einn slíkan. Kristján hafði oft gert grín að þessu lækningaá-haldi og höfðu dætur maddömu Helgu heyrt ávæning af því.

Einu sinni, þegar Kristján kom að utan og inn að rúmi sínu, lá þar pakki merktur honum. Pakkinn var fremur óhrjálegur að utan, yst gömul prentblöð og vafið utan um hann með grófu lopabandi. Kristján opnaði pakkann og kom þá Voltakross þar innan úr blaðahrúgunni. Kristján var snöggur til og stakk krossinum í vasa sinn. Daginn eftir, þegar átti að færa upp miðdegismatinn kom Kristján til eldabuskunnar og bað hana um að mega færa upp grautinn, sem ausinn var í kringlóttar leirskálar, og leyfði hún það. Þegar farið var að borða grautinn og Sigurður Heronýmusson var kominn dálítið ofan í sína skál, varð hann var við eitthvað sem hann átti ekki von á ofan í gautarskálinni. Sigurður veiddi það upp úr og sá að það var lítill bréfapakki. Hann reif pakkann í sundur og kom þá í ljós að Voltakross var þar kominn. Sigurður sagði ekki neitt en grunað hefur hann hvernig krossinn komst á þennan hátt til hans. Hafði þetta þau áhrif á Sigurð að hann rifti ráðningunni hjá Kristjáni og fór ekki með honum austur á firði.

Fer sem tundur ljúgandi

Ólafur Þorkelsson, síðari maður Jóhönnu Einarsdóttur á Járngerðarstöðum, átti stærsta og fallegasta skipið, sem gekk úr Járngerðarstaðarhverfinu. Hét það Stormur. Það mun hafa verið vertíðina 1905, að Ólafur var búinn að ráða formann á skipið, en þegar formaðurinn var búinn að sjá skipshöfnina, sem Ólafur hafði ráðið, sagði hann formannsstarfinu lausu, því þar var ekki nema einn vanur maður, hinir allir lítið vanir við sjó. Ólafur var því sjálfur með skipið. Þá var þessi vísa gerð:

Fer sem tundur ljúgandi
um flyðrugrund í stórvirði
stafnahundur steðjandi,
Stormur undir Ólafi.

Ólafur sagði: „Mér líkar vísan vel, væri hún ekki annað en tóm háð.“ Ólafur fór alltaf á sjó, þegar aðrir reru, aflaði vel og strákarnir orðnir vikingssjómenn um lokin.

Þessa vísu gerði Jóhann Arason frá Ragnheiðarstöðum í Gaulverjabæjarhreppi um formann sinn, Árna Jónsson í Garðhúsum í Grindavík árið 1905:

Fiskinn dável fær upp veitt
frítt hann lið ei rýrir.
Hroðabrims um grundir greitt
greindur Árni stýrir.

Björn Sigurðsson ættaður úr Breiðabólstaðarsókn í Fljótshlíð, var vinnumaður og sjómaður í Garðhúsum um aldamótin 1900. Var þá kominn yfir fertugt. Hann var góður hagyrðingur. Eftirfarandi vísu orti hann um Þorstein Gamalielsson formann á Stað í Grindavík. Skip Þorsteins hét Fjarki. Þorsteinn átti heima í Kvöldroðanum, sem kallaður var. Hann fórst með öðrum manni í beitutúr upp í Hvalfirði.

Þótt að barkann berji lá,
brjóstin snarki og kveini,
sínun Fjarka eflaust á
eitthvað slarkar Steini.

Sjómenn
til hamingju með daginn

hedinn.is

≡ HÉÐINN ≡

Óskum sjómönnum, útgerðarmönnum og fjölskyldum þeirra til hamingju með daginn.

WWW.SALTHUSID.IS

SALTHUSID RESTAURANT
STAMPHÓLSVEGI 2
240 GRINDAVÍK
SÍMI 426 9700

Þessi vísa er um Dagbjart Einarsson í Garðhúsum, sennilega eftir Einar bróðir hans:

Hans Dagbjartar flýtur far
fram um birtings hóla.
Tjörfa þessi týrinn snar,
tíkina lætur spóla.

Þessa vísu orti Einar bróðir Dagbjarts um Eirík Guðmundsson frá Grímsstöðum í Landeyjum. Eiríkur var háseti Dagbjarts:

Eiríks geta einnig má,
er orku beitir sinni.
Hefir verið haldinn sá
hollur kvenþjóðinni.

Var höfð á sjónbergi

Sólveig hét kona, Friðriksdóttir; hún hafði lengi verið vinnukona á Skeiðum; meðal annars minnst hún þess, að hún var á heimili Hannesar á Hlemmiskeiði jarðskjálftaárið 1896. Hún var víst fædd í Krýsuvíkurbærinu og uppalin þar að einhverju leyti, því Einar heyrði þær gömlu konurnar, hana og Rannveigu, systur Guðrúnar, konu Einars í Garðhúsum, minnst á það, að þær voru hafðar á sjónbergi, þegar verið var að síga í bergið til að ná í egg og mäske fugla. Rannveig var á heimili þeirra hjónanna. Hún mun hafa verið orðin hálfstjötug, þegar hún var send í sinn fæðingarhætt árið 1903 með flutningabátum Njáli af Eyrbakka til Grindavíkur. Það var heppni fyrir hana að lenda í Garðhúsum, því þar leið öllum vel. Þar hafði hún nóg að starfa við sitt hæfi; hún vann ull í sjóvettlinga og þrjónaði þá. Einnig hjálpaði hún til við fjósverk að vetrinum, en ekki þurfti að fara út til þess, því innangengt var í heyllöðu og fjósið þar.

Starf þeirra sem voru á sjónbergi var að sitja eins framarlega og hægt var á bergbrúnni og sjá til sigmannsins og gera þeim viðvart, sem undir festinni sátu, hvort hann vildi láta hífa sig upp eða slaka sér niður.

Sólveig Friðriksdóttir var skýr í tali og kunni allmikið af vísu og gat komið

saman bögum, ef eitthvert tilefni gafst til þess. Þessar vísur taldi hún vera um formenn af Vatnsleysuströndinni:

Friðrik húna fáknum á
ferðast núna um höfin blá.
Aldan brún, sem beitir þá,
brims um tún hann þorir sjá.

Einhvern tíma var eitthvert bull skrifað á útisalerni, sem Sólveigu geðjaðist ekki að. Þá gerði hún þessa vísu:

Á kamar ritar kotroskinn,
kannske í orðum stálsleginn.
Með höggormstönnum tungu hvinn
tætir og rífur mannorðin.

Á vertíðinni 1905 fékk Sólveig bréf með mynd í af dóttur sinni. Myndin var falleg og leit svo út, að stúlkan væri efnileg. Varð hún mjög glöð og gerði þá þessa vísu:

Dáfalleg er dúfan mín,
dyggða meður gnóttir.
Fylgi þér gæfan faldalín,
Friðrika Stefánsdóttir.

Gefur gömlu Veigu í nefið

Það var jafnan, þegar ekki var róið, að þrjú-kaffið var drukkið í herberginu sem Sólveig gamla svaf í og var með vinnu sína. Þá var það að einn af sjómönnum gaf henni í nefið, hvað hún þáði og þótti vænt um að fá. Líklega var að hún hafi, sem kallað er, „brúkað í nefið“, þó þess sæist aldrei vottur. Hún fór svo vel og hreinlega með það. Maðurinn hét Jóhann Arason, ungur og glaðlyndur piltur. Út af þessu gerði Sólveig gamla þessa vísu:

Jóhann gefur gömlu Veigu í nefið,
hann mun borgun fulla fá
Frelsaranum góða hjá.

Björn Sigurðsson, sjómaður, lærði vísuna, en breytti henni svona:

Jóhann gefur gömlu Veigu í nefið,
hann mun borgun fulla fá
freistarann gamla frá.

Þessu reiddist Sólveig og talaði harkalega til Björns, en hann ansaði því engu, því það var vani hans, að þó hann væri búinn að ryðja úr sér fúkyrðadembu yfir

einhvern, og sá sem fyrir því varð fór að gera slíkt hið sama við hann, sagði hann jafnan „svo má leiðan forsmá að ansa honum ekki,“ með þessari líka fyrirritningu, og sagði ekki nokkurt orð, og þá var því máli lokið.

Einar sagði: „Þessu heilræðiskorni Björns hef ég nú um 50 ára skeið verið að sá meðal yngra og eldra fólks, en hvergi hitt á svo góðan jarðveg, að það hafi borið tífoldan ávöxt, hvað þá hundrafaldan.“

Borgaði auka fyrir ullarvinnu

Einar segir svo frá, að öllum hafi liðið vel, sem voru í Garðhúsum hjá þeim hjónum Einari og Guðrúnu. Ennfremur var hegðun og dagfar fólksins og húsbændanna allt með bestu prýði. Eitt af því, sem minnst má á var það, að aldrei var komið svo seint heim frá sjávarverkum á föstunni, að ekki væri lesinn passíusálmur og hugvekja áður en gengið var til rekkju. Einnig á sunndögum var alltaf lesin predikun í Péturspostillu og sunginn sálmur í sálmabókinni fyrir og eftir lesturinn. Eins má geta þess, að Einar húsbóndi borgaði öllum umsamið kaup, en ekkert þar umfram, nema þeim manni, sem gat setið við vefnað í landlegum. Honum borgaði hann 5 krónum meira en umsamið var.

Söng og lestri stjórnaði margar vertíðir í Garðhúsum Karl Friss Bernhaft frá Hlíð í Gnúpverjahreppi. Einu sinni kom svolítið spaugilegt atvik þar fyrir við lestur á páskadaginn. Kalli söng og tvær eða jafnvel þrjár stúlkur með honum. Þegar hann var að undirbúa lesturinn segir einn af sjómönnum, sem hét Ívar Þórðarson: „Látið mig hafa bók, ég ætla að raula með við lesturinn.“ Það gekk allt vel fyrir lesturinn, en eftir söng Ívar með þeim býsnum, að allar stúlkurnar fleygðu frá sér bókunum og hlupu út til að hlæja, því þær vildu ekki láta það sjást innan húss, hversu léttúðarfullar þær gátu verið. Löngu seinna var minnst á þennan söng, og þá sagði Einar húsbóndi: „Það var nú meira helvítið að heyra, það var eins og maður tæki tóman tunnustokk og færi að lemja hann.“

Eftir veru sína í Grindavík reri Einar næstu tvær vertíðir í Þorlákshöfn, því faðir hans vildi ekki láta hann fara að vetrarlagi alla leið suður á Suðurnes. Taldi að hann væri nær sér, ef hann væri austanfjalls.

Týndur kvæðabálkur

eftir Einar G. Einarsson í Garðhúsum frá fyrri hluta síðustu aldar

Handrit af þessu kvæði er fengið hjá Ásu Lóu Einarsdóttur, sonardóttur Einars G. Einarssonar í Garðhúsum. Kvæðið fannst inni handriti af hátíðarræðu sem hann flutti í tilefni aldamótanna 1900 á samkomu í Grindavík, þá 28 ára gamall og birt var í Sjómannadagsblaði Grindavíkur fyrir tveimur árum. Að sögn Ásu Lóu hefur handritið verið geymt í skúffu í náttborði hennar eftir að það komst í hennar eigu eftir lát afa hennar og ekki verið gert opinbert fyrr en nú. Kvæðið er nafnlaust en Ása Lóa segir að afi sinn hafi átt það til að yrkja þó svo hún viti ekki til þess að hann hefði haldið kveðskapnum til haga fyrir utan þetta eina sem hún hefur varðveitt óafvitandi þar sem það var inn í öðru handriti.

1.
Í Grindavík viðber svo fádæma fátt
er til frásagna um þyki vert
og því er það maklegt að haldið sé hátt
því er hug grípur fólksins svo hert,
að það sem einn maður alltsaman er
og öðru þú sinnir ei þar.
Vanaleg eru ei þau ævintýri hér
en eitt kveldið samt það við bar.

2.
Og nú vil ég segja hér söguna þá
um sælustand fólksins og óp
er það úr loftleiðum Súluna sá
setjast á spegilslett Hóp.
Hún Sigurveig brosti og brá sér á leik
hún byltist og spriklaði öll
og hvað sem var fyrir af veginum veik
þá var hún í hreyfingum snjöll.

3.
En Einar í Garðhúsum hljóp eins og hind
og hentist af steini á stein
og Gróa með ungbarn sem ör undan vind
hún ei var í förum þá sein.
María óhætt þá mölina kleif
og Mangi í Vík þaut eins og ör.
Ungbörn tvö Gíslína í arma þreif
og í slóst þá móttökuför.

4.
Þá hrópaði Mundi ég fer já ég fer
og fáid mér klæði mín skjótt
því fólkið skal sjá að ég fluggarpur er
ég flýg þó að komin sé nótt.
En Ingveldur mælti er Súluna sá
ég svífa vil blágeymum í.
Sig lengi hún kvað hafa þvingað sú þrá
að þjóta yfir blikur og ský.

5.
Á Hópsmenn sló felmtri og fádæma geig
þeim ferleg hún sýndist og ljót
svo Baldvin í ómegin bráðlega hneig
og bliknaði hin lofða snót.
Hún hálfbogin vendi um húsdýrnar inn
og hnipraðist saman í kút.
En Jóhanna yfirgaf saumaskapinn
og sentist í traðirnar út.

6.
Á Rifshausnum uppsperstur Rúki þá stóð
og ræddi við aðkomuþjóð.
Ég hef hugsað að flytja hér frumsaminn óð
því að förin sú þykir mér góð.
Hann húfuna lagði á hálfblautan stein
og hendurnar krosslagði á brjóst
honum þá leist það hið lakasta mein
hvað landgangan fyrir þeim dróst.

7.
Á meðan hann þannig sem þjóðhetja stóð
þenkjandi um framtíðarmál
frá Súlunni heyrðu menn surgandi hljóð
svífandi þaut hún um ál
og lyfti sér bráðlega blávegi á
búin var athöfnin sú.
Til heimila sinna hélt hópurinn þá
í hrifning og barnslegri trú.

Hér eru tilgátur um persónur í kvæðinu:

Einar Einarsson

Ingimundur
Guðmundsson

Baldvin Jónsson

Eiríkur Tómasson

Sæmundur
Tómasson

Ingvaldur
Einarsdóttir

Gróa Magnúsdóttir

Þorsteinn
Símonarson

Hún Sigurveig brosti: Sigurveig Jóna Jónsdóttir (f. 1889) frá Nýjabæ, Staðarhverfi (amma Hauks málara)

Einar í Garðhúsum: Einar Einarsson (f. 1903) seinna kenndur við Krosshús.

Gróa með ung barn: Gróa Magnúsdóttir (f. 1892) Vallarhúsum, Járngerðarstaðahverfi. (ungbarn Magnús (f. 1919)?)

María óhætt þá mölina kleif: María Geirmundsdóttir frá Hliði, Járngerðarstaðahverfi.

Mangi í Vík: Kallaður Mangi frændi (Ævidagar Tómasar á bls. 160).

Ungbörn tvö Gíslína: Gíslína í Vörum, Gvendur (Mummi) í Vörum, sonur hennar, hann kemur fram í kvæði Steins Steinars:

„Gæt þú þín vel, svo guði á himnum líki, að Gvendur í Vörum ei ástir þínar sníki“.

Þá hrópaði Mundi: Sæmundur Tómasson frá Járngerðarstöðum (f. 1888)

En Ingvaldur mælti: Ingvaldur Einarsdóttir (f. 1899) frá Garðhúsum (bjó líka að Hvoli)

Baldvin í ómegin: Baldvin Jónsson (f. 1892) frá Hópi í Grindavík

En Jóhanna yfirgaf: Jóhanna „sauma“, frá Hópi (móðursystir Ellu á Jaðri), hún var saumakona í Grindavík og fór á milli bæja og saumaði fyrir fólk.

Á Rifshausnum uppsperstur Rúki: Eiríkur Tómasson frá Járngerðarstöðum (f. 1898)

Súluna sá setjast á spegilslett Hóp:

Hér er ein tilgáta til viðbótar:

Þá hrópaði Mundi: Ingimundur Guðmundsson, Hraunteigi í Grindavík. Hann bjó um tíma í Sæbóli og vann í verslun Einars G. Einarssonar.

Ljóð Einars G. Einarsson á sínar skýringar

Fyrir tveimur árum uppgötvaði Ása Lóa Einarsdóttir, dóttir Einars í Krosshúsum tvö handrit frá afa sínum Einari G., kaupmanni í Garðhúsum, annað var aldamótaráða hans sem þegar hefur verið birt. Hitt handritið sem nú birtist virtist vera einhvers konar fantasía en með hjálp Gunnars Tómasson, í Þorbirni og Valgerðar Þorvaldsdóttur, frænku hans, en þau hafa fundið út nöfnin á þeim sem koma við sögu. Gunnar varpaði svo fram þeirri hugmynd að sennilega tengdist þetta eitt-hvað komu flugbátsins Súlunnar sem hér var í farþegaflugi á vegum Flugfélags Íslands snemma á síðustu öld og þegar betur var að gáð nauðlenti Súlun hér við Reykjanes 1929 og var dregin til Grindavíkur til viðgerðar.

Í dagblaðinu Vísi birtist eftirfarandi frétt frá þessum tíma:

Klukkan rúmlega þrjú í gærðag kom Súlun hingað frá Rvík með 4 farþega. Eftir stutta stund – eða kl. 5.30 – lagði hún aftur af stað til Reykjavíkur með 2 farþega, - þegar það dróst, að flugvélin kæmi til Reykjavíkur, var spurst fyrir um hana hér,

en hér vissu menn ekkert um hana eftir brottförina. – Var þá talið að hún hefði orðið að setjast á leiðinni einhverja orsaka vegna – og afraðið var að hefja leit, ef hún kæmi ekki hvað úr hverju. En nokkru síðar fréttist svo, að Súlun væri komin til Grindavíkur.

Vísir sneri sér til fréttastofunnar og fékk hjá henni fregnir af töfum Súlunnar.
– **Barst blaðinu svo hljóðandi skeyti í morgun:**

Í gær kl. 3.30 lagði Súlun af stað frá Vestmannaeyjum með 2 farþega. Átl-aði hún fyrir Reykjanes vegna þoku. Eftir klukkustundarflug – skammt frá Reykjanesi – varð vart við bensínskort. Bensínörör hafði lekið, án þess að vart yrði fyrst í stað.

- Náðist fljótlega í enskan botnvörpunginn, Callancroft frá Hull, sem þá var á heimleið frá Íslandsmiðum og dró hann Súluna til Grindavíkur. Sjór var ládaður og vindlaust og engin hætta á slysi í Grindavík. Í Grindavík var gert við bensínörrið og tekið bifreiðabensín. Olli þetta talsverðri töf, en frá Grindavík var farið kl. 9.50 og Súlun lenti í Reykjavík kl. 9.05.

Svipmyndir af Súlunni á Akureyri og í Reykjavík.

Allt til línuveiða

Starfsstöðvar Ísfells og Ísnets:

- Ísnet Þorlákshöfn - Öseyrarbraut 28
- Ísnet Vestmannaeyjar - Flötum 19
- Ísnet Húsavík - Barðahúsi
- Ísnet Akureyri - Oddeyrtangi
- Ísnet Sauðárkrúkur - Háeyri 1
- Ísfell / Ísnet Hafnarfjörður -

ÍSFELL

www.isfell.is

ÍSNET

Öseyrarbraut 28 • 220 Hafnarfjörður • Sími 5200 500 • isfell@isfell.is

Slönguhjól og kefli

Fjaður inndraganleg - plast, stál eða ryðfrí umgjörð
Ýmsar slönguútfærslur fyrir vatn, loft og olíur

ReelWORKS

LANDVÉLAR

Smiðjuvegi 66 • 200 Kópavogi
Sími 580 5800 • www.landvelar.is

Færum sjómönnum, Grindvíkingum
og gestum Sjóarans síkátá,
hamingjuóskir á Sjömannadaginn.

Óskum hátíðargestum góðrar skemmtunar á
Sjóaranum síkátá!

Þróttur ehf.

Saltfiskverkun

Valgerður Valmundsdóttir:

Hrifin af tunglinu

Sjómannadagsblað Grindavíkur birtir að þessu sinni myndir úr myndasafni Valgerðar Valmundsdóttur, húsfreyju á Hrauni. Valgerður er starfsmaður Grindavíkurhafnar og er því í nánnum tengslum við sjávarútveginn og landbúnaðinn og má segja að það endurspeglar ríkulega í myndunum hennar þó dýramyndirnar eigi næmari hljóð en annað ef eitthvað er. Þá er stutt í dulúðina sem fram kemur í landslagsmyndunum, veðrinu og/eða hafinu. Hún segist vera hrifin af tunglinu sem segir sennilega allt sem segja þarf.

Tók fyrstu myndina sína 8 ára

Valgerður er fædd 1972 og á því stórafmæli á þessu ári. Hún er gift Herði Sigurðssyni á Hrúni og saman eiga þau tvö börn. Hún er með Canon 50D EOS sem hún eignaðist fyrir 4-5 árum og þá fóru hlutirnir að gerast, áhuginn fór á fleygiferð. Hún átti Canon 450 EOS vél áður og munurinn var sláandi hvað gæði vörðuðu og möguleik-

arnir buðu upp á. Hún notar 50 mm linsu, ljósop f 1,4, 24 mm linsu, ljósop f. 2,8 og 70-200 mm linsu ljósop f 4,0. Þetta finnst henni dekkja vel það svið sem hún vinnur mest á.

Hún tók fyrstu myndina sína þegar hún var 8 ára gömul af strák í sveitinni með hundinum á bænum. Svo var fundið að því að hún myndaði einungis beljur, hross og hunda.

„Þannig að dýramyndirnar heilluðu snemma,“ segir hún og bætir við að samspil dýra í náttúrunni og lífið meðfram sjónum hafi heillað hvað mest.

Oft verða skemmtilegar umræður við höfnina

Valgerður gefur sér helst tíma seinnipart dagsins eftir vinnu en þá gefa litabrigði dagsins hvað skemmtlegustu myndirnar. Þá er hún tilbúin með skömmum fyrirvara ef himinninn tendrast upp með skemmtilegri kvöldbirtu enda stutt að fara út í garð og byrja. Hún segir að oft hafi þetta verið

mikið næturbrólt þegar hún var að eltast við norðurljósinn en svo lét hún þau lönd og leið fyrir þremur árum.

Hún hefur gaman að fara á öll hestamannamót og taka myndir og er þá oft beðin um myndir en hún hyggst ekki ætla að gerast atvinnumaður í greininni og selja myndir heldir lætur nægja að setja inn á Flickr-síðu þar sem hún sýnir úrval mynda eins og margir félagar hennar. Í vinnunni er mikill áhugi hjá starfsmönnum hafnarinnar og nokkrum gestum sem koma í heimsókn og verða þá oft skemmtilegar umræður um myndir. Menn eru á svo ólíku sviði að þeir eru ekkert að troða hver öðrum um tær.

„Hér er í Grindavík er töluvert af góðum áhugajósm myndurum en það vantar frumkvæði til að stofna klúbb og koma einhverri starfsemi í gtang sem getur lyft undir kunnáttu og áhuga manna,“ segir Valgerður að lokum.

Dýrin mín stór og...

Lambi

...smá!

Gamli tíminn

*Hákon EA 148
Vörður EA 748
Oddgeir EA 600*

**Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn**

GJÖGUR hf.
Hafnargötu 18

EIGENDUR FARARTÆKJA Á HJÓLUM

- ✓ Átt þú fólksbíl, jeppa, sendibíl, vörubíl, hjól, tjaldvagn, lyftara, fellihýsi, hjólbörur, gröfu, golfbíl, dráttarvél, barnavagn, fjórhjól, hjólhýsi, rútu eða eitthvert annað farartæki með vanbúna hjólbarða?
- ✓ Ef svo er þá höfum við mikla reynsluna í meðferð hjólbarða þessara farartækja.
- ✓ Ótrúlegustu dekkjastærðir eru til á lagernum.

Hjólbarðaskiptingar - Hjólbarðasala - Hjólbarðaskiptingar

HJÓLBARÐAVERKSTÆÐI GRINDAVÍKUR

Víkurbraut 17 - Sími 426 8397

Texti: Nanna Bára Maríasdóttir.
Myndir: Fisktækniskólinn safn.

Fyrsti hópurinn frá skólanum í heimsókn í
Hafrannsóknarstofnun úti á Stað.

Fisktækniskólinn

– skóli til framtíðar

Fisktækniskóli Íslands í Grindavík er nýjung í skólakerfinu. Skólinn býður upp á nám á sviði veiða (hásetanám), fiskvinnslu og fiskeldis á framhaldsskólastigi. Skólinn er í eigu aðila vinnu- markaðarins, fræðsluaðila og sveitarfélaga á Suðurnesjum. Hann starfar samkvæmt sérstökum samningi við Menntamálaráðuneytið. Námið er hagnýtt tveggja ára nám þar sem önnur hver önn er í skóla og hin fer fram í formi vinnustaðanáms í fyrirmyndarfyrirtækjum í greininni. Þessi blanda verklegs og bóklegs náms hentar mjög mörgum vel. Jafnframt fá nemendur góð tækifæri til að mynda sterkar tengingar út í atvinnulífið á meðan á náminu stendur.

Nanna að kenna á fiskvinnslunámskeiði í Grindavík.

Brutir skólans eru þrjár þ.e. fiskvinnslubraut, sjómennskubraut og fiskeldisbraut.

Nemendur ná sér í ýmis réttindi á meðan á náminu stendur eins og smáskipapróf (-12m.), vélavörður (-750 kw.), lyfta- próf og fleira ásamt því að læra fisktækni, aflameðferð, um gæðakerfi í fiskvinnslu, vinnuvistfræði, upplýsingatækni, umgengi um fiskvinnsluvélar (Baader og Marel) og margt fleira.

Í undirbúningi er sérhæft nám fyrir gæðastörf (3ja árið) og einnig braut fyrir vélamenn (Baader – Marel) á hærra stigi. Fisktækniskólinn býður einnig upp á nám í netagerð sem er löggild iðngrein.

Eftir tveggja ára nám getur nemandi útskrifast með framhaldsskólapróf á því

sviði sem hann valdi sér. Það er einnig undirbúningur fyrir frekara nám s.s. í skipstjórn og vélstjórn eða á bóklegum brautum. Það má einnig nefna möguleika á áframhaldandi námi við sjávarútvegsdeild Háskólans á Akureyri eða hjá samstarfsskóla okkar í Noregi í fiskeldi.

Í haust er áformað að kenna faggreinar í dreifnámi/fjarnámi og er stefnt á að hefja það á fjórum stöðum á landinu.

Skólinn er lítill og gefur það starfsmönnum og kennurum kost á að mynda góð tengsl við nemendur og aðstoða þá eins og kostur er. Eftirfylgni er mikil og áhersla lögð á góðan félagsanda í skólanum. Kennslan er skipulögð til að mæta þörfum hvers og eins og lögð áhersla á að skapa þægilegt vinnuumhverfi þar sem nemendur geti náð hámarks árangri. Farið

Vélanámskeið 1, verklegi hlutinn.

verður í vettvangsferðir til Landhelgisgæslunnar, Hafró, ýmis skip, fiskverkanir og fleira skoðað.

Nemendur með mikla starfsreynslu geta stýtt nám sitt umtalsvert með því að fá metna reynslu sína og þekkingu til gilda eininga. Jafnframt eru námskeið fiskvinnslufólks (sérhæfður fiskvinnslumaður) metin í skólann að fullu (5 ein.). Reynslu af sjómennsku og störfum í fiskvinnslu verðu hægt að meta sem allt

Elsa Marta Ægisdóttir, nemandi í skólanum, í vettvangsferð um borð í varskipinu Ódni.

Heimsókn í nýja varðskipið, Þór, í Reykjavíkurhöfn í vetur. Nemendur úr grunnnámskeiði skólans og nemendur í skipstjórn smábáta fjölmenntu.

að helmingi grunnnámsins sem sam-svarar einu ári í framhaldsskóla. Kennsla í faggreinum er jafnframt skipulögð til að mæta þörfum fullorðinna.

Fjölbreytt námskeið

Nanna Bára Maríasdóttir hjá Fisktækniskólanum segir fjölmörg námskeið í boði og má sjá úrvalið á heimasíðu skólans fiskt. is. „Sportveiðimenn hafa sótt flök-unarnámskeið á laxi og silungi. Sveinn Kjartansson hjá Fylgifiskum var með sjávarréttanámskeið sem heppnaðist alveg

frábærlega. Hann kenndi nemendum að elda veislurétti úr þorski hvort sem það voru hausar, roðið eða flökin.“

Í vetur var boðið upp á mörg námskeið í vélstjórn I sem gefur réttindi á vinnu við allt að 750kw. vélar í bátum sem eru 12 metrar eða styttri. Þau námskeið hafa verið mjög vel sótt og voru nemendur ýmist að stefna á strandveiði eða jafnvel að auka möguleika sína á vinnu á sjó eða afla sér réttinda í starfi sínu. Jafnframt voru 10 nemar sem útskrifuðust úr vélstjórn II sem var kennt í samstarfi við Fjölbrotar-

*Sendum sjómönnum,
fiskvinnslufólki og öðrum
Grindvíkingum hamingju- og
heillaóskir á sjómannadaginn*

66°N
SJÖKLÆÐAGERÐIN HF.

Strigaprent.is s: 849-8157 = 588-5885
Netfang: Strigaprent@Strigaprent.is

Glæsilegur Kostur Orkunúll En Ákveðinn

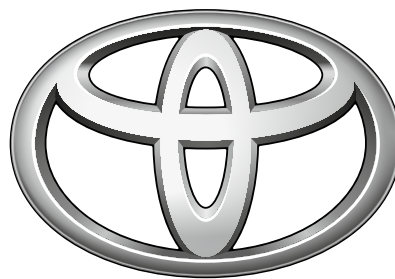
Kíktu á heimasíðuna og sjáðu Strigaprent.is
Falleg mynd á striga er góð vinda gjaf

Dukur Strigaprent.is Almú

Hafnargata 7b 240 Grindavík

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19 260 Reykjanesbæ
Sími: 420 6600 Fax: 421 1488
Þjónustuverkstæði sími: 420 6610

toyota**reykjanesbae.is**

TOYOTA

Eineygður?

Er ekki allt í lagi með ljósin?

Frumherji hf, Grindavík - Tímarpantanir 570 9090 eða 426 8540 - www.frumherji.is

Bifreiðaskoðun
Frumherji

VG Bílaverkstæði

VG Smurstöð

VG Verslun

VG Vélsmiðja

VG Renniverkstæði

VG Nýsmíði

VG
VÉLSMÍÐJA
GRINDAVÍKUR

Höfum þjónustað sjávarútveginn
í yfir 20 ár

Seljabót 3 - 240 Grindavík
Sími 426 8540 - Fax 426 7540

Fyrsti útskriftarhópurinn, tilraunahópur sem útskrifaðist í des. 2010.

skóla Suðurnesja. Þá bættu menn við sig 3 áföngum sem voru raffræði, kælitækni og framhald í vélfræði og juku réttindi sín í að mega vera á bátum með sömu vélstærð en allt að 24 metrar að lengd. Þetta nám var sett upp sem lotunám (ein lota í mánudögi). Þetta námskeið var sniðið að þörfum þeirra sem eru úti á vinnumarkaðinum og þá sérstaklega sjómönnum. Skipstjórnarnámskeiðin á báta minni en 12 metrar hafa verið vinsæl og hefur verið fullt á þeim í vetur. Námskeið í sjóvinnu hefur verið sniðið eftir óskum skipstjóra sem telja mjög margir að vanti handverkskunnáttu úti á sjó. Þetta námskeið er 80 stundir og er mjög hagnýtt fyrir sjómenn.

Í vetur hefur Nanna Bára farið um víða um landið til að kenna á námskeiðum fyrir fiskvinnslufólk (sérhæfðir fiskvinnslumenn). Þar má nefna Ísafjörð, Flateyri, Bolungarvík, Þingeyri, Þórshöfn, Vestmannaeyjar, Akranes, Þorlákshöfn, Reykjavík og hafa Grindvíkingar verið öflugir í að senda sitt fólk á námskeið. Vísir sendi sitt fólk strax eftir áramótin og hafa Þorbjörninn og Stakkavík verið með sína starfsmenn á námskeiðum núna í vor. Jafnframt er farið að bjóða upp á viðbótarnámskeið þar sem kennarar eru frá rannsóknarþjónustunni Sýni og Fisktækniskólanum. Fyrstu námskeiðin fóru af stað í Vestmannaeyjum í byrjun maí. Þessi námskeið eru kjarabundin og veita launahækkun að þeim loknum.

Spennandi tækifæri í sjávarútvegi

Um þessar mundir eru mörg spennandi tækifæri í sjávarútveginum. Mikil þróun á sér stað og fjölbreytni starfa innan greinarinnar er sífellt að aukast. Fiskur er lúxusvara og mikil áhersla er lögð á gæði og þekkingu starfsmanna til framleiðslunnar. Menntun í faginu gefur möguleika á störfum sem gefa vel af sér, bæði á sjó og landi. Nanna Bára segir skólann í afar góðum tengslum við atvinnulífið og stofnanir þess innan sjávarútvegs og rannsókna. Nemendur skólans fá strax á annarri önn vinnustaðapjálfun í samræmi við áhuga og áherslusvið þeirra.

Starfsfólk Vísis hf. í Grindavík á fiskvinnslunámskeiði í vetur.

Núna stendur yfir skráning í skólann í haust. „Ég vil endilega hvetja Grindvíkinga til að sækja nám í heimabyggð og sækja nám til okkar. Það skapar mikla möguleika sérstaklega í bæ eins og þessum þar sem sjávarútvegurinn blómstrar.“ Segir Nanna Bára.

Hún vill sérstaklega taka fram hvað það

sé til mikillar fyrirmyndar hve sjávarútvegsfyrirtækin í Grindavík eins og aðrir þar hafa stutt vel við fyrstu skref skólans á síðustu 2 árum.

Til að fá upplýsingar um skólann og námið má hafa samband á skrifstofu skólans í síma 4125940 eða eydna@mss.is, nannabara@mss.is

Skellti sér í pungaprófið með kærastanum

„Þetta námskeið, pungaprófið, var það eina sem var í boði í Fisktækniskólanum í vetur svo ég skellti mér á það með Sigmundi kærastanum mínum og Róbert bróður hans. Reyndar elti ég þá,“ segir Sigríður Jóhannsdóttir 21 árs Kópavogsmær sem nú er búsett í Grindavík í sambúð Sigmundi Viktori Sæmundssyni.

„Námskeiðið miðaðist við 30 tonna fiskiskip, 12 metra löng, og stóð í 7½ vikur frá febrúar að telja. Það kom mér á óvart að það var ekki eins erfitt og ég hafði reiknað með enda fékk ég sérlega góða

hjálp,“ segir Sigríður, brosir og bætir við að þetta hafi verið mest bóklegt nám og mikið af útreikningum.

Prófin hjá Sigríði snerust um siglingareglur þar sem hún fékk 7.0 í einkunn, stöðugleika þar sem einkunnin var einnig 9.0 og siglingafræði þar sem hún fékk 9.0. Strákarnir fengu hins vegar 10.0.

„Ég hef aldrei farið til sjós svo ég er þokkalega ánægð. Ég stefni hins vegar á að nota námskeiðið svo ég þarf að komast á sjóinn og vinna mér inn reynslutíma sem eru 10 mánuðir svo ég fái atvinnuskirteini,“ segir Sigríður að lokum.

Sendum sjómönnum og fjölskyldum þeirra hátíðarkveðjur á sjómannadegi

Gröfupjónusta
P. Gíslasonar
Sími 893 4343

Tannlæknastofan
Víkurbraut 62
Guðmundur Pálsson
Sími 426-7321

Verkfræðistofa
Suðurnesja
sími 420-0100

RH innréttingar ehf.

Útvegsmannafélag
Suðurnesja

Sjómannafélag
Ólafsfjarðar

Verkalýðs- og sjómannafélag
Sandgerðis

Sjómannastofan VÖR

Íslandsbleikja ehf.

Reykjaneshöfn

Sveitafélagið Garður

Hafrannsóknarstofnun
Rannsóknarstofnun STAÐ

Söluturninn Víkurbraut 62

Bókabúð Grindavíkur

TG raf ehf.

BESA ehf.
Dúddi Gísla GK-48

Farsæll ehf.
Farsæll GK-162

Jens Valgeir ehf.
Askur GK 65

Grímsnes ehf.

 FURUNO **Brimrún**
Hólmahlóð 4 · Reykjavík · Sími 5 250 250

Northern Light Inn

veitingastaður · hótél · restaurant · Iceland

Verkalýðsfélag
Grindavíkur

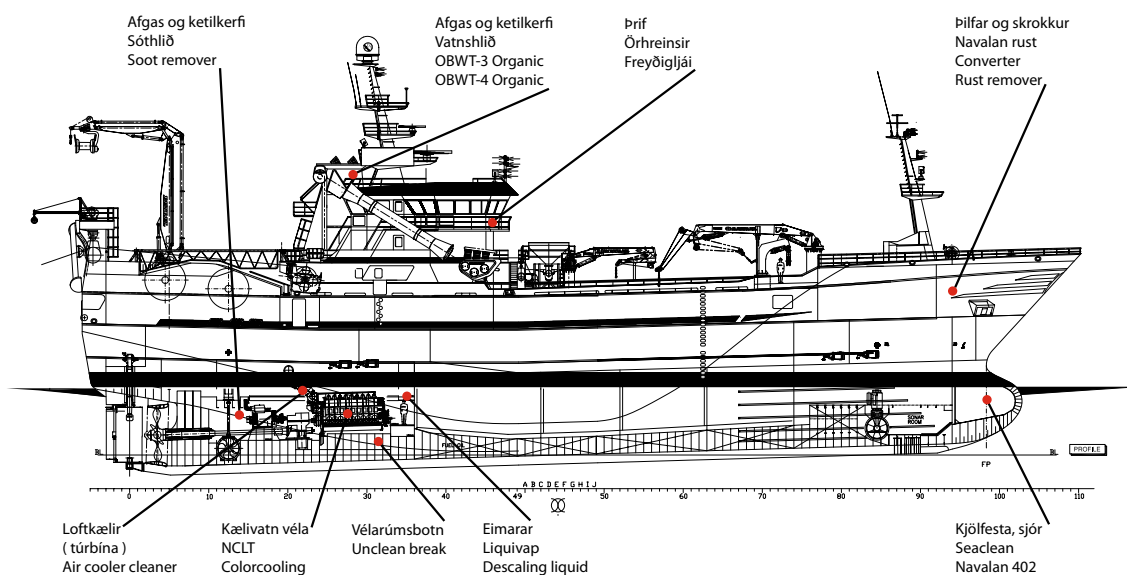

Fisktækniskólinn
Icelandic College of Fisheries

FRAMTAK
BLOSSI ehf

Vesturhrauni 1 - 210 Garðabæ
Sími 535 5850 - www.framtak.is

UNISERVICE skipavörur og varahlutapjónusta

UNISERVICE
E F N A V Ö R U R

*Óskum sjómönnum
og fjölskyldum þeirra
til hamingju með daginn*

*Óskum sjómönnum
og fjölskyldum þeirra
til hamingju með daginn*

*Tökum að okkur alla
alhliða lóðarvinnu ,
hellulagnir og fl.*

Grindverk ehf.

Sími 898 1114

Ábyrgð
Öryggi
Traust

KORTER . IS

Traustur grundvöllur samstarfs er örugg leið að árangri

Skeljungur

Þjónustusími: 444 3100